

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΣΠΔΕ**

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

**1^{ης} (7^{ης}) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΟΥ Σ.Π.Δ.Ε.**

ΤΕΤΑΡΤΗ 11 ΜΑΡΤΙΟΥ 2009

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΣΠΔΕ**

1^η (7^η) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Σ.Π.Δ.Ε.

Η 1η (7η) συνεδρίαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ) πραγματοποιείται την Τετάρτη 11 Μαρτίου 2009 και ώρα 12.00 το μεσημέρι στο Ζάππειο Μέγαρο, υπό την Προεδρία του Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας (ΕΣΥΠ) Καθηγητή Αθανάσιου Βερέμη στην προ ημερησίας διάταξης συνεδρίαση και του Προέδρου του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ) Καθηγητή Γεώργιου Μπαμπινιώτη στη συνεδρίαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΠΔΕ).

Στη συνεδρίαση παρίστανται τα εξής μέλη της Ολομέλειας του ΣΠΔΕ:

- 1. Γεώργιος Μπαμπινιώτης**
Πρόεδρος Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Επίτιμος Καθηγητής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- 2. Βασίλειος Άνθιμος**
Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών
Προϊστάμενος ΔΟΥ Β Περιστερίου
- 3. Παρασκευάς Γιαλούρης**
Εκπρόσωπος Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης Αττικής
Στη συνεδρίαση παρίσταται και ο αναπληρωματικός εκπρόσωπος
Απόστολος Παπακωνσταντίνου
- 4. Σωτήριος Γκλαβάς**
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- 5. Μιχαήλ Δερμιτζάκης**
Πρόεδρος Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας
Καθηγητής Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- 6. Κωνσταντίνος Σούτσας**
Πρόεδρος Οργανισμού Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών
Καθηγητής ΤΕΙ
- 7. Θεόδωρος Καρλαύτης**
Πρόεδρος Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων
- 8. Γενέθλιος Μαυρίκιος**

Προϊστάμενος Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Προϊστάμενος Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Β' Αθήνας

9. Δήμητρα Χατζημανώλη

Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Προϊσταμένη Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας

10. Πολυξένη Μπίστα

Διευθύντρια σχολικής μονάδας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Διευθύντρια 1^{ου} Γενικού Λυκείου Παπάγου, Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης Β' Αθήνας

11. Δημήτριος Καραμήτος

Διευθυντής σχολικής μονάδας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Διευθυντής 11^{ου} Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου Ιλίου, Διεύθυνσης
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας

12. Χάρις Χελιώτη - Σχολινάκη

Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Σχολική Σύμβουλος Α' Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας

13. Προκόπιος Μανωλάκος

Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης 6^{ης} Περιφέρειας Δημοτικής Εκπαίδευσης,
Πειραιά

14. Γεώργιος Τζίμας

Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής
Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής 2^{ης} Περιφέρειας Ειδικής Αγωγής, Αγ.Παρασκευή

15. Δημήτριος Μπράτης

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)
Πρόεδρος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

16. Αικατερίνη Ρηνάκη

Εκπρόσωπος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (ΔΟΕ)

17. Κωνσταντίνος Παπαντωνόπουλος

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

18. Νίκος Παίζης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδας (ΟΙΕΛΕ)

19. Νικολέτα Δασκαλάκη

Εκπρόσωπος της Βουλής των Εφήβων
Μαθήτρια 10^{ου} Λυκείου Περιστερίου

20. Κωνσταντίνος Γκρίτζαλης

Εκπρόσωπος της Βουλής των Εφήβων

Μαθητής 2^{ου} Λυκείου Χαλανδρίου

21. Μιχάλης Κουρουτός

Εκπρόσωπος Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας (ΓΣΕΕ)

22. Φώτης Σκουλαρίκης

Αναπληρωματικός του Φώτη Λίτσου, εκπρόσωπος Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ)

23. Ρένα Μπαρδάνη

Εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (ΣΕΒ)
Συντονίστρια Δικτύου Εργασιακών Σχέσεων και Κοινωνικής Πολιτικής του ΣΕΒ

24. Μιχάλης Χαλκίδης

Εκπρόσωπος Νέας Δημοκρατίας
Βουλευτής Ημαθίας

25. Ιωάννης Πανάρετος

Εκπρόσωπος ΠΑΣΟΚ
Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

26. Αδαμαντία Σπαθάτου

Εκπρόσωπος ΛΑΟΣ
Καθηγήτρια Μ.Ε.

27. Κωνσταντίνος Καρέλης

Εκπρόσωπος Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (ΚΕΔΚΕ)
Δήμαρχος Μελίκης

Από τη συνεδρίαση απουσιάζουν οι:

1. Θεμιστοκλής Κοτσιφάκης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

2. Δημήτριος Γκίνης

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ)

3. Γιάννης Αντωνάκος

Εκπρόσωπος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)
Μέλος Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΑΔΕΔΥ)

4. Ευαγγελία Σχοιναράκη

Εκπρόσωπος Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (ΕΝΑΕ)
Νομάρχης Ηρακλείου

Η Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας, το Κ.Κ.Ε. και ο ΣΥΡΙΖΑ δεν όρισαν εκπροσώπους.

Αρμόδια για την τήρηση των πρακτικών η Αγγελική Σουφλή, διοικητική υπάλληλος στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Η συνεδρίαση αρχίζει στις 12.00 το μεσημέρι αφού προηγουμένως ο Πρόεδρος διαπιστώνει την ύπαρξη απαρτίας.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ

Χαιρετισμοί και Ομιλίες

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Α. ΒΕΡΕΜΗΣ): Κύριε Υπουργέ, κύριοι Υφυπουργοί, κυρία Γενική Γραμματέα, επίσης αγαπητοί Πρόεδροι των Συμβουλίων του ΕΣΥΠ, κυρίες και κύριοι, είναι μεγάλη η χαρά που ξαναβρισκόμαστε, για πρώτη φορά θα έλεγα μέσα στο 2009, σε αυτή την ωραία συγκέντρωση.

Το ΕΣΥΠ έχει πλέον μια ζωή αρκετών ετών και αρκετά παραγωγική. Ας μην ξεχνάμε ότι δυο Νόμοι του κράτους πέρασαν και από αυτή τη συγκέντρωση και συζητήθηκαν εξαντλητικά θα έλεγα. Ο Νόμος για την αξιολόγηση, που δημιούργησε την ΑΔΙΠ, αργότερα και ο Νόμος για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Συνεισέφερε και το ΕΣΥΠ στην κατασκευή αυτών των Νόμων, όχι βέβαια αποκλειστικά, αλλά η συζήτηση ήταν πάρα πολύ γόνιμη. Και είμαι βέβαιος ότι αυτό το προηγούμενο, θα συνεχίσουμε και τώρα.

Σήμερα έχει την τιμητική του το Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με νέο Πρόεδρο τον κ. Μπαμπινιώτη. Του ευχόμαστε καλή δουλειά, όπως και σε όλους εσάς, παλιούς και μερικούς νέους φίλους. Είναι χαρά να σας ξαναβλέπω και θα ήθελα με αυτό, για να μην χρονοτριβούμε πολύ, για να αρχίσουμε αμέσως δουλειά, να δώσω τον λόγο στον κύριο Υπουργό της Παιδείας τον κ. Άρη Σπηλιωτόπουλο.

Α. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ πάρα πολύ κ. Πρόεδρε. Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, Κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι των εκπαιδευτικών θεσμών και οργανώσεων της χώρας, Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, Μέλη του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,

Είμαι στην ευχάριστη θέση να κηρύξω την έναρξη της πρώτης συνεδρίασης του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που ενεργοποιήθηκε ύστερα από πρόταση του Πρωθυπουργού στη Βουλή, κατά την πρόσφατη προ ημερησίας διάταξης συνεδρίαση σε επίπεδο αρχηγών κομμάτων για την παιδεία.

Σ' αυτό το ξεκίνημα, δεν θέλω να σας κρύψω, πως διακατέχομαι από θετική προσδοκία και ακόμη μεγαλύτερο αίσθημα ευθύνης. Ο στόχος είναι μείζων και δε δικαιούμαστε να αποτύχουμε. Σ' αυτή την υπόθεση δεν αναγνωρίζω ούτε αντίπαλους, ούτε ανταγωνιστές. Αναγνωρίζω συμμάχους και συνυπεύθυνους για το καλό της παιδείας και του τόπου.

Όπως γνωρίζετε, στην αρχή αυτής της εβδομάδας συνεδρίασε η Πολιτική Επιτροπή που έχει συγκροτηθεί από εκπροσώπους των κομμάτων της Ν.Δ., του ΠΑΣΟΚ και του ΛΑΟΣ για τον ίδιο σκοπό.

Το περιεχόμενο αυτής της συνεδρίασης μου επιτρέπει να εκτιμήσω μετά λόγου γνώσεως πως, παρά τις όποιες επιμέρους διαφορές ή ενστάσεις – μεγαλύτερες ή μικρότερες, η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτικών δυνάμεων της χώρας, που εκπροσωπείται στο διάλογο, έχει καταθέσει θέσεις και προτάσεις αξιόλογες και προωθητικές που επί της ουσίας αποδεικνύουν :

- πως υπάρχει η πολιτική βάση για να ξεκινήσουμε.
- πως στο πέρασμα του χρόνου έχουν διαμορφωθεί οι αναγκαίες, ουσιαστικές συγκλήσεις στα μεγάλα θέματα, για να οργανώσουμε έναν παραγωγικό διάλογο για το μέλλον της ελληνικής εκπαίδευσης και της χώρας.
- πως αποτελεί ρεαλιστική προοπτική να επιτύχουμε ευρύτατη πολιτική και κοινωνική συναίνεση στις προτεινόμενες λύσεις, εφόσον αυτές ακουμπούν στην πραγματικότητα, είναι τεκμηριωμένες και εξασφαλίζουν διάρκεια στο χρόνο.

Σε ό,τι με αφορά, μία δέσμευση: Συζητώ τα πάντα. Κάθε ιδέα, κάθε πρόταση και από όποιο κανάλι του διαλόγου προκύψει.

Αντιλαμβάνομαι τον ρόλο μου μακριά και πέρα από σκοπιμότητες ή κομματικούς ανταγωνισμούς.

Αισθάνομαι πως αυτά δεν έχουν θέση στην πολιτική για την παιδεία. Μετατρέπουν την εκπαίδευση από φυτώριο του μέλλοντος σε οπισθοφυλακή στρατηγικής ήττας για τη χώρα.

Κυρίες και κύριοι,

Στην ελληνική κοινωνία και ιδιαίτερα μεταξύ των νέων ανθρώπων έχει ωριμάσει η εκτίμηση πως η ώρα των μεγάλων αλλαγών που θα συγκροτήσουν μια γενναία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση έχει φθάσει.

Για να είμαι σαφής, έχει ήδη καθυστερήσει. Αυτό αφορά όλους μας και δεν εξαιρείται κανείς. Θα τα καταφέρουμε;

Σ' αυτή την πρόκληση ο ελληνικός λαός περιμένει από εμάς, πολιτικούς και πνευματικούς ανθρώπους, θεσμικούς παράγοντες και οργανώσεις, μόνο θετική απάντηση.

Τα προβλήματα είναι πολλά και μεγάλα. Αναφέρονται σ'ένα παρελθόν παθογένειας τριάντα και πλέον χρόνων. Χωρίς καμία πρόθεση να μηδενίσω το παρελθόν -που έχει και ασφαλώς και αρκετές θετικές πλευρές να επιδείξει– προτείνω να το αφήσουμε πίσω.

Η ανακύκλωση της προβληματολογίας δεν ωφελεί. Ο επιμερισμός των ευθυνών είναι ελκυστικός για τη δημιουργία πολιτικών εντυπώσεων, όμως δεν προσφέρει καμία λύση για το μέλλον.

Μας αρέσει –δεν μας αρέσει, μας εξυπηρετεί– δεν μας εξυπηρετεί (και αναφέρομαι κυρίως σε όσους η θέση τους παραμένει κενή σ'αυτή την αίθουσα, με δική τους επιλογή) έχουμε υποχρέωση να προχωρήσουμε.

Ο στόχος υπερβαίνει τις όποιες κομματικές διαιρέσεις ή συντεχνιακές περιχαράκώσεις.

Χρειάζεται να συζητήσουμε υπεύθυνα, νηφάλια, χωρίς φανατισμούς ή ανέξοδους λαϊκισμούς.

Με επίγνωση των δυσκολιών, αν χρειαστεί με δύο βήματα μπρος και ένα πίσω, αλλά με εμπεδωμένη την αντίληψη πως το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ένας ζωντανός οργανισμός .

Αποτελείται από μέλη που το ένα συνδέεται με το άλλο. Έχει νευρικό σύστημα τους διδάσκοντες. Και όπως όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί, για να επιβιώνει οφείλει να εξελίσσεται.

Να προσαρμόζεται στις συνθήκες της εποχής του.

Να υπόκειται στη βάση της συνεχούς μεταρρύθμισης.

Αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι,

Διατυπώνεται από την επιστημονική κοινότητα η εκτίμηση πως οι κατά καιρούς αλλαγές που έχουν συντελεσθεί σε πλευρές του εκπαιδευτικού μας συστήματος, κυρίως στο εξεταστικό, δεν έχουν θίξει εδώ και πολλά χρόνια τη βασική του κατεύθυνση που είναι ξεπερασμένη. Που κρίνεται αναντίστοιχη με τις ανάγκες της εποχής μας.

Διατυπώνεται επίσης η εκτίμηση πως οι αλλαγές, τόσο στο εξεταστικό όσο και σε ολόκληρο το εκπαιδευτικό πλέγμα, δεν μπορεί να είναι μεμονωμένες και αποσπασματικές.

Χρειάζεται να εντάσσονται σε ένα συνολικό μεταρρυθμιστικό σχέδιο που θα περιλαμβάνει όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες και θα εξασφαλίζει μία σταθερή και οπωσδήποτε μη αποτρεπτική –στις παρούσες δύσκολες οικονομικές συνθήκες– χρηματοδότηση.

Συμμεριζόμαστε απολύτως αυτές τις εκτιμήσεις. Ζητάμε τη συμβολή όλων όχι για να μερεμετίσουμε, αλλά για να αλλάξουμε συνολικά ένα εκπαιδευτικό

σύστημα που αργοπεθαίνει. Που πλημμυρίζει οργή τους νέους και συνθλίβει οικονομικά την ελληνική οικογένεια.

Θέλουμε να εργασθούμε με μέθοδο και σοβαρότητα. Αρκετά με τις προχειρότητες. Δεν μας χρειάζονται άλλοι πειραματισμοί. Το Υπουργείο Παιδείας είναι έτοιμο να αναλάβει τη δική του ευθύνη για μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αντίστοιχη του διαχρονικού ελληνικού πολιτισμού και της εποχής μας.

Είμαστε άγραφος χάρτης ως προς κάθε προκατάληψη ή σκοπιμότητα. Δεν είμαστε άγραφος χάρτης σε ό,τι αφορά τους εκπαιδευτικούς μας στόχους.

Έχουμε θέσει ως προτεραιότητα τη ριζική μεταρρύθμιση του Λυκείου και του εξεταστικού συστήματος εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Το θέτουμε ως προτεραιότητα γιατί εκτιμάμε ότι Λύκειο και εξεταστικό αποτελούν τον κορμό της σημερινής παθογένειας του εκπαιδευτικού συστήματος. Που επηρεάζει ασφαλώς σε μεγάλο βαθμό και όλες τις απολήξεις του συνολικού σώματος. Τη στοιχειώδη αλλά και την ανώτατη εκπαίδευση.

Συνακόλουθα, με την αλλαγή στο Λύκειο είναι βεβαίως αναγκαία και η αντίστοιχη προσαρμογή του Γυμνασίου στις νέες συνθήκες.

Είναι αναγκαία επίσης η αναγέννηση της τεχνικής εκπαίδευσης με τρόπο ώστε να προσφέρει ουσιαστικό γνωστικό περιεχόμενο, επαγγελματικές δυνατότητες και την αξιοπρέπεια που αντιστοιχεί στα τεχνικά επαγγέλματα σε όλο τον κόσμο.

Ποιοι είναι οι στόχοι μας για το Λύκειο:

- Αυτόνομη εκπαιδευτική μονάδα που θα παρέχει ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών. Όχι έναν απλό προθάλαμο κοπιώδους αναμονής για τις εξετάσεις εισαγωγής στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Όχι έναν χώρο μελέτης και αναμονής για το απογευματινό φροντιστήριο.

- Θέλουμε το Λύκειο, να παρέχει, να καλύπτει ένα σύνολο βασικών γνώσεων αλλά και γνωστικών επιλογών για τον κάθε μαθητή.
- Να προσφέρει επαγγελματικές δεξιότητες και δυνατότητες για ένα μέλλον όχι αναγκαστικά μόνο κοντινό. (Δηλαδή επαρκείς γνώσεις χρήσης του υπολογιστή, του διαδικτύου, της ελληνικής και αγγλικής γλώσσας καθώς και κάθε βασικής έννοιας των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών).

Για να τα επιτύχουμε χρειαζόμαστε:

- ένα νέο πρόγραμμα σπουδών που δεν θα εξωθεί τους νέους στην στείρα απομνημόνευση ατάκτως διασκορπισμένων πληροφοριών, χρήσιμων και άχρηστων αλλά θα τους κάνει κοινωνούς της πραγματικής χαράς της γνώσης. Με σαφή μείωση της διδακτέας ύλης. Με λίγα υποχρεωτικά μαθήματα και περισσότερα επιλογής. Με εισαγωγή μαθημάτων πολιτισμού και τέχνης όλων των κατευθύνσεων όπως και σωματικής άσκησης και αθλητισμού στο καθημερινό πρόγραμμα.
- ένα νέο σχολικό περιβάλλον, όπου ο διάλογος θα είναι πρωταγωνιστής και όπου το ομαδικό – συνεργατικό πνεύμα θα δίνει τον τόνο.
- έναν νέο πλουραλισμό στα σχολικά βιβλία, που με τη βοήθεια του διαδικτύου θα μπορούν να είναι περισσότερα του ενός για κάθε μάθημα.
- μια νέα εξοικείωση του μαθητή με τη σχολική βιβλιοθήκη, που είναι ανάγκη να γίνει μέρος της ζωής του.
- έναν νέο δάσκαλο, που από αφηγητής πληροφοριών θα μετατραπεί σε καθοδηγητή ομαδικής προσπάθειας και ομαδικού έργου. Είναι

αυτονόητο πως είναι ανάγκη να οργανώσουμε εκ παραλλήλου ένα πλήρες επιμορφωτικό πρόγραμμα για όλους τους εκπαιδευτικούς.

Ποιοι είναι οι στόχοι μας για το εξεταστικό:

- Όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση
- Ίσες ευκαιρίες πρόσβασης για όλους τους νέους και τις νέες
- Αξιόπιστο τεχνικό εξεταστικό σύστημα και εξεταστική αρχή που να μην επιδέχεται αμφισβητήσεις.
- Εμπλοκή των πανεπιστημίων στην επιλογή των φοιτητών τους.
- Σταδιακός περιορισμός και τελικά εξάλειψη της παραπαιδείας.

Κυρίες και κύριοι,

Θα μπορούσα να συνεχίσω να σας απαριθμώ ένα σύνολο στόχων και αρχών αλλά και πιο συγκεκριμένων προτάσεων που εξετάζουμε και μελετούμε.

Όμως το ζητούμενο δεν είναι από μένα αυτό. Αντιλαμβάνομαι πως το ζητούμενο είναι να δώσω χώρο σε έναν γνήσιο και πλούσιο διάλογο, διαβεβαιώνοντάς σας ότι δεν υπάρχει καμία προειλημμένη απόφαση.

Δεν έχω καμία απολύτως διάθεση ή εντολή να προκαταλάβω κανένα. Θέλω να σας βεβαιώσω ακόμη μια φορά για τη θετική μου προσδοκία και να σας υποσχεθώ πως θα είμαι παρών σε όλη τη διαδρομή του σύνθετου έργου που σήμερα αναλαμβάνετε. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Υπουργέ, ευχαριστούμε πάρα πολύ για την πολύ ουσιαστική εισήγηση. Νομίζω ότι θέτει το έδαφος για να αρχίσει αυτός ο διάλογος και η συζήτηση. Πριν μπούμε στην κυρίως συνεδρία, θα ήθελα να

λάβει το λόγο ο κ. Μπαμπινιώτης και στη συνέχεια οι εκπρόσωποι των Κομμάτων και οι Πρόεδροι των δυο άλλων Συμβουλίων του ΕΣΥΠ, ο Πρόεδρος του ΣΑΠΕ κ. Μασσαλάς και ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ κ. Καλκάνης. Και μετά νομίζω ότι μπορούμε να αρχίσουμε πλέον τη συνεδρία κ. Μπαμπινιώτη. Αν θέλετε, μπορείτε να λάβετε το λόγο.

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Κύριε Υπουργέ, κύριοι Υφυπουργοί, κυρία Γενική Γραμματέα, κύριε Πρόεδρε του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, κύριοι συνάδελφοι Πρόεδροι των άλλων Τμημάτων του Συμβουλίου Παιδείας. Συνάδελφοι της εκπαίδευσης, όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης, που είστε και οι περισσότεροι εκ των μετεχόντων στο Συμβούλιο. Κύριοι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων. Κύριοι εκπρόσωποι των διαφόρων φορέων που θεσμικά συμμετέχετε σε αυτό το Συμβούλιο. Χαίρω επίσης διότι θεσμικά συμμετέχουν και εκπρόσωποι των μαθητών και έχουμε και 2 μαθητές σήμερα κοντά μας.

Θα κάνω μια εισαγωγική τοποθέτηση , γιατί τα κύρια θέματα θα τα πούμε μπαίνοντας στην ημερήσια διάταξη.

Κυρίες και κύριοι, πιστεύω ότι την ευθύνη για αυτό το πολύ δύσκολο και πολύ σημαντικό ,καίριο θα το έλεγα έργο, το χαρακτηρίζω εξ αρχής, γιατί τα θέματα της παιδείας είναι λεπτά, πολύμορφα, επιδέχονται πολλαπλές προσεγγίσεις, ανέθεσε ο Υπουργός Παιδείας σε ένα αντιπροσωπευτικό, θεσμοθετημένο Συμβούλιο ήδη από το 2003, στο Συμβούλιο αυτό της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Σήμερα καλούμεθα να ξεκινήσουμε μια συζήτηση, ένα διάλογο, για να προτείνουμε λύσεις σε 2 μείζονα προβλήματα, είναι συγκεκριμένα. Τα προβλήματα αυτά θεωρώ, το είπε και ο Υπουργός, ότι έχουν ήδη ωριμάσει στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας πράγμα που ίσως δε θα ίσχυε πολλά χρόνια πριν, άρα είναι ευκολότερο να αντιμετωπιστούν εφόσον προχωρήσουμε σε σωστές αποτελεσματικές και πειστικές προτάσεις.

Κυρίες και κύριοι, έχουμε φτάσει σε οριακές καταστάσεις στην παιδεία μας, σε αυτές που οδήγησαν και στις πρόσφατες μαθητικές κινητοποιήσεις. Όλα δείχνουν ότι χρειαζόμαστε και όσο εξαρτάται από τον ομιλούντα, ως διευθύνοντα τη συζήτηση, θα επιμείνουμε ώστε από το Συμβούλιό μας να κατατεθεί ένα σύνολο εναλλακτικών προτάσεων, οι οποίες να είναι, θα

χρησιμοποιήσω τα επίθετα, γενναίες, τολμηρές, τεκμηριωμένες, σύγχρονες, εφαρμόσιμες, διαρθρωτικές.

Δεν έχει νόημα να μαζευτούμε τόσο άνθρωποι , για να κάνουμε εμβολωματικές προτάσεις και προσθαφαιρέσεις μαθημάτων. Ή θα κάνουμε κάτι σημαντικό, να πείσουμε την ελληνική κοινωνία ότι έχει φτάσει η ώρα για μια μεγάλη αλλαγή, την επιφορτιζόμαστε, την προτείνουμε, ας αναλάβει η πολιτική ηγεσία, η σημερινή, η αυριανή, όποια θα έχει την ευθύνη να την εφαρμόσει. Αλλά εμείς πρέπει να φτάσουμε με πειστικές προτάσεις, ουσιαστικές και κ. Υπουργέ να πω τη φράση «να μπει το μαχαίρι στο κόκαλο» , διότι γλωσσικά όλα αυτά έχουν πάρει μια χροιά. Ουσίας συζήτηση.

Θέλω να κάνω μια δήλωση δεσμευτική, την οποία κάνω πάντα στη ζωή μου. Θεωρώ ότι είναι ουτοπία, αν δεν είναι ηθελημένο λάθος ή αποπροσανατολισμός, να συζητάς και να πράττεις για την εκπαίδευση και να μην έχεις στο μυαλό σου και στη συνείδησή σου ως επίκεντρο τον εκπαιδευτικό, και προφανώς τον εκπαιδευτικό όλων των βαθμίδων.

Επομένως, η έμφαση θα δοθεί στο ρόλο του εκπαιδευτικού. Δεν μπορούμε να μιλάμε για μια αλλαγή ριζική, ουσιαστική, χωρίς ο εκπαιδευτικός να είναι το επίκεντρο. Γι' αυτό και προσωπικά, επειδή έχω και χιλιάδες μαθητές οι οποίοι είναι σε διάφορους χώρους, αισθάνομαι λύπη που δεν είναι σήμερα οι συνάδελφοί μας της ΟΛΜΕ εδώ. Βεβαίως , με έχουν καλέσει να κάνουμε μια συζήτηση στην οποία να είναι παρόντα όλα τα μέλη της ΟΛΜΕ , να μας ενημερώσουν για τις θέσεις τους. Θα το κάνω αυτό , γιατί πραγματικά δεν μπορώ να διανοηθώ διάλογο από τον οποίο λείπουν οι εκπαιδευτικοί.

Ένα άλλο θέμα το οποίο θέλω να ξεκαθαρίσω από την αρχή ως πρόθεση και νομίζω ότι είναι και η θέση του Υπουργού αυτή, δηλωμένη σε άλλη ευκαιρία, είναι ότι τελικός στόχος δεν μπορεί παρά να είναι η άμεση πρόσβαση των μαθητών πλέον και φοιτητών μετά, από το Λύκειο στα Πανεπιστήμια. Αυτή , όμως , η άμεση πρόσβαση, οι πανεπιστημιακοί και όλοι μας έχουμε πλήρη συνείδηση ότι δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί με αυτούς τους τεράστιους αριθμούς που φτάνουν και τους 100.000 υποψηφίων, όταν τα Πανεπιστήμια μπορούν να υποδεχτούν, λέγοντας Πανεπιστήμια πάντα αναφέρομαι στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ, γύρω στις 40.000. Αυτή η τεράστια διαφορά δημιουργεί, γεννά προβλήματα και μέχρι να επιτευχθεί αυτή η ελεύθερη πρόσβαση θα πρέπει να βρούμε τρόπους, και νομίζω ότι είναι κύριο έργο της

Επιτροπής, τρόπους ευέλικτους, που να βοηθούν την ελληνική οικογένεια και το μαθητή να μπορεί να φτάσει στα Πανεπιστήμια, αφού αυτό είναι μια επιθυμία της ελληνικής οικογένειας.

Ερχόμαστε εδώ, όσοι έχουμε την ευθύνη της συζήτησης, να ακούσουμε προσεκτικά, να συζητήσουμε διεξοδικά και να συνθέσουμε δημιουργικά εναλλακτικές προτάσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν έχω καμία πρόθεση, ούτε και ο Υπουργός το εισηγήθηκε, να φέρουμε μια πρόταση και να κοιτάξουμε πώς ψευδοδιευθετήσουμε τα πράγματα, ώστε να συμφωνήσουμε όλοι σε μια προκατασκευασμένη πρόταση και όλες οι άλλες να περιθωριοποιηθούν.

Είπα από την αρχή, αυτά είναι θέματα τα οποία είναι πολύμορφα, πολυσύνθετα, λεπτά. Επομένως, υπάρχουν απόψεις, που θα περιγραφούν, θα δηλωθούν τα δυνατά σημεία και τα αδύνατα και αυτές τις εναλλακτικές προτάσεις θα τις δώσουμε στην πολιτική ηγεσία και στο Πολιτικό Συμβούλιο Παιδείας και βεβαίως θα κρατάμε πάντα ενήμερους το Προεδρείο του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας και την κοινή γνώμη.

Η συζήτηση θα γίνει με μία προτεινόμενη ημερήσια διάταξη. Σπεύδω να πω, όμως, ότι σε αυτή την ημερήσια διάταξη μπορούν να προστεθούν θέματα, τα οποία θα κρίνει εδώ το Συμβούλιό μας ότι πρέπει να συζητηθούν. Επομένως, μη θεωρήσουμε ότι είναι δεσμευτική αυτή η ημερήσια διάταξη. Είναι ενδεικτική και θα έπρεπε να υπάρχουν αυτά τα θέματα πρωταρχικά για να μπορούν να συζητηθούν, αλλά υπάρχουν και άλλα πράγματα τα οποία μπορούμε να συζητήσουμε.

Η επεξεργασία των θεμάτων με τα οποία θα ασχοληθούμε δεν μπορεί να γίνει σε όλα τα επίπεδα στην ολομέλεια του ΣΠΔΕ. Θα συγκροτηθούν, όπου χρειαστεί, ομάδες εργασίας για να κάνουν μια εξειδίκευση, και να μας φέρουν τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε. Θα συνεργαστούμε προφανώς με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, με τα Πανεπιστήμια, με τα άλλα Τμήματα του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας που έχουν κάνει δουλειά σε διάφορα θέματα. Αφού καθορίσουμε τα θέματα, οι εισηγήσεις από τις ομάδες εργασίας θα έρθουν στη Γραμματεία, όπως προβλέπεται από το νόμο, και τελικά θα φτάνουν επεξεργασμένες και με μία σχετική τουλάχιστον πληρότητα στην Ολομέλεια αυτού του Συμβουλίου.

Ως προς το χρονοδιάγραμμα θέλω από τώρα να πω δημόσια , και αυτό εις πίστωση του Υπουργού, ότι ξεκινώντας αυτή την προσπάθεια και την ανάθεση της ευθύνης σε μένα, συμφωνήσαμε ότι δε θα υπάρχει χρονικός περιορισμός συγκεκριμένος, ότι αυτό θα πρέπει να τελειώσει το Χ χρόνο. Και ,βεβαίως, από την άλλη μεριά να μην είναι ο χρόνος της διαβούλευσης ατέρμων. Η μελέτη του θέματος με έπεισε ότι θα χρειαστούμε τουλάχιστον 6 μήνες δουλειάς συστηματικής, για να μπορέσουμε να φτάσουμε σε προτάσεις που δε θα είναι απλώς για την πρόσβαση στο Πανεπιστήμιο, αλλά για μία ριζική αναμόρφωση του Λυκείου, χωρίς την οποία δεν έχει κανένα νόημα ό,τι άλλο συζητάμε.

Δε θα δούμε τις άλλες βαθμίδες; Αμέσως μετά , και συνδέονται, θα πρέπει να πάμε στο Γυμνάσιο, στο Δημοτικό, στο Νηπιαγωγείο. Αλλά είναι φανερό ότι το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ελληνική κοινωνία σήμερα, άμεσα, είναι αυτό του Λυκείου και της πρόσβασης στα Πανεπιστήμια Γι' αυτό ξεκινάμε με αυτό. Δε νομίζω ότι υπάρχει κανένας εκπαιδευτικός, αλλά και μη εκπαιδευτικός σε αυτή την αίθουσα που δε βλέπει ότι η παιδεία και η εκπαίδευση είναι ενιαία, αλλά από κάπου ξεκινάς και νομίζω ότι πρέπει να ξεκινήσουμε από εκεί.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: (Μιλάει εκτός μικροφώνου)

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, ξεκινάμε από εκεί που είναι το μείζον πρόβλημα. Ευτυχώς, το Δημοτικό δεν έχει το μείζον πρόβλημα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όταν χτίζεις ένα σπίτι, ξεκινάς από τα θεμέλια.

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ: Ναι, είναι μια προσέγγιση και σεβαστή. Για τις συνεδριάσεις μας έχουμε παρακαλέσει να φιλοξενηθούμε στους χώρους των Γενικών Αρχείων του Κράτους. Υπάρχει εκεί μια αίθουσα μεγάλη, ωραία, η οποία είναι και αναξιοποίητη, μπορούμε να συνεδριάζουμε εκεί , γιατί είμαστε πολλοί και δεν έχουμε άλλο χώρο. Μέχρι κ. Υπουργέ, κάποια στιγμή , αν μπορέσετε ,να βρείτε ένα κτήριο για ολόκληρο το ΕΣΥΠ όπου να μπορούμε όλοι να έχουμε ένα χώρο εκεί.

Επειδή πάντα τίθεται το θέμα της χρηματοδότησης, θέλω να πω ότι προφανώς και αυτό είναι ένα θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει, όχι πώς θα εξεύρουμε τους πόρους, αυτό είναι της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και της κυβέρνησης, αλλά θα πρέπει αυτές τις προτάσεις που κάνουμε, για να μην είμαστε αιθεροβάμονες, να τις κοστολογήσουμε, να ξέρουμε για τι ποσά μιλάμε και αυτά όλα μαζί ως δέσμη να τα δώσουμε στην ηγεσία, στο Πολιτικό Συμβούλιο, σε όλους τους ενδιαφερομένους και συμμετέχοντες, ώστε να πάρουν τις αποφάσεις τους. Επομένως, η χρηματοδότηση είναι όρος «εκ των ων ουκ άνευ», αλλά χρηματοδότηση χωρίς κοστολόγηση και κοστολόγηση χωρίς να ξέρεις τι κάνεις, νομίζω ότι είναι ακριβώς να ξεκινάς ανάποδα.

Κάτι ακόμα, το είπε και ο Υπουργός για τον εαυτό του, θα το πω εγώ για το δικό μου εαυτό, ότι βεβαίως όλοι μας, όχι ο ομιλών μόνο, όλοι μας έχουμε απόψεις για τα θέματα της παιδείας. Και μερικοί, όσοι έχουμε δημόσιο λόγο, τις έχουμε δηλώσει κιόλας και έχουμε πάρει θέση, έχουμε μιλήσει για πολλά θέματα.

Όμως, ερχόμενος εδώ και δεχόμενος την ευθύνη της λειτουργίας αυτού του Συμβουλίου, είναι προφανές ότι όποια άποψη, θέση, εκτίμηση έχω θα είναι μία από αυτές που αναδειχθούν από τη συζήτησή μας και επομένως, το λέω εξ αρχής, η όποια άποψη έχω εκφράσει δε δεσμεύει κανέναν και θα είναι μία, αν στο τέλος διατυπωθεί με οριστικό τρόπο, από τις απόψεις που θα κατατεθούν από αυτό το Συμβούλιο.

Τέλος θα ήθελα, αφού ευχαριστήσω τον Υπουργό για την εμπιστοσύνη την οποία δείχνει στο πρόσωπο του ομιλούντος, στους συνεργάτες μας, σε όλο το Συμβούλιο, να πω ότι η ελληνική κοινωνία έχει επενδύσει σε αυτό το Συμβούλιο, σε αυτή την Επιτροπή, σε αυτή την ομάδα που θα δουλέψει, μεγάλες προσδοκίες. Περιμένει ο κόσμος κάτι να δώσουμε επιτέλους. Γι' αυτό πραγματικά, ειλικρινά ξεκινάω με την καλύτερη διάθεση και στρατεύω τον εαυτό μου να βγει ό,τι καλύτερο μπορεί να βγει από ένα τέτοιο Συμβούλιο, το οποίο έχει το εξής χαρακτηριστικό: ότι επιτέλους μετέχουν άνθρωποι που ξέρουν τα θέματα της παιδείας. Και είναι και εκπρόσωποι φορέων, που τα πονάνε αυτά τα θέματα, τα προσεγγίζουν από άλλη πλευρά και είναι και αυτοί πολύτιμοι.

Πιστεύω κ. Υπουργέ ότι τελικά θα σας δώσουμε κάποιες προτάσεις, με τις οποίες θα μπορείτε να δουλέψετε και να κάνουμε κάτι καλό για τον τόπο. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε τον κ. Μπαμπινιώτη για τον ουσιαστικό του λόγο. Θα ήθελα τώρα να δώσουμε το λόγο στους εκπροσώπους των Κομμάτων. Θα αρχίσω με το νεοφώτιστο, τον κ. Πανάρετο.

I. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Καλημέρα κ. Υπουργέ, κ. Υφυπουργοί, ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας και των Συμβουλίων, κύριοι εκπρόσωποι των φορέων στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Η παρουσία μου σήμερα στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και στη συνεδρίαση αυτή είναι μια ιδιαίτερα δύσκολη παρουσία -και είναι δύσκολη για μία σειρά από λόγους που θα σας τους αναπτύξω αν μου επιτρέψετε, με σύντομο τρόπο.

Για να ξεκινήσω και να ελαφρύνω λίγο την ατμόσφαιρα είναι ιδιαίτερα ευχάριστος ο χαρακτηρισμός «νεοφώτιστος» από τον κ. Βερέμη, αλλά πιστεύω ότι η συμμετοχή μου στα κοινά της Παιδείας επί 30 σχεδόν χρόνια και το ότι υπήρξα ο πρώτος πρόεδρος του ΕΣΥΠ κάτω από αντίξοες συνθήκες, μάλλον κάτι αντίθετο δείχνει, αν και θα προτιμούσα να ήμουν πραγματικά νεοφώτιστος.

Θα ήθελα κατ' αρχήν να εξηγήσω και να οριοθετήσω την συμμετοχή του ΠΑΣΟΚ στο διάλογο αυτό. Είναι φανερό νομίζω και από τις δημόσιες τοποθετήσεις του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, ότι ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και το ΠΑΣΟΚ δίνουν πάντοτε ιδιαίτερη σημασία στο διάλογο, στην ανάγκη διαλόγου για την παιδεία και την κοινωνική συμμετοχή στα θέματα της παιδείας.

Η προσέγγιση αυτή του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ στα 25 τελευταία χρόνια που ο ίδιος είχα συμμετοχή στα κοινά για την παιδεία και που ήμουν άμεσος συνεργάτης του, δεν μπορώ να πω ότι έχει εκτιμηθεί στο βαθμό που θα έπρεπε και ότι έχει βρει ανάλογη ανταπόκριση.

Για να οριοθετήσω τη συμμετοχή μου εδώ θα ήθελα απλώς, αν μου επιτρέπεται, να σας διαβάσω το έγγραφο που εστάλη στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας από τον Γενικό Διευθυντή του Πολιτικού Γραφείου του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ.

«Κύριε Πρόεδρε, σε απάντηση του από 25/2/09 εγγράφου σας, σας γνωρίζω τα εξής:

Το ΠΑΣΟΚ συμμετείχε εποικοδομητικά σε όλα τα όργανα του ΕΣΥΠ από την έναρξη της λειτουργίας του. Παρέμεινε στο διάλογο ακόμα και όταν τα άλλα κόμματα της αντιπολίτευσης και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των εκπαιδευτικών είχαν αποχωρήσει. Αποχώρησε τελικά και εκείνο, όταν έγινε φανερό ότι η Κυβέρνηση χρησιμοποιούσε το ΕΣΥΠ ως βιτρίνα διαλόγου και προχωρούσε αιφνιδιαστικά στην ψήφιση νομοσχεδίων χωρίς κανένα προηγούμενο διάλογο.

Παρά το γεγονός, ότι οι λόγοι της αποχώρησης του ΠΑΣΟΚ από το ΕΣΥΠ δεν έχουν εκλείψει, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ στην πρόσφατη ομιλία του στη Βουλή για την παιδεία δήλωσε, ότι θα δώσει μια ακόμα ευκαιρία στο διάλογο με ορισμένες βασικές προϋποθέσεις.

Όσον αφορά το ΕΣΥΠ ζήτησε να καταστεί Ανεξάρτητη Αρχή, όπως άλλωστε προέβλεπε και ο Ιδρυτικός του νόμος 2327/95. Παρ' ότι η Κυβέρνηση δεν έχει καν συζητήσει τις προτάσεις αυτές, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ συνεπής στην πολιτική του για την ανάγκη δημόσιας διαβούλευσης για τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας με συμμετοχή των κοινωνικών φορέων αποφάσισε το ΠΑΣΟΚ να λάβει μέρος στο διάλογο που ξεκινά καταθέτοντας τις προτάσεις του και συζητώντας κάθε άλλη πρόταση που θα διατυπωθεί.

Διατηρεί βεβαίως τις επιφυλάξεις του για την ειλικρίνεια των προθέσεων της Κυβέρνησης και περιμένει ακόμα την απάντησή της στις προτάσεις του. Στο διάλογο αυτό, στο ΕΣΥΠ, και σ' αυτή τη φάση και στο Συμβούλιό του ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ορίζει εκπρόσωπό του, τον καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Πανάρετο, Σύμβουλό του για θέματα παιδείας και πρώην Πρόεδρο του ΕΣΥΠ με αναπληρωτή τον κ. Βασίλειο Κουλαϊδή».

Η συνέχεια και η προσέγγιση στα θέματα του διαλόγου, ιδιαίτερα σε μια στιγμή που όπως αντιλαμβάνεστε και όπως είναι φανερό το βάρος που πέφτει στο ΠΑΣΟΚ ή που μπορεί να επωμιστεί το ΠΑΣΟΚ σύντομα είναι μεγάλο, δείχνει την σημασία που αποδίδει ο ίδιος ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ στο διάλογο αυτό.

Χωρίς να θέλω να κάνω παρελθοντολογία, αλλά για να τονίσω ακριβώς την προσήλωση του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ στο διάλογο, θα αναφέρω δύο περιστατικά.

Το 1989, ως Υπουργός Παιδείας, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ πρότεινε στη Βουλή τη δημιουργία Διακομματικής Επιτροπής. Ο τότε αρχηγός της τότε αξιωματικής αντιπολίτευσης κ. Μητσοτάκης αρνήθηκε συμμετοχή σε οποιοδήποτε διάλογο με το επιχείρημα ότι πλησιάζουν εκλογές και επομένως ο διάλογος δεν είχε έννοια.

Το 1996 ο σημερινός Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ και τότε Υπουργός Παιδείας προχώρησε ένα βήμα παραπέρα και κατέθεσε πρόταση νόμου, η οποία τελικά κατέστη νόμος για τη θεσμοθέτηση Διακομματικής Επιτροπής για την παιδεία. Η Διακομματική Επιτροπή αυτή κ. Υπουργέ συνεδρίασε, αλλά η θέση του εκπροσώπου της Νέας Δημοκρατίας ήταν κενή.

Γνωρίζετε και εσείς, και νομίζω ότι είναι γνωστό σε όλους ότι υπάρχουν έντονες αμφιβολίες για την ειλικρίνεια των προθέσεων της Κυβέρνησης για το διάλογο. Αν μου επιτρέπετε για ένα λεπτό, θα σας διαβάσω το εξής:

«Σήμερα έχει ξεκινήσει ένας καινούργιος κύκλος διαλόγου. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο διάλογος αποτελεί την πεμπτούσια της δημοκρατίας. Ο διάλογος όμως πρέπει να καταλήγει σε ορισμένα σαφή συμπεράσματα, τα οποία στη συνέχεια να μεταβάλλονται σε πράξη.

Τον τελευταίο όμως καιρό παρατηρώ ότι έχουν αυξηθεί τα κρούσματα διαλόγου. Διάλογος για την παιδεία, διάλογος για τους λιθάνθρακες, διάλογος για τις ανεμογεννήτριες, διάλογος για κάθε δύσκολο θέμα που ο αρμόδιος Υπουργός για να αποφύγει το πολιτικό κόστος δεν τολμά να πιάσει στα χέρια του. Διερωτώμαι, λοιπόν, μήπως και ο συγκεκριμένος διάλογος αποτελεί απλώς το πρόσχημα για να αποφευχθεί οποιαδήποτε ενέργεια.

Ακόμη ιδιαίτερη έκπληξη μου προκάλεσε το γεγονός ότι το κύριο θέμα του διαλόγου που υποτίθεται ότι άρχισε δεν αγκαλιάζει όλα τα προβλήματα της ανώτατης παιδείας, αλλά ανήγαγε σε θέμα πρώτης προτεραιότητας τον τρόπο εισαγωγής στα ΑΕΙ.

Προβλήθηκε μάλιστα ο ισχυρός και μάλιστα από αρμόδια χείλη, ότι αν απομακρυνθούν οι εισαγωγικές εξετάσεις από το Λύκειο, αυτό θα οδηγήσει σε αναμόρφωση του Λυκείου, δηλαδή την αναβάθμιση της Παιδείας.

Είναι τουλάχιστον αφελές να υποστηρίζεται ότι το μέτρο αυτό από μόνο του θα έχει αυτά τα αποτελέσματα. Η αναμόρφωση του Λυκείου που ασφαλώς είναι απαραίτητη προϋποθέτει πολλές άλλες προηγούμενες ενέργειες».

Θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει, ότι την διατύπωση αυτή την έκανε κάποιο στέλεχος του ΠΑΣΟΚ ή κάποιου άλλου κόμματος της αντιπολίτευσης ή κάποιος ο οποίος διαφωνεί γενικότερα με την πολιτική της Κυβέρνησης.

Και όμως: Το κείμενο αυτό είναι πρόσφατο (22/2/09), και έχει γραφεί από τον κ. Γιάννη Βαρβιτσιώτη, το Νέστορα του Κόμματος που βρίσκεται στην εξουσία, πρώην Υπουργό Παιδείας και αν δεν κάνω λάθος, Πρόεδρο του Ιδρύματος «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ».

Το κείμενο αυτό δεν το διάβασα για να υπερτονίσω την αμφιβολία για την ειλικρίνεια των προθέσεων, αλλά για έναν άλλο απλό λόγο, τον οποίο θα παρακαλούσα να προσέξετε και ο οποίος εκφράζει τον Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να αποδεχτούμε έστω και το προφανές. Πρέπει να εκμεταλλευτούμε κάθε ευκαιρία διαλόγου για την παιδεία, ανεξάρτητα από τις προθέσεις.

Επομένως η παρουσία μου εδώ δεν αναφέρεται στις προθέσεις, αλλά αναφέρεται στην ουσία του διαλόγου, τον οποίον το ΠΑΣΟΚ και ο Πρόεδρος του ελπίζει να είναι εποικοδομητικός.

Θα ήθελα όμως να παρακαλέσω κ. Υπουργέ, να δείξετε ότι τουλάχιστον σας προβληματίζουν οι προτάσεις που έχει καταθέσει διαχρονικά ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ. Και δεν αναφέρομαι σε όλες τις προτάσεις, θα αναφερθώ σε δύο που είναι όμως σημαντικές.

Η πρώτη πρόταση αφορά αυτό το όργανο και είναι η πρότασή του στη Βουλή για την μετατροπή του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας σε Ανεξάρτητη Αρχή. Μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει καμία απάντηση ούτε από τον Πρωθυπουργό, ούτε από την Κυβέρνηση, ούτε από εσάς.

Αν θα θέλατε θα μπορούσα να κάνω μια παύση ενός λεπτού για να τοποθετηθείτε ή αν φυσικά δεν θέλετε, μπορείτε αυτό να το κάνετε αργότερα. (*Μικρή παύση*). Θα ήταν όμως μία ένδειξη ότι σας απασχολεί η άποψη του συνομιλητή σας. Μπορεί να την απορρίψετε, αλλά να εξηγήσετε, ότι την απορρίπτω γι' αυτό το λόγο.

Χαίρομαι που μία άλλη από τις προϋποθέσεις που έθεσε ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, αντιλαμβάνομαι ότι την ικανοποιήσατε στην πρόσφατη συνεργασία που είχατε στην Διακομματική Επιτροπή, ότι δηλαδή η Νέα Δημοκρατία δεσμεύεται να συμμετάσχει στο διάλογο εφ' όσον το ΠΑΣΟΚ γίνει Κυβέρνηση.

Υπάρχει και ένα άλλο θέμα το οποίο επίσης αποτελεί ένα στοιχείο προβληματισμού. Όταν συζητείτο πριν από δύο χρόνια ο νόμος της Κυβέρνησης (δεν τον αναφέρω με το όνομα της προκατόχου σας, διότι δεν είναι σωστό) για τα πανεπιστήμια, ο Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ προέβη σε μία πρωτοφανή για τα πολιτικά δεδομένα ενέργεια.

Παρακολούθησε την συζήτηση στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, κάτι που ποτέ μέχρι τότε δεν είχε κάνει αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης. Εκεί κατέθεσε μία συγκεκριμένη πρόταση για τον τρόπο αντιμετώπισης των προβλημάτων των πανεπιστημίων.

Η πρόταση αυτή (την έχω εδώ και μπορώ να σας την δώσω, μπορώ να την καταθέσω και στα πρακτικά), ήταν μία πρόταση πέντε άρθρων για νόμο για τα πανεπιστήμια, η οποία είχε ως κύρια αρχή της την ανάγκη της λειτουργίας των πανεπιστημίων με ένα τρόπο αυτοτελές, αυτοδύναμο σε σχέση με την πολιτεία. Και ως δεύτερο πυλώνα του είχε την αξιολόγηση των πανεπιστημίων σε σχέση με τις προτάσεις και με τις συμφωνίες που τα πανεπιστήμια θα είχαν κάνει με την κυβέρνηση.

Η Υπουργός Παιδείας τότε δεν διάβασε καν το κείμενο, το αγνόησε. Είπε ότι πρόκειται για ένα πρόχειρο κείμενο, μία πρόχειρη σκέψη. Αυτό δεν νομίζω ότι είναι ένδειξη ότι οι απόψεις της άλλης πλευράς, όποια και να είναι αυτή η άλλη πλευρά, λαμβάνονται υπόψη σοβαρά. Αγνοήθηκε.

Αγνοήθηκε μάλιστα από τότε πλήρως από την Κυβέρνηση ακόμα και όταν όπως είναι φανερό, απέτυχε πλήρως, ή σχεδόν πλήρως, ο νόμος που η κυβέρνηση τότε ψήφισε.

Θα παρακαλούσα, λοιπόν, τουλάχιστον στο πνεύμα της πολιτικής αβροφροσύνης, να εξετάσετε αυτές τις προτάσεις, ώστε να αισθανθεί κανείς ότι ο διάλογος αφορά τουλάχιστον την μελέτη των απόψεων και των προτάσεων που υποβάλλει μία άλλη πλευρά. Δεν θα πω ιδιαίτερα εάν αυτή η πλευρά είναι η αξιωματική αντιπολίτευση.

Μια άλλη διάσταση που θα ήθελα να δώσω στο διάλογο που ξεκινά σήμερα στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας είναι η ανάγκη συμφωνίας ή τουλάχιστον συναντίληψης για συγκεκριμένες γενικότερες πολιτικές - όχι για επιμέρους θέματα.

Δεν είναι το πρόβλημα - κατά τη γνώμη μου - της εκπαίδευσης το εάν τα εξεταζόμενα μαθήματα για εισαγωγή στο πανεπιστήμιο θα είναι τρία ή πέντε. Το θέμα αυτό απασχολεί την κοινωνία και βέβαια πρέπει να αντιμετωπιστεί, αλλά υπάρχει ένα μεγαλύτερο και ουσιαστικότερο πρόβλημα: τι θέλουμε από τα πανεπιστήμια, τι θέλουμε από τα σχολεία. Με χαρά μου άκουσα σήμερα να θέτετε ορισμένους στόχους για το διάλογο αυτό.

Το ΠΑΣΟΚ, όπως γνωρίζετε, έχει απόψεις για την παιδεία. Νομίζω, ότι σας τις κατέθεσε στη Διακομματική Επιτροπή η εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ κυρία Διαμαντοπούλου και σας εξήγησε επίσης τις προτάσεις και τις κατευθύνσεις στις οποίες κινείται ή θα κινηθεί η πολιτική του ΠΑΣΟΚ.

Αναφέρθηκα ιδιαίτερα στην ανάγκη συναντίληψης των προβλημάτων, γιατί πιστεύω - και η εμπειρία μου έχει δείξει στα όσα χρόνια ασχολούμαι με τα εκπαιδευτικά θέματα - ότι ένα από τα προβλήματα που έχουμε ως χώρα είναι ότι αντιμετωπίζουμε τα προβλήματα, ή νομίζουμε ότι μπορούμε να τα λύσουμε, με νομικές προσεγγίσεις, ενώ πρόκειται για βαθύτατα προβλήματα της κοινωνίας, τα οποία δεν λύνονται με νόμους. Το αποτέλεσμα βέβαια το βλέπουμε στη συνέχεια, όταν οι νόμοι αυτοί είτε δεν εφαρμόζονται, είτε αποτυγχάνουν στην εφαρμογή τους.

Δεν είναι τυχαίο ότι ενώ η δηλωθείσα πρόθεση - και πιστεύω ότι ήταν ειλικρινής - της Υπουργού που κατέθεσε το νόμο το 2007, ήταν να δοθεί μεγαλύτερη αυτοτέλεια στα πανεπιστήμια όταν εκχώρησε τον έλεγχο νομιμότητας των εκλογών των καθηγητών στα πανεπιστήμια. Ωστόσο σήμερα

η γραφειοκρατία στο πανεπιστήμιο είναι μεγαλύτερη από την εποχή που ο έλεγχος νομιμότητας γινόταν στο Υπουργείο Παιδείας.

Και όχι μόνο αυτό, αλλά τα πράγματα χειροτέρεψαν και σε καθαρά ακαδημαϊκό επίπεδο. Φτάσαμε στο σημείο, όταν συγκροτούνται Εκλεκτορικά Σώματα, να γίνεται κλήρωση μεταξύ 100 Καθηγητών (ή, εν πάση περιπτώσει μελών ΔΕΠ αντιστοίχων βαθμίδων), με μόνο κριτήριο την συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου και χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η ακαδημαϊκή επάρκεια και αναγνώριση των κατεχόντων τις θέσεις.

Είναι και αυτό μια έκφανση ενός άλλου μεγάλου προβλήματος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, της ομοιομορφίας. Δεν είμαστε κ. Υπουργέ όλοι οι Καθηγητές ίδιοι. Πολλοί από τους καθηγητές που υποχρεώνομαι να αποδεχθώ στην κλήρωση για την συμπλήρωση εκλεκτορικών σωμάτων στο Τμήμα μου, στο πλαίσιο της ομοιομορφίας, δεν θα είχαν εκλεγεί ούτε Λέκτορες με τα κριτήρια που έχουμε υιοθετήσει.

Αυτό λοιπόν είναι μία άλλη διάσταση, την οποία θα ήταν χρήσιμο να λάβει υπόψη της η πολιτική ηγεσία στο διάλογο. Η έμφαση στην διαφοροποίηση σε όλη την κλίμακα του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση την ποιότητα και την αξιοκρατία είναι ένα σημαντικό στοιχείο που μπορεί να προκύψει απ' αυτό το διάλογο, εάν βέβαια συμφωνούμε σ' αυτό.

Και θέλω να κάνω μία ακόμα πρόταση διαλόγου, μιας και αναφέρθηκε προηγουμένως ο κ. Μπαμπινιώτης στις προτάσεις και στις προσεγγίσεις. Γιατί δεν ξεκινάμε το διάλογο κ. Πρόεδρε με μία απλή διαπίστωση για αξιοκρατία στην επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης. Να συμφωνήσουμε σ' αυτό το πράγμα. Αυτό αν θέλετε περιορίζει τις δυνατότητες μιας μελλοντικής κυβέρνησης, αλλά με δεδομένο ότι αυτό είναι μία δέσμευση του Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, θα ήταν χρήσιμο να αποτελέσει ένα θέμα διαλόγου και συζήτησης στο οποίο να συμφωνήσουμε.

Και για να μην μακρηγορήσω θα ήθελα να κάνω μια αναφορά στην ημερήσια διάταξη. Τι εκφράζει αυτή η ημερήσια διάταξη; Εκφράζει το Υπουργείο Παιδείας; Εκφράζει το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας; Εκφράζει το τμήμα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης; Εκφράζει προσωπικά τον κ. Βερέμη; Εκφράζει προσωπικά τον κ. Μπαμπινιώτη;

Θα έλεγα δηλαδή ότι η ιεράρχηση των προβλημάτων και η συζήτηση, θα έπρεπε ίσως να έχει τεθεί στην Διακομματική Επιτροπή γιατί

αυτός θα ήταν κατά τη γνώμη μου ο ρόλος της Διακομματικής Επιτροπής και ύστερα να ακολουθήσει η συζήτηση στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας.

Με δεδομένο ότι το ΠΑΣΟΚ έχει καταθέσει προτάσεις για όλο το εκπαιδευτικό φάσμα, θα παρακαλούσα να εξεταστεί το ενδεχόμενο να συζητηθούν οι προτάσεις του ΠΑΣΟΚ. Είχα ακούσει την εκπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας στην Διακομματική Επιτροπή να δηλώνει ότι η Κυβέρνηση δεν έχει ακόμη προτάσεις. Αυτό άκουσα σε μια δήλωσή της, δεν είναι εδώ για να το επιβεβαιώσει, μου φαίνεται έφυγε. Και φυσικά όταν καταθέσει η Κυβέρνηση τις προτάσεις αυτές, να συζητηθούν, για να οδηγηθούμε σε κάποια σύγκλιση.

Και για να κλείσω αυτή την τοποθέτηση που ξεκίνησε σε πολιτικό επίπεδο και κλείνει σε επίπεδο επιστημονικό, θα ήθελα να πω το εξής. Είναι καλό να υπάρχει μία συνέχεια στην πολιτική της παιδείας. Και αυτή η συνέχεια να ξεπερνά και μικρά θέματα, όπως αυτό της προχειρότητας.

Έχω στα χέρια μου μία έκθεση μιας επιτροπής που έγινε νομίζω από το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας το 2007 για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ήταν μία πολυσέλιδη έκθεση. Δεν έχω αντιληφθεί αν αυτή η έκθεση συζητήθηκε ποτέ. Εγώ έγραψα 17 σελίδες σχολιασμό και τον έδωσα στην τότε Υπουργό Παιδείας. Δεν έχω δει καμιά ενέργεια του Υπουργείου ή του ΕΣΥΠ σε συνέχεια της έκθεσης αυτής.

Αυτό το θεωρώ ένδειξη προχειρότητας, θα μου επιτρέψετε να πω, δεν θέλω να πω κακής πρόθεσης. Όταν υπάρχει ένα υλικό και όταν συγκροτείται μία Επιτροπή για να κάνει μια πρόταση, είναι καλό αυτή η πρόταση να αποτελεί ένα στοιχείο προβληματισμού για την Κυβέρνηση και να μην την σχολιάζει κάποιος μεμονωμένα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ σε μια σειρά από παλαιότερες ενέργειες και κείμενα που θεωρώ ότι θα ήταν χρήσιμο να ληφθούν υπόψη από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας.

Αναφέρομαι στην έκθεση του ΟΟΣΑ του '96 για το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, στην πιλοτική αξιολόγηση πανεπιστημίων και ΤΕΙ που έγιναν πάλι επί Υπουργίας Γεωργίου Παπανδρέου το '95, μέχρι το διάλογο που έγινε για τα προβλήματα μεταξύ πανεπιστημίων και ΤΕΙ. Όλα τα σχετικά κείμενα είναι στην διάθεσή σας. Ίσως μια τέτοια ιστορική αναδρομή βοηθήσει

σε μια καλύτερη αντιμετώπιση των δύσκολων προβλημάτων που αντιμετωπίζει κανείς όντας επικεφαλής του Υπουργείου Παιδείας.

Εύχομαι και ελπίζω να διαμορφωθούν οι προϋποθέσεις εκείνες υπό τις οποίες, το ΠΑΣΟΚ τουλάχιστον, θα μπορέσει να παραμείνει στο διάλογο αυτό μέχρι το τέλος και με εποικοδομητικό τρόπο. Γιατί θα ήθελα να γίνει αντιληπτό ότι ένα κόμμα - και μάλιστα ένα μεγάλο κόμμα - δεν μπορεί απλώς να εκφράζει την επιθυμία του Προέδρου του για διάλογο. Ένα μεγάλο κόμμα - και οι πολίτες που το ψηφίζουν - θέλει να βλέπει αποτελέσματα. Και θα σας παρακαλούσα να βοηθήσετε, ώστε και το ΠΑΣΟΚ να παραμείνει στο διάλογο και αποτελέσματα να υπάρξουν. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ πολύ τον κ. Πανάρετο, συγκρατώ την έμφασή του στην αξιοκρατία, με βρίσκει απολύτως αλληλέγγυο. Όποτε προσπάθησα να την θέσω επί τάπητος, με αποκάλεσαν αριστοκράτη. Τι να σας πω; Ελπίζω να μην σας πουν κι εσάς το ίδιο!

A. ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ: Κύριε Πρόεδρε με συγχωρείτε, καλό είναι να γνωρίζετε και τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων της πολιτικής ηγεσίας στο Κοινοβούλιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βεβαίως.

A. ΛΥΚΟΥΡΕΝΤΖΟΣ: Διότι η υπόθεση της αξιοκρατίας δεν μονοπωλείται από κανέναν και πολύ περισσότερο όλους μας συνοδεύει κι ένα παρελθόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολύ σωστά. Το λόγο έχει η κ. Σπαθάτου από το ΛΑΟΣ.

A. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Χαιρετώ την ομήγυρη. Προκειμένου ν' αναπληρώσω την απώλεια χρόνου και έχοντας υπ' όψιν μου αυτό που είπε ο Πρόεδρος, ο κ. Μπαμπινιώτης, για να μπούμε στην ουσία της συζήτησης, όπως επίσης για να δηλώσω ως εκπαιδευτικός επί 20 χρόνια, Ιστορικός Αρχαιολόγος και στην Αρχαιολογική εν υπηρεσία, οπότε θέλω να πω, γνώστης των θεμάτων, να επισημάνω κι εγώ αλλά να μην επαναλάβω τον Πρόεδρο της ΔΟΕ ότι η συζήτηση έπρεπε ν' αρχίσει από τα θεμέλια, ανάγομαι εις τα λεχθέντα από

τον Υπουργό, τον κ. Σπηλιωτόπουλο, ότι δεν πάμε στον κορμό αφήνοντας την ρίζα, διότι το φυτό θα ξεραθεί.

Το μόνο που θα πω επιπλέον είναι ότι ετέθη θέμα αξιολόγησης αυτή τη στιγμή και ομολογώ ότι έχω αναρωτηθεί γιατί μείναμε στην αξιολόγηση επίδοσης μαθητών και δεν βάζαμε δίπλα και Καθηγητών, όπως θα λέει ο κ. Πανάρετος.

Επίσης ήθελα απλώς εισαγωγικά, γιατί μετά θ' ακολουθήσουν τα θέματα κατά την ημερήσια διάταξη, να δηλώσω ότι οι θέσεις και οι προτάσεις του ΛΑΟΣ καθορίζονται από το πώς βλέπουμε και το πώς νιώθουμε εμείς για τον εαυτό μας, για τους δίπλα μας ανθρώπους, για τον υπόλοιπο κόσμο, για την πατρίδα, για το περιβάλλον. Άρα συσχετίζονται και με την ερμηνεία των εμπειριών μας, συσχετίζεται και με τα αισθήματά μας, τα συναισθήματά μας, με τις σκέψεις μας κτλ.

Οπότε θα τοποθετηθούμε εν καιρώ κατά την ημερήσια διάταξη όπως πρέπει. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ πολύ κ. Σπαθάτου. Ο κ. Χαλκίδης έχει τον λόγο.

Μ. ΧΑΛΚΙΔΗΣ: Κύριε Υπουργέ, κ. Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, δεν θ' ανατρέξω στο παρελθόν για το τι έγινε στα θέματα της παιδείας, ούτε για καμία απολύτως από τις κυβερνήσεις που προηγήθηκαν, ούτε για τους Υπουργούς. Θα κρατήσω μόνον αυτό που είπε ο Υπουργός Παιδείας, ο κ. Σπηλιωτόπουλος, ότι όλοι οι προκάτοχοί του έβαλαν ένα λιθαράκι θετικό σ' αυτό που λέγεται Παιδεία – Εκπαίδευση.

Είναι όμως γεγονός ότι η Νέα Δημοκρατία και πριν ν' αναλάβει την διακυβέρνηση της χώρας το 2004, αλλά και μετά ως κυβέρνηση, είχε έναν βασικό στόχο και δια στόματος του κ. Καραμανλή, του Πρωθυπουργού, εκφράστηκε στη συζήτηση στην Βουλή: Ότι πρέπει να ξεκινήσει εθνικός διάλογος για την παιδεία, γιατί ο κ. Μπαμπινιώτης εύστοχα τόνισε ότι πρέπει να προχωρήσουμε σε μια γενναία αλλαγή στην Παιδεία.

Εγώ θα τόνιζα από πλευράς Νέας Δημοκρατίας, ότι αυτό είναι αδήριτη ανάγκη και το επιτάσσει, το ζητά η ίδια η κοινωνία. Είναι ώριμη η κοινωνία για να προχωρήσουμε σε βήματα μπροστά.

Εκτιμώ ότι η συνάντηση αυτή, αυτή η πρώτη συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου είναι αποτέλεσμα ακριβώς αυτής της ανάγκης, αυτής της ανάγκης που ζητά η ίδια η κοινωνία, να γίνει κάτι θετικότερο στην ελληνική παιδεία, στην ελληνική εκπαίδευση. Εμείς όλοι είτε εκπροσωπούμε κόμματα, είτε εκπροσωπούμε φορείς, καθίσαμε σ' αυτό το τραπέζι αφήνοντας πίσω τις προκαταλήψεις, αφήνοντας πίσω ό,τι μας χώριζε κατά το παρελθόν, αφήνοντας πίσω αν θέλετε τις μικροκομματικές σκοπιμότητες και κοιτάζοντας μόνο μπροστά.

Και το μπροστά σημαίνει ότι πρέπει να καταθέσουμε όλοι μας τις θέσεις και τις προτάσεις μας από μηδενική βάση και όπως τονίστηκε και από τον Υπουργό και από τον κ. Μπαμπινιώτη, με ανοιχτό ορίζοντα χρονικό χωρίς περιορισμούς. Αυτό και μόνο νομίζω δείχνει τις προθέσεις της ηγεσίας του Υπουργείου, αλλά και του Συμβουλίου, για να οδηγηθούμε σε μια καλύτερη παιδεία, σε μια καλύτερη εκπαίδευση. Αυτήν που ζητά η ελληνική κοινωνία, αυτήν που ζητά η ελληνική νεολαία.

Και νομίζω ότι είναι ηθική υποχρέωση όλων μας πέρα από σκοπιμότητες, είτε πολιτικές, είτε οτιδήποτε θέλετε, να καθίσουμε στο τραπέζι για να καταλήξουμε για ένα καλύτερο αύριο που το χρειαζόμαστε όλοι μας. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε πολύ κ. Χαλκίδη. Να δώσουμε την ευκαιρία στους Προέδρους των δύο άλλων επιμέρους Συμβουλίων, στον κ. Καλκάνη, τον Πρόεδρο του ΣΑΤΕ και στον κ. Μασσαλά, τον Πρόεδρο του ΣΑΠΕ, να πουν κι αυτοί δυο λόγια. Ο κ. Καλκάνης έχει το λόγο.

Γ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Κυρίες και κύριοι, έχω την εντύπωση ότι ο εθνικός διάλογος για την Παιδεία ήρθε στην κατάλληλη στιγμή. Όπως ξέρουμε στην κοινωνία των ανθρώπων όλα εξελίσσονται. Έτσι εξελίσσονται και τα θέματα της Παιδείας. Έτσι εξελίσσονται οι πολιτικές για την Παιδεία.

Αν πάμε σε επιμέρους θέματα, τα Προγράμματα Σπουδών, ο τρόπος διδασκαλίας, η εκπαίδευση των διδασκόντων, πώς να κάνουν καλύτερα τη δουλειά τους. Κάθε φορά, κάθε χρόνο γίνονται βελτιώσεις. Γίνονται βελτιώσεις που όμως φάνηκε ότι δεν είναι αρκετές. Όταν έχουμε σήμερα ένα Λύκειο που τα παιδιά του, οι σπουδαστές του, βγαίνουν έξω σε άλλα σχολεία να πάρουν

τη μόρφωση που τους χρειάζεται, θα μου πείτε την χρειάζονται για να πάνε στην Ανώτατη Εκπαίδευση, αυτό είναι ένα αδιανόητο για μένα γεγονός.

Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των διδασκόντων μέσα στο Λύκειο και των διδασκόντων εκτός Λυκείου. Τις ίδιες ικανότητες έχουν. Οπότε κάτι συμβαίνει στο Λύκειο. Κάτι πρέπει ν' αλλάξουμε. Ίσως να είναι και το αποτέλεσμα μόνο του τρόπου διεξαγωγής των εισαγωγικών εξετάσεων για να καταλάβουν αυτά τα παιδιά θέσεις στο Πανεπιστήμιο. Πρέπει λοιπόν ν' αποφασίσουμε για αλλαγές πολιτικής, για αλλαγές Προγραμμάτων Σπουδών.

Πρέπει ν' αποφασίσουμε για το πώς θα διοικείται η Ανώτατη Εκπαίδευση στην οποία τελικά καταλήγουν τα παιδιά. Πρέπει ν' αποφασίσουμε εδώ όλοι μαζί, εκπαιδευτικοί και, όπως είδα και οι πολιτικοί, να βρούμε έναν τρόπο ούτως ώστε να εκσυγχρονιστεί η παιδεία στην Ελλάδα. Δεν είναι δυνατό να υστερούμε από τις άλλες χώρες.

Δεν είναι δυνατόν, όπως είπα προηγουμένως, τα παιδιά του Λυκείου να πηγαίνουν στα φροντιστήρια για να αποκτήσουν γνώσεις και δεν είναι δυνατόν στα Ανώτατα Ιδρύματά μας, να μην γίνεται εντατική εκπαίδευση, να μη γίνεται σωστή εκπαίδευση.

Για τους λόγους αυτούς, εγώ υπόσχομαι ότι θα εργασθώ με όλες τις δυνάμεις μου από το πόστο του Προέδρου του Συμβουλίου Ανωτάτης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης προς το σκοπό αυτόν. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. Καλκάνη. Ο κ. Μασσαλάς έχει το λόγο.

Χ. ΜΑΣΣΑΛΑΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, είναι πολύ σημαντικό το ότι γίνεται μια προσπάθεια να ενταχθεί ο διάλογος στην κουλτούρα μας. Το Συμβούλιο που έχω την ευθύνη της λειτουργίας, το Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης βάσισε την λειτουργία του στον διάλογο.

Μάλιστα θα μπορούσα να πω κ. Πανάρετε ότι έχει όλα τα χαρακτηριστικά της ανεξάρτητης Αρχής Δεδομένων. Τα μέλη του κατά 99% είναι εκλεγμένα και σ' αυτά τα 3 χρόνια που έχω την ευθύνη της λειτουργίας του, έχει λάβει αποφάσεις για 110 θέματα και παρ' ότι οι αποφάσεις μας είναι υπό μορφήν εισηγήσεως στην πολιτική ηγεσία, αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή για

το Συμβούλιο που όλες οι προτάσεις έγιναν δεκτές και ενσωματώθηκαν σε νόμους.

Εκείνο που θα ήθελα να πω κ. Πρόεδρε είναι ότι το ΣΑΠΕ θα βοηθήσει όσο μπορεί στο έργο σας δεδομένου ότι ενδιαφέρεται για την ποιότητα της λυκειακής εκπαίδευσης και προπαντός για τον τρόπο εισαγωγής στα ΑΕΙ. Άλλωστε, θέλουμε νέους που έχουν περιέργεια, έχουν κριτική σκέψη, έχουν ξεκάθαρες γνώσεις και προπαντός έχουν αισθητική αντίληψη.

Εμείς θα συμβάλλουμε με οποιονδήποτε τρόπο, βέβαια με βάση τον διάλογο, ώστε να διευκολύνουμε το έργο σας. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. Μασσαλά. Θ' αναλάβει τώρα τη διεύθυνση της συζητήσεως, της ουσιαστικής πλέον από δω και πέρα συζητήσεως, γιατί ως τώρα είχαμε χαιρετισμούς, ο κ. Μπαμπινιώτης και θα μου επιτρέψετε κι εμένα να απέλθω, γιατί υπάρχουν κάποιοι σοβαροί λόγοι. Κύριε Πρόεδρε ελπίζω να μη σας δημιουργώ πρόβλημα. Χάρηκα πάρα πολύ που είδα πολλούς παλιούς φίλους και πολλούς νέους επίσης και ήθελα κι εγώ να προσθέσω στον κ. Πανάρετο ότι παρά το γεγονός ότι δεν έγινε ανεξάρτητη Αρχή το ΕΣΥΠ, σας βεβαιώνω ότι ποτέ δεν ανακατεύτηκε στα πόδια μας, ας το πούμε έτσι, η πολιτική εξουσία. Δεν έγινε ποτέ. Και πρέπει να σας πω ότι για μένα ήταν μια πολύ ευχάριστη έκπληξη γιατί έλεγα ότι όπου να 'ναι κάποιος θα έρθει να μου πει «τι είναι αυτά που λες στον Τύπο;». Ουδέποτε υπήρξε τέτοια παραίνεση, και από την πρώτη Υπουργό που εγώ γνώρισα και από τον δεύτερο και βεβαίως και από τον τρίτο, ο οποίος είναι και σημερινός. Είναι εντυπωσιακό το πόσο ελεύθεροι ήμασταν, όπως λέει ο κ. Μασσαλάς, στο να κάνουμε αυτό που νομίζαμε ότι ήταν σωστό. Αυτό σας το λέω ως γεγονός. Ευχαριστώ πάρα πολύ. Κύριε Μπαμπινιώτη έχετε το λόγο.

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε , πρώτα απ' όλα θέλω να σας ευχαριστήσω για όλα όσα έχετε κάνει και θα κάνετε, διότι πρώτον θα σας τηρούμε ενήμερο για το πώς προχωρεί αυτό το Συμβούλιο και δεύτερον, επειδή το Συμβούλιο στη γενική του συγκρότηση έχει ήδη προτάσεις, είτε ο ίδιος είτε συνεργάτες σας θα μας τις αναπτύξετε, όπως θα ακούσουμε και τις άλλες προτάσεις προκειμένου να τις επεξεργαστούμε. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και βεβαίως οι προτάσεις του ΠΑΣΟΚ θα συζητηθούν απαραίτητως. Δεν υπάρχει περίπτωση να μη συζητηθούν. Ευχαριστώ πάρα πολύ και εύχομαι καλή δουλειά.

Στο σημείο αυτό αποχωρεί
ο Πρόεδρος του ΕΣΥΠ Καθηγητής κ. Αθανάσιος Βερέμης
και προεδρεύει της συνεδρίασης
ο Πρόεδρος του ΣΠΔΕ Καθηγητής κ. Γιώργος Μπαμπινιώτης

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Ανακοινώσεις Προέδρου και μελών ΣΠΔΕ
2. Χρονοδιάγραμμα και μεθοδολογία εργασίας ΣΠΔΕ:
  - ο ρόλος της γραμματείας του ΣΠΔΕ
  - συγκρότηση ομάδων εργασίας για επιμέρους θέματα
  - συνεργασία με Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και ειδικούς ερευνητές
  - συνεργασία με ΣΑΠΕ και ΣΑΤΕ για ειδικά θέματα
  - κοστολόγηση τελικών προτάσεων
3. Θέματα προς συζήτηση κατά προτεραιότητα
  - A. Αναμόρφωση Λυκείου**
    1. Αξιολόγηση επίδοσης μαθητών
    2. Αξιοποίηση Βιβλιοθηκών και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας
    3. Ανασχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος
    4. Σχολικά βιβλία
    5. Σχολικός χρόνος
    6. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για τις ανάγκες του Λυκείου.
  - B. Σύστημα Επιλογής των υποψηφίων για τα ΑΕΙ / ΤΕΙ**
    1. Επιλογή υποψηφίων μετά το Απολυτήριο τού Λυκείου
    2. Πιθανά συστήματα
4. Χρονικός ορίζοντας εφαρμογής και κόστος των προτεινόμενων.
5. Συζήτηση για αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στην Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Δημοτικό – Γυμνάσιο).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι να μπούμε στην ημερήσια διάταξη, η οποία περιλαμβάνει ανακοινώσεις του ομιλούντος και βεβαίως των μελών. Εκεί θα παρακαλούσα να λεχθούν πράγματα που αποτελούν ανακοινώσεις και που αποτελούν τοποθετήσεις ενδεχομένως πριν από το κύριο σώμα της ημερήσιας διάταξης.

Εγώ θα ήθελα να πω πολύ γενικά πράγματα ως ανακοινώσεις. Πρώτον για το χώρο των συνεδριάσεων, το είπα ήδη ότι θα μας φιλοξενήσουν τα Γενικά Αρχεία του Κράτους σε μια αίθουσα, όπου μπορούμε να συνεδριάζουμε όταν είμαστε σε αυτή τη σύνθεση.

Ως προς τη συχνότητα θα μας την καθορίσει η δουλειά που νομίζω ότι θα χρειαστεί να προηγείται από ομάδες εργασίας, όταν μπούμε πια στα συγκεκριμένα θέματα. Η επόμενη συνάντησή μας, προλαβαίνω να το πω, μήπως τυχόν κανείς χρειαστεί να φύγει νωρίτερα, θα μπορούσε να είναι αμέσως μετά την εθνική γιορτή, στις 27 Μαρτίου. Θα σας παρακαλέσω να κρατήσετε αυτή την ημερομηνία.

Η ΟΛΜΕ, πρέπει να το γνωρίζετε, μου έχει στείλει ένα έγγραφο, προς τον Πρόεδρο αυτού του Συμβουλίου, που λέει ότι: «Κύριε Μπαμπινιώτη, το Δ.Σ. της ΟΛΜΕ σας καλεί σε συνάντηση στα γραφεία της Ομοσπονδίας προκειμένου να σας παρουσιάσουμε την εκπαιδευτική πρόταση της ΟΛΜΕ για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια». Υπογράφουν ο κ. Μανιάτης, Πρόεδρος και ο κ. Κοτσυφάκης, Γενικός Γραμματέας της ΟΛΜΕ. Κάποια στιγμή, ναι, μέσα σε ένα διάλογο που πρέπει να είναι ανοικτός θα επισκεφθώ την ΟΛΜΕ, ούτως ή άλλως θα πήγαινα, όπως κάποια στιγμή ενδεχομένως κ. Πρόεδρε της ΔΟΕ εάν χρειαστεί με το Συμβούλιό σας να έχουμε μια συζήτηση, θα ήταν χαρά μου να είμαι και στο Συμβούλιό σας. Και αυτό ισχύει βεβαίως και για την ΟΙΕΛΕ, μιλάω για τους εκπαιδευτικούς Οργανισμούς.

Ο ίδιος ήμουν και σε μια ημερίδα, την οποία διοργάνωσε το ΠΑΣΟΚ, η κ. Διαμαντοπούλου είχε την πρωτοβουλία και μίλησα και συζήτησα με τους ανθρώπους. Και βεβαίως θα ήθελα να έχουμε έστω και γραπτώς τις προτάσεις των κομμάτων των οποίων θέση είναι να απέχουν από τη σημερινή συνεδρία και γενικότερα από τις εργασίες του Συμβουλίου.

Θα υπάρξει μια Γραμματεία, ακόμη δεν έχουμε χώρο να σταθούμε, όπου όμως θα μπορεί κανείς να μας βρει και να μας δίνει τις προτάσεις, τα έγγραφα τα οποία διακινούνται, οι πληροφορίες που πρέπει να δίνουμε και θα σας κρατήσουμε ενήμερους.

Νομίζω ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να μπούμε στην ουσία. Να μην προλάβω να πω άλλα πράγματα, για να αφήσω το λόγο στους συναδέλφους που θα ήθελαν να πάρουν το λόγο τώρα, πριν από την κατ' εξοχήν εργασία στην ημερήσια διάταξη. Κύριε Πρόεδρε της ΔΟΕ.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Ήθελα κ. Πρόεδρε να θέσω ένα θέμα παρουσία του Υπουργού και του κ. Βερέμη, αλλά δυστυχώς έφυγε, γιατί τον αφορούσε τον κ. Βερέμη.

Καταρχήν να πω ότι οποιαδήποτε αναφορά στην προηγούμενη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας νομίζω ότι δεν κάνει καλό στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης τώρα, γιατί ο καθένας για το παρελθόν έχει την άποψή του. Θα θυμίσω ότι η Ομοσπονδία μας από το 1996 και μετά, όσες φορές κλήθηκε για διάλογο στο ΕΣΥΠ ήταν παρούσα πάντα. Αποχωρήσαμε το 2005, μετά από τέσσερις συνεδριάσεις, γιατί δεν έγιναν αποδεκτά ως θέματα ημερήσιας

διάταξης, αυτά που ως εκπαιδευτικές Ομοσπονδίες τόσο η ΔΟΕ όσο και η ΟΛΜΕ και η ΠΟΣΔΕΠ είχαμε θέσει. Άρα δεν θα πρέπει να αναφερόμαστε στο παρελθόν χωρίς τη δυνατότητα του αντίλογου όπως έκανε ο κ. Βερέμης στην αρχή. Γιατί θέλω να πω ότι για τον νόμο που ανέφερε για τα Πανεπιστήμια ότι ψηφίστηκε και συζητήθηκε στο ΕΣΥΠ προφανώς συζητήθηκε εν απουσία των κοινωνικών φορέων.

Πριν ξεκινήσω την τοποθέτησή μου θα ήθελα να σας θέσω την εξής ερώτηση: Τον περασμένο Αύγουστο ο Πρόεδρος του ΕΣΥΠ, ο κ. Βερέμης, διατύπωσε τη θέση για περιορισμό των χρόνων του Δημοτικού Σχολείου από έξι σε πέντε, προκειμένου να εξασφαλιστεί ένα έτος το οποίο θα αξιοποιηθεί ως προπαρασκευαστικό στάδιο για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Θα ήθελα την, καταρχήν, δική σας τοποθέτηση, ως Προέδρου του ΣΠΔΕ, στο συγκεκριμένο θέμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, έχω ήδη εκφραστεί επί του θέματος, το θεωρώ ότι θα ήταν λάθος να μειώσουμε τα χρόνια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ή να τα μετακινήσουμε. Θεωρώ δηλαδή ότι δεν μπορούμε να μιλάμε για αναβάθμιση και βελτίωση της παιδείας αφαιρώντας χρόνια, ή μεταθέτοντας χρόνια. Έχω πάρει θέση σε ανύποπτο χρόνο, πάντως πρέπει να πω για λόγους δικαιοσύνης ότι ο κ. Βερέμης δεν έχει επιμείνει σε αυτό το πράγμα. Ήταν μια πρόταση που δεν είχε μια, ας το πω, βαρύτητα να επιμείνει, να γίνει αποδεκτή κλπ. Ήταν μια σκέψη, η οποία έγινε. Εγώ ως άτομο δημόσια εγγράφως σε κείμενά μου ήμουν αντίθετος σε αυτή την άποψη και, βεβαίως, διατηρώ αυτή τη θέση ακόμα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Ευχαριστώ.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Ένα σχόλιο, αν μου επιτρέψετε. Νομίζω ότι αυτό το θέμα είναι ακριβώς μέρος του προβλήματος στο οποίο αναφέρθηκα προηγουμένως. Ότι πολλές φορές όσοι έχουμε ευθύνη σε όργανα, εκφράζουμε τις προσωπικές μας απόψεις, οι οποίες είναι απόλυτα σεβαστές αλλά θα ήταν προτιμότερο να υπάρχει μια προετοιμασία και μια προεργασία ώστε αυτό που τίθεται σε δημόσιο διάλογο, να μην είναι η προσωπική σας άποψη ή η προσωπική μου άποψη αλλά το αποτέλεσμα μιας επεξεργασίας που οδηγεί ενδεχομένως σε μια α΄ ή σε μια β΄ κατεύθυνση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει κάποια θέση του χώρου τον οποίο εκπροσωπείτε;

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Σημαίνει ότι δεν είναι δυνατόν να διατυπώνεται μια προσωπική άποψη, η οποία στη συνέχεια αποτελεί θέμα αντιθέσεων ενώ στην ουσία πρόκειται για μια ατομική άποψη δική μου ή του κ. Βερέμη ή κάποιου άλλου, και η οποία θα μπορούσε να εκφραστεί με ένα κείμενο.

Από τη στιγμή που εκφράζεται από κάποιον που συμμετέχει και μάλιστα διευθύνει ένα αντιπροσωπευτικό όργανο, είναι φυσικό να δημιουργούνται οι ανησυχίες που δημιουργούνται στη Διδασκαλική Ομοσπονδία ότι ενδεχομένως αυτό αποτελεί θέση της κυβέρνησης ή όλου του φορέα που εκπροσωπεί το συγκεκριμένο πρόσωπο.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Εν πάση περιπτώσει εμένα με καλύπτει η δήλωση του Προέδρου του Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αν θέλετε μπορώ να συνεχίσω και να ολοκληρώσω την τοποθέτησή μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Νομίζω ότι μια και έχετε το λόγο θα μπορούσατε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Θα ήθελα να πω ότι η παραμονή μας και η συμμετοχή μας σε αυτό τον διάλογο έχει να κάνει με την ουσία του θέματος που αντιμετωπίζουμε και ήθελα να κάνω κάποιες παρατηρήσεις πάνω στην ημερήσια διάταξη.

Η Η.Δ. που μας απεστάλη περιλαμβάνει για συζήτηση έξι βασικά θέματα. Ιδιαίτερα υπογραμμίζονται τα θέματα:

(1) Αναμόρφωση του Λυκείου,

(2) Σύστημα επιλογής των υποψηφίων για ΑΕΙ-ΤΕΙ.

Ουσιαστικά δηλαδή καλείται το ΣΠΔΕ να συζητήσει αυτά τα δυο θέματα.

Όμως, το σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, για μας αποτελεί οργανικό και λειτουργικό στοιχείο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Όποιος επιδιώκει να αποκόψει και να αυτονομήσει το σύστημα πρόσβασης από τη γενική φιλοσοφία και τη λειτουργία του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος ή κάνει λάθος ή επιδιώκει τη συγκάλυψη των ουσιαστικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει.

Είναι αλήθεια ότι το σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ενδιαφέρει εκατομμύρια μαθητές – γονείς – εκπαιδευτικούς, και σίγουρα πρέπει ν' αλλάξει. Όμως, όσο συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε αποσπασματικά τις αλλαγές που χρειάζεται το εκπαιδευτικό μας σύστημα, τόσο το πρόβλημα θα διαιωνίζεται. Όλες οι κυβερνήσεις – τα τελευταία χρόνια – ξεκινούν τη συζήτηση για τις αλλαγές από την οροφή του εκπαιδευτικού συστήματος και όχι από τα θεμέλια που είναι το Δημόσιο Νηπιαγωγείο. Για μας χρειάζεται ενιαίος εκπαιδευτικός σχεδιασμός από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Πανεπιστήμιο.

Κι εδώ επιτρέψτε μου να τονίσω ότι και η σημερινή Η.Δ., όπως κατατέθηκε, συνεχίζει να αντιμετωπίζει εντελώς αποσπασματικά το όλο ζήτημα, αφού:

- Στην ενότητα (Α) αναφέρεται στην αναμόρφωση του Λυκείου και παρακάτω, στο θέμα (5), στη συζήτηση για αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό – Γυμνάσιο).
- Στην ενότητα (Α) υποθέμα (6) αναφέρεται στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τις ανάγκες του Λυκείου, ενώ η επιμόρφωση – που απουσιάζει παντελώς τα τελευταία χρόνια από την εκπαίδευση – είναι αναγκαιότητα και για τους 180.000 εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Στα θέματα (2) και (4) αναφέρεται στην κοστολόγηση των τελικών προτάσεων, προφανώς για τις αλλαγές στο Λύκειο, ενώ υπάρχει ανάγκη συνολικής αύξησης των δαπανών για την Παιδεία, ιδιαίτερα τη φετινή χρονιά που οι δαπάνες είναι στο χαμηλότερο ποσοστό των τελευταίων πενήντα χρόνων στην εκπαίδευση (3,09% του ΑΕΠ).

Κύριε Πρόεδρε, ο διάλογος για την Παιδεία για να είναι ουσιαστικός και χρήσιμος δεν πρέπει να είναι αποσπασματικός αλλά να συμπεριλαμβάνει όλα τα μεγάλα ζητήματα της εκπαίδευσης.

Το Δ.Σ. της ΔΟΕ στις συναντήσεις που είχε με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας στις 3/2/09 και στις 24/2/09 κατέθεσε συγκεκριμένο υπόμνημα με τις θέσεις του κλάδου μας για όλα τα ζητήματα της εκπαίδευσης. Αντίγραφο του υπομνήματος καταθέτω και στη σημερινή συνεδρίαση του ΣΠΔΕ. (Το υπόμνημα της ΔΟΕ επισυνάπτεται ως Παράρτημα Ι).

Οι βασικές κατευθύνσεις της δικής μας εκπαιδευτικής πρότασης είναι οι εξής:

- Αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ ή στο 15 του Γ.Κ.Π.
- Δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή για όλα τα παιδιά ηλικίας 4-6 χρόνων. Άμεση καθιέρωση της 12χρονης υποχρεωτικής Δημόσιας και Δωρεάν Εκπαίδευσης.
- Αποσύνδεση του Λυκείου από το σύστημα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Αναλυτικά προγράμματα και βιβλία που να προωθούν την ολόπλευρη γνώση, την κριτική σκέψη και να υπηρετούν τις μορφωτικές ανάγκες όλων των μαθητών.
- Συνεχής και ουσιαστική επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών με βάση τις μορφωτικές τους ανάγκες.
- Ουσιαστικές αυξήσεις στους μισθούς των εκπαιδευτικών για να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια από το μισθό τους και μόνο.
- Κατάργηση του θεσμού των ωρομισθίων και κάλυψη όλων των πραγματικών κενών της εκπαίδευσης με μόνιμους διορισμούς.
- Μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα (1:20 στα Δημοτικά και 1:15 στα Νηπιαγωγεία)
- Στήριξη του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου.

Πιστεύουμε πως ένας ουσιαστικός διάλογος για την Παιδεία θα πρέπει να έχει ως στόχο την αντιμετώπιση των πολλών και οξυμμένων προβλημάτων της Δημόσιας Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών που την υπηρετούν. Η άμεση επίλυση αυτών των προβλημάτων έχει για μας ιδιαίτερη σημασία και θα συμβάλλει αποφασιστικά στη διεύρυνση της δημοκρατίας και των κοινωνικών λειτουργιών της εκπαίδευσης.

Για μας τα προβλήματα αντιμετωπίζονται:

- Με μια πολιτική που στο επίκεντρό της έχει την υπεράσπιση, διεύρυνση και κατοχύρωση της Δημόσιας Παιδείας, έναντι των επιχειρηματικών και ιδιωτικών συμφερόντων,
- Με μια πολιτική που θεωρεί τα αιτήματα της κοινωνίας και τους αγώνες της, τις αγωνίες και τις ανάγκες της, ως προτάσεις που πρέπει να ικανοποιηθούν.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω πως, παρά το γεγονός ότι για λόγους αρχής είμαστε υπέρ του διαλόγου, σε καμία περίπτωση δεν είμαστε διατεθειμένοι να νομιμοποιήσουμε με τη συμμετοχή μας έναν προσχηματικό διάλογο που θα έχει ως στόχο τη δημιουργία εντυπώσεων και μόνο και στον οποίο απλά θα ανακοινώνονται οι προελημμένες αποφάσεις της κυβέρνησης και της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας. Ο διάλογος, για μας, έχει νόημα όταν δίνει λύσεις στα προβλήματα. Διαφορετικά καταντά λόγος κενός περιεχομένου. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Να δώσω μερικές εξηγήσεις. Η ημερήσια διάταξη είναι αποκλειστική μου ευθύνη. Επομένως, δεν θα ήθελα κανείς άλλος να πάρει το μέρος της ευθύνης που μου ανήκει. Έγινε με το σκεπτικό ότι θα μπορούσε να έχει δύο αράδες με πολύ γενικά πράγματα. Φοβάμαι, από πείρα που έχω σε πολλά άλλα όργανα και πολυπρόσωπα, ότι με αυτό τον τρόπο τίθενται τα πάντα και δεν μπορείς ποτέ να φτάσεις κάπου στη συζήτηση. Γι' αυτό θέλησα ενδεικτικά και είπα στην πρώτη μου τοποθέτηση ότι είναι ανοικτή η ημερήσια διάταξη, να προστεθούν θέματα για συζήτηση, να έχουμε μια βάση για συζήτηση και αυτό είναι η παρούσα ημερήσια διάταξη.

Κύριε Πρόεδρε έχω σημειώσει ρητά: θέματα προς συζήτηση κατά προτεραιότητα. Το «κατά προτεραιότητα» δείχνει τη θέση την οποία υποστηρίζω. Δηλαδή σε καμία περίπτωση ούτε αποσιώπησα ούτε υποβάθμισα τα θέματα της υποχρεωτικής μέχρι τώρα εκπαίδευσης, νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο βασικά, αλλά από κάπου πρέπει να αρχίσουμε.

Θεωρώ και αυτή είναι η εκτίμηση η γενικότερη νομίζω, ότι αυτή τη στιγμή θα πρέπει να αρχίσουμε από εκεί, αλλά δεσμεύομαι να περάσουμε τη συζήτηση και στα άλλα, δοθέντος ότι ναι μεν στο διάστημα αυτό θα πρέπει κάποια πρόταση να υπάρξει, αλλά για την ολοκλήρωση των προτάσεων θα πρέπει να εξετάσουμε και τις άλλες βαθμίδες.

Άλλωστε, θα αναφύονται στη συζήτηση και θα αναδύονται θέματα που έχουν σχέση με όλη την εκπαίδευση, όπως το ίδιο θα συμβαίνει με τα πανεπιστήμια. Δηλαδή, συζητώντας ορισμένα πράγματα αμέσως επεκτεινόμαστε και στο θέμα με τα πανεπιστήμια. Άρα, θα είναι και προς άλλες κατευθύνσεις η συζήτηση, άλλοτε θα ανεβαίνει στην τριτοβάθμια και άλλοτε θα κατεβαίνει στην πρωτοβάθμια και στο κομμάτι της δευτεροβάθμιας του γυμνασίου. Όμως, συστηματικά αυτό θα γίνει αμέσως μετά.

Για την επιμόρφωση κ. Πρόεδρε, επειδή συζητάμε αυτό το θέμα το συγκεκριμένο, γι' αυτό αναφέρθηκα και γράφω και μιλάω χρόνια για την ανάγκη της επιμόρφωσης όλων των βαθμίδων και θα ήταν και ανόητο να μιλάμε ότι θα μορφώσουμε τους εκπαιδευτικούς μιας βαθμίδας και τους άλλους θα τους αφήσουμε και θα περιμένουμε μετά να έχουμε καλό σχολείο.

Το ίδιο ισχύει και για την κοστολόγηση, ότι, επειδή εστίασαμε σε αυτό το θέμα, μιλάω γι' αυτό, προφανώς θα πρέπει να μιλάμε και για τη γενική χρηματοδότηση. Θα ήθελα να σας πω κ. Πρόεδρε της ΔΟΕ, ότι πρέπει κάπου, τα μεν θέματα, ό,τι θέσετε, να περιγραφούν και να δοθούν ως έναν βαθμό αλλά μήπως εσείς ως διοίκηση μιας μεγάλης οργάνωσης συνδικαλιστικής συναδέλφων, πρέπει ορισμένα θέματα να τα θέτετε κυρίως στην ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας. Δηλαδή, το να συμφωνήσουμε μαζί για τη χρηματοδότηση, ως Πρύτανης, κάθε μέρα έλεγα αυτά που λέτε εσείς τώρα για τη χρηματοδότηση και ποιος είναι ο μέσος όρος και ποια είναι στην Ελλάδα. Επομένως, αυτά είναι δεδομένα. Και ίσως μια συζήτηση τόσο πολύ γενική δεν θα είχε νόημα, γιατί θα λέμε πάλι τα ίδια. Εγώ θεωρώ πολύτιμη την παρουσία σας με την πείρα που έχετε από την εκπαίδευση και επειδή τα θέματα διασυνδέονται στη συζήτηση την επιμέρους που θα κάνουμε, να έχουμε τις εκτιμήσεις σας και κατά τα άλλα το θέμα το μεγάλο της διάρκειας των υποχρεωτικών σπουδών είναι ένα μεγάλο θέμα, καθ' εαυτό. Ή το θέμα των αναλυτικών προγραμμάτων, μέγα θέμα.

Όταν θα φτάσουμε στην άλλη βαθμίδα που πρέπει να συζητήσουμε, εκεί μπορούμε να δούμε και αυτά τα θέματα, είναι μεγάλα, είναι γνωστά, τα έχετε θέσει και ως συνδικαλιστική οργάνωση, αλλά και στην εκπαίδευση έχουν τεθεί και νομίζω ότι με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα αντιμετωπιστούν. Με τον ένα ή τον άλλον τρόπο. Κάποια στιγμή όμως θα αντιμετωπιστούν και καθ' εαυτά, όταν φτάσουμε στην ειδική συζήτηση. Κύριε συνάδελφε της ΟΙΕΛΕ.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Έχω την αίσθηση ότι είμαστε όλοι επιβάτες ενός πολύ σαραβαλιασμένου λεωφορείου, οι εντός της αιθούσης και όλη η ελληνική κοινωνία εκτός, οι οποίοι πρόκειται να ταξιδέψουν σε έναν φθαρμένο δρόμο των Άνδεων ή των Ιμαλαίων με το λεωφορείο αυτό και κάθε φορά ξαναγυρίζουν το κλειδί στη μίζα, η μίζα κάνει γκρου, γκρου, γκρου και το λεωφορείο σταματάει.

Εκ μέρους της Ομοσπονδίας μας εγώ σας δηλώνω ότι θα είμαστε διαθέσιμοι να γυρίζουμε διαρκώς το κλειδί στη μίζα μέχρις ότου το λεωφορείο αυτό πάρει μπρος. Και ευχόμαστε να το αλλάξουμε με ένα σύγχρονο μοντέλο και να φτιάξουμε και το δρόμο για να κυλάει καλά.

Αυτό νομίζω ότι είναι ένα χρέος όλων μας που προσέρχονται σε ένα διάλογο και θέλω να θυμίσω εδώ την περιγραφή του διαλόγου κατά Σεφέρη. Ότι αν δεν υπάρχει μια κοινή παραδοχή εκκίνησης πρόκειται για παράλληλους μονολόγους. Αυτοί οι παράλληλοι μονόλογοι έχουν δύο ρόλους δυνατούς. Να ειπωθούν ή να ακουστούν. Εκ μέρους μας το ενδιαφέρον βρίσκεται περισσότερο στο δεύτερο. Εμείς θέλουμε να ακούσουμε περισσότερο πράγματα που δεν λέγονται για τον θόρυβό τους ή για την επικοινωνιακή τους διάσταση αλλά για την εμπειρία που περικλείουν ως επένδυση πάνω σε χρόνο και κεφάλαιο το παιδευτικό κεφάλαιο.

Έχουμε και εμείς κάποιες επιφυλάξεις και ενστάσεις για την πρόταση ατζέντας, η οποία μας εστάλη στην αρχή και η οποία σήμερα είναι η ημερήσια διάταξη χωρίς πρόταση πια γιατί, ξέρετε γιατί; Όχι γιατί όλα αυτά τα θέματα που εμπεριέχονται δεν είναι απολύτως επίκαιρα και απολύτως ενδιαφέροντα, όπως θα μπορούσε να είναι και άλλα εναλλακτικά ενδεχομένως, αλλά γιατί πιστεύουμε ότι η εκπαίδευση είναι σύστημα και ότι το σύστημα δεν είναι πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο βαγόνι, αλλά είναι ένα πολύ πιο σύνθετο σύνολο, που εάν πειράξεις την οροφή του, δεν ξέρεις σε ποιον ενδιάμεσο όροφο θα φανούν οι επιπτώσεις αυτού του πειράγματος.

Με την έννοια αυτή και επειδή το σύνολο της κοινότητας της εκπαιδευτικής, αλλά και της κοινωνίας, έχει αρχίσει πια να αντιλαμβάνεται ότι μεγαλύτερη σημασία έχουν οι πρώτες εκπαιδευτικές βαθμίδες για τη συνολική ανέλιξη του ανθρώπου ως προσωπικότητας και του πολίτη. Θα ήταν απείρως πιο ενδιαφέρον αν ξεκινούσαμε από εκεί.

Γι' αυτό θα πρότεινα ότι ίσως θα έπρεπε ήδη από την αρχή του ΣΠΔΕ να λειτουργούν σε παράλληλες επιτροπές οι άνθρωποι που θα διερευνούν το σύνολο αυτό και τις επιπτώσεις που έχει η κάθε βαθμίδα, οι ανάγκες της, οι προϋποθέσεις της, η παράδοσή της και τα κεκτημένα της σε κάθε επόμενη. Νομίζω ότι θα ήταν ασφαλέστερο αυτό, από το να αποφανθεί το ΣΠΔΕ για ένα καλύτερο σύστημα εισαγωγής από αυτό το οποίο υπάρχει σήμερα και βέβαια αντιλαμβάνομαι ότι η κοινωνία ασκεί πολλαπλές πιέσεις εκεί, γιατί εκεί είναι που την ενδιαφέρει πρωτευόντως. Τον πατέρα και τη μάνα και το παιδί τα ενδιαφέρουν να μπει στο πανεπιστήμιο, δεν τα ενδιαφέρουν οι ενδιάμεσες

βαθμίδες δυστυχώς, τους ενδιαφέρουν απλώς σήμερα να πάρουν την πιστοποίηση των ενδιαμέσων βαθμίδων χωρίς κατ' ανάγκη να πάρουν και το παιδευτικό περιεχόμενο, την παιδεία δηλαδή των ενδιαμέσων βαθμίδων. Μάλιστα προτιμούν να την αφήσουν αυτή και να πάρουν μόνο το πτυχίο της καθεμιάς.

Νομίζω ότι αυτός ο διάλογος έχει τη δυνατότητα να είναι ευτυχέστερος από τους προηγούμενους διαλόγους. Κάτι μαθαίνει κανείς παραπάνω όσο περνάει ο καιρός, όσο η εμπειρία συσσωρεύεται. Νομίζω ότι το δικό σας χρέος και είμαι σίγουρος ότι θα το κάνετε με πολύ μεγάλη επιτυχία, είναι να βρείτε εκείνες τις προϋποθέσεις του κοινού μέσου όρου, που μπορεί να επενδυθεί σε αυτό το διάλογο, επειδή από την μεγάλη σας εμπειρία στο χώρο της εκπαίδευσης γνωρίζετε και τις ευαισθησίες και τις ιδιότητες και τις στοχεύσεις και τις φιλοδοξίες του καθενός από τους θεσμικούς συμμετέχοντες. Και εύχομαι καλή επιτυχία σε αυτό. Είμαι σίγουρος ότι θα την έχετε. (Το υπόμνημα με τις προτεραιότητες της ΟΙΕΛΕ για το διάλογο για την παιδεία, που κατέθεσε ο κ. Παπαντωνόπουλος επισυνάπτεται ως Παράρτημα II).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε πολύ σας ευχαριστώ γι' αυτή την πολύ συνοπτική αλλά περιεκτική και ουσιαστική τοποθέτηση. Πράγματι η παρομοίωσή σας με το σαραβαλάκι που ανεβαίνει τα Ιμαλάια μπορεί να μας συγκλονίζει ψυχικά και να μας ταρακουνάει, αλλά ίσως κι αυτό πρέπει να το περάσουμε για να έχουμε την αίσθηση της πραγματικότητας.

Να εξετάσουμε, αν θα γινόταν να μελετώνται, παράλληλα οι άλλες βαθμίδες. Γιατί πράγματι υπάρχει ανάγκη για συστημική προσέγγιση. Όμως φοβάμαι μήπως πάμε σε κάτι μαξιμαλιστικό για τον ορατό χρόνο εντός του οποίου- αν θέλουμε να βοηθήσουμε –πρέπει να προτείνουμε λύσεις.

Διότι δεν μιλάμε για προτάσεις που πρέπει να καταθέσουμε σε δυο χρόνια από τώρα, αν θέλουμε να βοηθήσουμε θα πρέπει να γίνει σε ορατό χρόνο. Και αυτό μας αναγκάζει να έχουμε κάποιες προτεραιότητες. Φοβάμαι την μαξιμαλιστική προσέγγιση. Δεν αγνώω την ανάγκη για συστηματική και συστημική αλλά θ' απαιτούσε ,όμως, κατά την εκτίμησή μου πολύ περισσότερο χρόνο απ' όσο έχουμε στη διάθεσή μας ,με την έννοια να δώσουμε κάτι που να μπορεί να αξιοποιηθεί είτε από μία κυβέρνηση που υπάρχει σήμερα είτε από μια άλλη. Δεν θα ήθελα δηλαδή να πάμε πάρα πολύ μακριά, μπορούμε ως Συμβούλιο να συνεχίσουμε τις εργασίες μας αφού βγάλουμε ένα πρώτο πακέτο προτάσεων. Και εκεί νομίζω ότι θα έπρεπε να δώσουμε αυτό που απασχολεί σήμερα περισσότερο. Είναι το κομμάτι Λύκειο και η πρόσβαση στα Πανεπιστήμια. Κακώς. Για μας όλους τους εκπαιδευτικούς, είναι αυτονόητο ότι έτσι δεν είναι τα πράγματα, όμως αυτό απασχολεί. Τα έχετε ζήσει εσείς καλύτερα από μένα διδάσκοντας στην εκπαίδευση. Το γεγονός ότι οι γονείς είναι δίπλα και δικαιολογούν τις απουσίες για να διαβάσουν τα παιδιά, για να δώσουν εξετάσεις και με γνώση δική τους δεν έρχονται στο σχολείο, όλα αυτά είναι στρεβλώσεις οι οποίες δείχνουν ότι έχουμε φτάσει σ' ένα σύστημα που δεν πάει πιο πέρα. Δεν συμβαίνει αυτό στο Δημοτικό. Δεν συμβαίνει στο Γυμνάσιο. Συμβαίνουν άλλα εκεί, το περιεχόμενο των αναλυτικών προγραμμάτων, η διάρκεια, η επιμόρφωση, η κατάρτιση, τα γνωστά προβλήματα. Αλλά εδώ δεν έχουμε μόνο αυτά τα προβλήματα, έχουμε κι αυτά που προσπαθώ να περιγράψω και που είναι γνωστά ότι δεν πάνε άλλο. Δηλαδή έχουμε μια αγανάκτηση της

ελληνικής κοινωνίας και εμείς νομίζω ότι έχουμε μια υποχρέωση, όλοι κάπου να ξεκινήσουμε και να βοηθήσουμε να αρθεί αυτή η στρέβλωση.

Ευχαριστώ για την τοποθέτηση. Θέλετε να συνεχίσουμε με τοποθετήσεις ή να προχωρούσαμε περισσότερο;

N. ΠΑΪΖΗΣ: Αν μπορούσα να συμπληρώσω κάτι. Ως βάση είναι σωστό αυτό που είπε ο Κώστας Παπαντωνόπουλος, αφού αυτή είναι η προτεραιότητα εγώ θα ήθελα να δώσουμε περισσότερη έμφαση στ' αυτονότητα. Ακόμα και αν μιλήσουμε για το σύστημα πρόσβασης που είναι τα κεραμίδια και όχι η βάση του προβληματισμού. Θα ήθελα να θέσω υπ' όψιν του Συμβουλίου ότι μέσα από τις έρευνες, τουλάχιστον η δική μας η Ομοσπονδία έχει μια εικόνα. Θα μπορούσε ν' απαντήσει αμέσως αυτή τη στιγμή ποιο είναι το μεγαλύτερο θέμα για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Δεν υπάρχει στην Ελλάδα επαρκής ποιοτική τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Αυτό σημαίνει ότι περίπου 30.000 παιδιά από τα 100.000 που είπατε θα είχαν οδεύσει εκεί. Και θέλει πολύ μεγάλη επένδυση, εννοώ πόρους, προγράμματα, σύγχρονα πράγματα να γίνουν.

Αν ανοίγαμε το θέμα της συζήτησης σοβαρά, κι όταν λέω σοβαρά εννοώ σε επίπεδο στρατηγικού δομημένου σχεδιασμού, είναι η πρώτη φορά που ένα στοιχείο του σχεδιασμού μπήκε ήδη στην ατζέντα: Κόστος. Δεύτερο: Χρόνος. Τρίτο: Σχέδιο. Αυτό το σχέδιο δεν το έχουμε δει και δεν μπορούμε να το δούμε εάν δεν δουλέψουμε συστηματικά πάνω σε όλες τις όψεις. Και η Διοίκηση και τα Συνδικάτα της εκπαίδευσης και οι ακαδημαϊκοί. Έχει πάρα πολύ μεγάλη σημασία, το σχέδιο αυτό θα κρίνει τα πράγματα.

Το δεύτερο που θα μπορούσε να γίνει για το υπόλοιπο κομμάτι, είναι ν' αναρωτηθούμε όταν λέμε «πρόσβαση» τι ζητά από μας το Πανεπιστήμιο. Όλη η ελληνική κοινωνία πιστεύει ότι το Πανεπιστήμιο ζητά από την Δευτεροβάθμια γνώσεις. Είναι λάθος. Πιστεύω ότι το Πανεπιστήμιο ζητά από τον απόφοιτο Λυκείου γνώσεις, μέθοδο εργασίας και αξίες. Τρία πράγματα.

Τεκμήριο: σε έρευνα που είχαμε κάνει το 2004, ρωτούσαμε αποφοίτους του Λυκείου, αλλά και εκπαιδευτικούς που λειτουργούσαν ως βαθμολογητές μέσα στα εξεταστικά κέντρα, για την πρόσβαση των παιδιών στο Πανεπιστήμιο, τι βοήθησε ή πόσο βοήθησε το φροντιστήριο και πόσο το Γενικό Λύκειο από το οποίο προέρχονται οι απόφοιτοι. Στ' αποτελέσματα φαινόταν ότι για την πρόσβαση, για την επιτυχία δηλαδή στις εξετάσεις των 4, 5, έως και 12 - φτάσαμε κάποια στιγμή - μαθημάτων, ήταν πολύ καθοριστική η συμβολή του φροντιστηρίου. Προσέξτε όμως γιατί στη δεύτερη ερώτηση από κάτω ρωτούσαμε: για να είναι πετυχημένος ο πρωτοετής, δηλαδή να μπορέσει ν' ανταποκριθεί στις σπουδές του 1^{ου} έτους, τελικά τι βοήθησε περισσότερο, το φροντιστήριο ή το Λύκειο; Η συντριπτική πλειοψηφία μαθητών κι εκπαιδευτικών απαντούσε: «Η σπουδή στο Λύκειο». Αν ξεχάσουμε λοιπόν, και το ξεχνάμε γιατί δε θα μας το θυμίσουν οι δημοσιογράφοι ποτέ ούτε οι πολιτικοί, ότι αυτό που ζητά το Πανεπιστήμιο είναι και γνώσεις, αλλά είναι μέθοδος εργασίας, δηλαδή αναζήτηση και χρήση πολλαπλών πηγών, εργασία σε ομάδες, απομόνωση και αυτοσυγκέντρωση, ανάγνωση των πολλαπλών πηγών, αναζήτηση της επόμενης ιδέας, «ποιος άλλος το λέει αυτό, τι άλλο έχω ν' ακούσω πάνω σ' αυτό το πράγμα». Δηλαδή για ικανότητες συγκεκριμένες οι οποίες προφανέστατα δεν θα δομηθούν ποτέ στη Γ' Λυκείου, αλλά πραγματικά ξεκινούν από την προσχολική αγωγή και ξεδιπλώνονται. Πώς αξιολογούνται αυτές;

Αν αυτή τη στιγμή έπρεπε να πάρουμε την απόφαση, είναι ιδεατό το σχήμα, θα λέγαμε ότι είναι πολύ απλή, αρκεί να διαπιστώσουμε ότι ο συγκεκριμένος υποψήφιος διαθέτει και τις αξίες να γίνει ένας αυριανός επιστήμονας, δηλαδή να χρησιμοποιήσει αυτή τη γνώση για την ανάγκη του λαού και της κοινωνίας και για την πρόοδο και όχι για την καταστροφή, υπ' αριθμόν 1 αξία την οποία την θυμάται το Πανεπιστήμιο την ώρα της αποφοίτησης, ορκίζεται σε φοβερό όρκο τον απόφοιτο ότι θα χρησιμοποιήσει και θα ζήσει κατ' επιστήμην. Πολύ σημαντικό αυτό. Αυτός πρέπει να έχει προετοιμαστεί σ' αυτό το επίπεδο των αξιών. Να διαπιστώσουμε ότι έχει τις αξίες, ότι έχει αποκτήσει μέθοδο εργασίας και προφανώς έχει και γνώσεις. Οι εξετάσεις που έχουμε αυτή τη στιγμή διαπιστώνουν μόνο το πρώτο και υπάρχει κι ένα ερωτηματικό αν είναι σωστό. Επομένως αυτές οι αλλαγές που θα δώσουμε εκεί θα ξεδιπλωθούν υποχρεωτικά στο Γυμνάσιο και στο Δημοτικό και στην προσχολική και ίσως έχει δίκιο ο Πρόεδρος της ΔΟΕ, ναι, θα θέλαμε κι εμείς αυτό το ξεδίπλωμα είτε να το δούμε παράλληλα, είτε να το δούμε συστηματικά. Γιατί; Γιατί αν κάνουμε αυτό το δεύτερο, να πιστοποιούμε ότι έχει κατακτηθεί το επίπεδο, τότε βάζουμε μια παράμετρο ουσιαστική στην αξιολόγηση που είναι βασικό στοιχείο της ατζέντας για όλο το εκπαιδευτικό σύστημα. Επαληθεύουμε ότι είναι σύστημα γιατί αυτή η δομή σαν λογική θ' ακολουθεί την αξιολόγηση από την Α' Δημοτικού μέχρι και το τέλος, θα πιστοποιούμε ότι ένα παιδί μπορεί. Και αν δεν μπορεί ένα παιδί; Αυτί είναι επίσης σημαντικό θέμα της εκπαιδευτικής μας πολιτικής. Του δίνουμε μια ακόμα ευκαιρία. Δηλαδή το σύστημα το εκπαιδευτικό πρέπει να μην τιμωρεί, αλλά θα πρέπει να δίνει μια ευκαιρία σ' αυτόν που αρρώστησε, σ' αυτόν που δεν τα έφερε καλά τα πράγματα κτλ. Πιθανότατα να το λύνει και μέσα στα πλαίσια της δια βίου, και έξω από την τυπική εκπαίδευση. Αλλά θα τα λύνει, θα είναι μέριμνα του σχεδιασμού.

Και το τρίτο στοιχείο. Υπάρχει τρομερός κίνδυνος τα μέλη της Επιτροπής να χαθούμε σε επίπεδο εθνικό και να ξεχάσουμε ότι οι μεγάλες κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες είναι όταν μελετάμε τα θέματα σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας. Δηλαδή ακόμα και σε επίπεδο σχολείου. Η σημασία λοιπόν είναι ν' αναληφθούν τα όσα σχεδιαστούν εδώ ακόμα και σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Πόσο είναι ελεύθερη, πόσο μπορεί να προάγει τη δημιουργία και την καινοτομία ως ιδέα, για να μπορεί ο αυριανός Έλληνας πολίτης να παράγει και όχι απλά να παρέχει υπηρεσίες. Να είναι δηλαδή το πιο δημιουργικό κομμάτι της κοινωνίας.

Εάν μπορούμε σ' αυτή τη λογική το πρόσωπο κλειδί πράγματι είναι ο ίδιος ο εκπαιδευτικός. Αλλά σε καμία μεταρρύθμιση από το 1965 και μετά. αν μελετήσετε τους πόρους και την αναλογία της χρηματοδότησης των πόρων, ο ανθρώπινος πόρος, ο ανθρώπινος παράγοντας έπαιρνε πάντα τα λιγότερα. Όχι σαν αμοιβή μισθού, αλλά σαν επένδυση που κάναμε για να τον στηρίξουμε, να τον εμπυχώσουμε, να τον βοηθήσουμε να κάνει την πιο σημαντική δουλειά.

Κι επειδή όλοι εδώ είμαστε δάσκαλοι, αν ο δάσκαλος κερδίσει τα 15-20 παιδιά της τάξης του, τότε έχει κερδίσει η χώρα μέσα απ' αυτή την ιστορία. Νομίζω ότι αν η επόμενη κίνηση για την εκπαίδευση δεν δώσει το πιο σημαντικό κομμάτι της χρηματοδότησης, όχι απλά στην επιμόρφωση, στην εμπύχωση των εκπαιδευτικών, δηλαδή στο δάσκαλο και στη δασκάλα όλων των βαθμίδων, τότε δεν θα μπορέσει να περάσει παρά μόνο μια πρόσκαιρη αλλαγή.

Ζητάμε επομένως και κλείνω, τεκμηριωμένες προτάσεις πάνω στην έρευνα, μ' αυτά ως προϋποθέσεις, δομημένο στρατηγικό σχεδιασμό, ο οποίος να μπορεί να βάζει στόχους μεσομακροπρόθεσμους, αλλά να μπορεί άμεσα να προτείνει και κάτι. Δεν έχει αντοχές η κοινωνία να περιμένει έναν σχεδιασμό 10ετίες και σ' αυτό συμφωνούμε απόλυτα.

Και το πιο σημαντικό. Είναι σύστημα αλλά έχει κόμβους. Αυτούς τους κόμβους τους λέμε «στελέχη της εκπαίδευσης». Τα στελέχη της εκπαίδευσης δεν μπορούν να προτείνονται με οποιοδήποτε άλλο κριτήριο παρά μόνο αν είναι ικανά να μπορέσουν να επιτελέσουν το ρόλο του κόμβου. Μπορεί κάποια στιγμή ν' αποδειχθεί ότι κάποιο κόμμα έχει περισσότερους από κάποιους άλλους. Θα δεσμευτούν τα κόμματα όμως ότι αυτό σταματά εδώ. Δεν μπορεί να κατηγορείται συνολικά η εκπαίδευση, όταν η πιο σημαντική ευθύνη, του ποιος έχει επιλέξει τα στελέχη της εκπαίδευσης, γίνεται με κριτήρια τα οποία δεν έχουν σχέση με τη λειτουργία της εκπαίδευσης, αλλά μπορεί να έχουν άλλες διαδικασίες. Και η εμπειρία έχει δείξει ότι το έμπειρο στέλεχος, απ' όπου κι αν προέρχεται, ο λειτουργός της εκπαίδευσης, δεν θα προτάξει τις περισσότερες φορές μπροστά το κομματικό ή οποιοδήποτε άλλο συμφέρον, αρκεί να είναι ικανός.

Εμείς ζητάμε λοιπόν να δεσμευτεί αυτή τη στιγμή και η αντιπολίτευση και τα κόμματα, ότι δεν θα ξαναπαρέμβουν πάνω στην επιλογή των στελεχών. Είναι μια πολύ σημαντική προϋπόθεση επιτυχίας.

Και το τελευταίο, ότι όταν θα μιλήσουμε για γνώσεις, σε όλο το εκπαιδευτικό μας σύστημα θα το δούμε με την διευρυμένη έννοια. Δεν μας ενδιαφέρουν ποια οι δεξιότητες, μας ενδιαφέρουν οι ικανότητες. Δηλαδή κάτι πολύ πιο πάνω. Κι όταν θα μιλήσουμε για πολιτισμό δεν θα τον περιορίσουμε στην τέχνη. Θα μιλήσουμε για το πολιτιστικό περιβάλλον, θα μιλήσουμε για το φυσικό περιβάλλον, θα μιλήσουμε για την ανάγκη ο πολίτης να προστατεύει και το ένα και το άλλο, να γνωρίζει, αλλά ταυτόχρονα να μπορεί ν' αποδέχεται το διαφορετικό, να λειτουργεί μέσα σε ομάδα από μικρή ηλικία, ν' ακούει την άποψη του Γιωργάκη και της Μαρίας. Από την Α' τάξη του Δημοτικού Σχολείου. Για να μπορέσουν πια να μάθουν και τα κόμματα, το ένα ν' ακούει το άλλο.

Νομίζω ότι πάνω σ' αυτή τη βάση έχει πάρα πολλά να προσφέρει κι ένας άλλος φορέας, όπως είναι η ΓΣΕΕ, που έχει μελετήσει το εξεταστικό σύστημα, έχει καταγράψει ακόμα και σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας τους δείκτες, συνδράμουμε κι εμείς το έργο της ΓΣΕΕ και θα φέρουμε τα πορίσματα αυτά και μέσα στο Συμβούλιό σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστούμε κ. συνάδελφε, πολύ σημαντικά αυτά που μας είπατε. Ξεχωρίζω, γιατί είναι όλα ουσία, αλλά ξεχωρίζω αυτό που ισχύει και για πολλούς άλλους χώρους, ότι έχουμε όλοι συνείδηση ότι δεν ξεκινάει η εκπαίδευση και η έρευνα και η συζήτηση μ' εμάς, έχουν υπάρξει άνθρωποι που έχουν δουλέψει, οι διάφοροι φορείς έχουν κάνει έρευνες, υπάρχουν στοιχεία, υπάρχουν όλα αυτά τα πράγματα.

Μέσα στο μυαλό μου είναι ότι αυτά τα στοιχεία πρέπει να τα δούμε, να τα βρούμε, να τ' αξιοποιήσουμε, διότι δεν μπορούμε, δεν έχουμε το χρόνο να καθίσουμε εμείς να κάνουμε την έρευνα που θα απαιτείτο για να φτάσουμε σε κάποια συμπεράσματα από αυτά. Μπορούσαμε να πούμε δηλαδή ότι γι' αυτό, για εκείνο, θα πρέπει να γίνει αυτή, εκείνη η έρευνα. Αυτό θα σήμαινε ότι η δική μας Επιτροπή δεν πρόκειται να πάρει απόφαση. Θ' αξιοποιήσουμε

λοιπόν την υπάρχουσα έρευνα, η οποία υπάρχει στη ΓΣΕΕ, στην ΟΙΕΛΕ, στην ΟΛΜΕ, στη ΔΟΕ, παντού και στα κόμματα, θα τα βρούμε τα στοιχεία και θα τα λάβουμε υπ' όψιν. Γι' αυτό στη μεθοδολογία παρακάτω, το λέω εισαγωγικά το «μεθοδολογία», ένα κομμάτι είναι ότι οι ομάδες εργασίας θα έχουν και το ρόλο και την υποχρέωση ν' αναζητήσουν με τη βοήθειά μας αυτά τα στοιχεία, για να βασίζεται η πορεία τους σε σταθερά δεδομένα.

Το άλλο μεγάλο θέμα που θέτετε και που θα μας απασχολήσει άμεσα ή έμμεσα, είναι βέβαια, όταν λέω εγώ «οι εκπαιδευτικοί το επίκεντρο», που αυτομάτως συνδέεται με αυτό που λέτε για «τα στελέχη της εκπαίδευσης», που πράγματι δεν έχουν ποτέ προσεχθεί και αντίθετα, θα το πω δημόσια, έχουν διαβληθεί και έχει πέσει τόση λάσπη στον εκπαιδευτικό που όχι μόνο δεν την αξίζει, αλλά έχει απαξιώσει συλλήβδην το έργο του εκπαιδευτικού. Και ένα μήνυμα που πρέπει να εκπεμφθεί από αυτή την Επιτροπή είναι με πολύ σαφή τρόπο και με παρρησία, μία αντίδραση σ' αυτή την απαξίωση. Όχι μόνο ως λόγια, αλλά και ως προγραμματισμός. Ο ίδιος έχω χιλιάδες μαθητές, τόσα χρόνια που διδάσκω, που είναι στην εκπαίδευση, στη δημόσια οι περισσότεροι, λίγοι στην ιδιωτική, οι οποίοι κάνουν δουλειά ποιότητας, δουλεύουν. Λοιπόν, όλα αυτά τα σβήνουμε και μένουμε σ' έναν αριθμό ανθρώπων που εν πάση περιπτώσει ίσως δεν είναι επαρκείς πάντοτε. Αλλά, αφού δεν είναι επαρκείς, ερχόμαστε στο θέμα της κατάρτισης και της επιμόρφωσης. Εκεί λοιπόν κάποια στιγμή πρέπει με θάρρος να θέσουμε μερικά θέματα. Όχι διότι θ' ανακαλύψουμε εμείς τον κόσμο, οι προηγούμενες ηγεσίες τα έχουν θέσει, αλλά πρέπει να πάρουμε την ευθύνη να πούμε στην ελληνική κοινωνία ως Επιτροπή, μια κι έχει αυτή τη σύνθεση, πώς πρέπει να είναι η κατάρτιση και πρώτος εγώ λέω «nostra culpa» του Πανεπιστημίου, δεν ετοιμάζουμε τους ανθρώπους σωστά, πρέπει να βγουν αυτά τα πράγματα και βεβαίως το θέμα της επιμόρφωσης που αφορά σε όλη την εκπαίδευση, λέμε και ξαναλέμε για τις χώρες που έχουν πάει μπροστά, «Γιατί έχουν πάει μπροστά; Γιατί έχουν συνεχώς επιμορφούμενο, με κίνητρα όμως, τον εκπαιδευτικό». Εμείς τον ξεχνάμε ή, στο θέμα της επιμόρφωσης ξέρετε τι συμβαίνει, ας μη μπορούμε αυτή τη στιγμή. Στο δε της κατάρτισης είναι πραγματικά μια μεγάλη πληγή η οποία πρέπει ν' αντιμετωπισθεί. Αυτά μπορούμε να τα θίξουμε, κρατώ ελάχιστα από αυτά που είπατε.

Ο Αντιπρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου έχει ζητήσει το λόγο. Χαιρετίζω και το εξής εγώ ο Πανεπιστημιακός: ότι ανεβαίνει στην ηγεσία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ένα στέλεχος που είναι μέσα από την εκπαίδευση και μέσα από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Το χαιρετίζω, γιατί νομίζω ότι θα βοηθήσει.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Ευχαριστώ πολύ όλους και εσάς κ. Πρόεδρε. Φυσικά συμφωνώ με τους προλαλήσαντες ότι θα πρέπει να δούμε το σύστημα της Εκπαίδευσης στην ολότητά του με δεδομένο ότι κάποιος ξεκινά από τη βάση και πηγαίνει προς τα κεραμίδια κι όχι ανάποδα. Όλοι συμφωνούμε ότι το διετές Νηπιαγωγείο θα είναι μια κατάκτηση για τη χώρα μας, μετά το 6χρονο Δημοτικό και φυσικά το 12χρονο υποχρεωτικό σχολείο.

Από την άλλη μεριά όμως πιστεύω ότι πρέπει να δώσουμε κάποια προτεραιότητα στο Λύκειο για τους λόγους τους οποίους θ' αναφέρω στη συνέχεια. Πρώτα - πρώτα όλοι ξέρουμε ότι τα μεγαλύτερα προβλήματα συσσωρεύονται στο Λύκειο και αυτό ταλανίζει περισσότερο τα οικονομικά της ελληνικής οικογένειας. Οι στρεβλώσεις που δημιουργεί το Λύκειο σε όλο το

σύστημα, αν όχι στο Δημοτικό, τουλάχιστον από το Γυμνάσιο, είναι γνωστές. Πόσο δηλαδή το εξεταστικό σύστημα επηρεάζει τις σπουδές των παιδιών όχι μόνο από την Α' Λυκείου με επιλογή μαθημάτων και οπωσδήποτε υποτίμηση κάποιων άλλων μαθημάτων, αλλά επηρεάζει και τη διδασκαλία, διαμορφώνοντας κλίμα που μεταφέρεται ακόμα και στο Γυμνάσιο. Το δεύτερο είναι ότι τα Προγράμματα σπουδών των Γυμνασίων και των Δημοτικών έχουν αναθεωρηθεί σχετικά πρόσφατα, το 2003, και γράφτηκαν νέα βιβλία για τα οποία τόσοσ διάλογος και συζήτηση έχει γίνει, αλλά δεν είναι του παρόντος ν' αναφερθώ σ' αυτό. Επομένως είναι πολύ νεότερα και τα Προγράμματα σπουδών και τα βιβλία, ανεξάρτητα αν κάποιος διαφωνεί και με το περιεχόμενο των προγραμμάτων και φυσικά με το αποτέλεσμα των βιβλίων.

Στο Λύκειο όμως ξεπεράσαμε τη δεκαετία που ισχύουν τα αναλυτικά προγράμματα και τα αντίστοιχα βιβλία και οπωσδήποτε θα πρέπει κάποιος να δει αυτή την πραγματικότητα, με κάποια προτεραιότητα. Γιατί εάν ξεκινήσουμε από το Νηπιαγωγείο ή από το Δημοτικό και χρειαστούν 12 χρόνια για να ολοκληρωθεί η διαδικασία, θα έχουν χαθεί γενιές μαθητών και επομένως δεν επιτρέπεται για παιδιά που θα γραφτούν π.χ. μετά από ένα ή δυο χρόνια στο Λύκειο, να πούμε ότι δεν έχουμε θέσει μια προτεραιότητα για σας, ώστε να προλάβετε κάποια αλλαγή σ' αυτό που λέμε σύστημα σχολείου, σύστημα Λυκείου. Γι' αυτό τον λόγο, χωρίς ν' αναιρώ τίποτε απ' αυτά που είπαν οι προλαλήσαντες και που εγώ παραδέχτηκα ότι έτσι είναι, νομίζω ότι πρέπει να δώσουμε για τους λόγους που ανέφερα κάποια προτεραιότητα στο Λύκειο. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχουμε μια πρώτη προσέγγιση, γιατί έχουμε πολλή δουλειά να κάνουμε βέβαια. Ο κ. Δερμιτζάκης έχει το λόγο.

Μ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ: Είμαι από το καλοκαίρι Πρόεδρος στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και μετά, και ήθελα απλώς να σας γνωρίσω το εξής: ότι υπάρχουν ήδη, κάποια προγράμματα που έχουν σχέση με την αποτίμηση των λαθών των μαθητών, επίσης με την αποτύπωση των σχολικών μονάδων, για να ξέρουμε σε κάθε περιοχή, σε κάθε νομό, τις σχολικές μονάδες και να υπάρχουν στο διαδίκτυο. Τον επόμενο μήνα θα είναι ανεβασμένα αυτά τα στοιχεία για όλη την Ελλάδα. Έχουμε ξεκινήσει την καταγραφή και αποτύπωση των φορέων που προσφέρουν εκπαίδευση στην Ελλάδα, και δεν είναι μόνο το Υπουργείο Παιδείας, επίσης θα συμπεριλάβουμε και το συνολικό ποσοστό χρηματοδότησης της εκπαίδευσης.

Έχουμε ξεκινήσει επίσης ένα πρόγραμμα, από δική μου πρωτοβουλία, επειδή ήμουν σε δυο-τρεις Επιτροπές πέρυσι-πρόπερσι, που έκρινε σχολικούς συμβούλους, για την εξέλιξη του θεσμού των σχολικών συμβούλων σε σχέση με το αν ανταποκρίνονται στα νομοθετικά διατάγματα. Είναι τελεία παρέκκλιση η επιλογή, από το ό,τι λένε τα διατάγματα και περιμένουμε τώρα το λεγόμενο ΕΣΠΑ για να ξεκινήσουμε μια καταγραφή, τι υπάρχει για την εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες για την ιστορία της παιδείας.

Συγχρόνως συνεχίζεται το περίφημο πρόγραμμα ΠΙΖΑ για το οποίο επίσης απορώ γιατί μέχρι τώρα δεν δημοσιοποιούσαν τ' αποτελέσματα των διαγωνισμών ΠΙΖΑ. Φέτος που έχει ξεκινήσει ο διαγωνισμός για τη γλώσσα, εμείς και με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου, θα κοινοποιήσουμε αυτά τ' αποτελέσματα του διαγωνισμού. Πριν από 4 χρόνια που είχε γίνει ο διαγωνισμός για τη Φυσική, για τα παιδιά ηλικίας 15-16 ετών, είχαν κρατηθεί

σ' ένα επίπεδο μεταξύ Υπουργείου και Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας, ενώ έπρεπε να τα γνωρίζει η εκπαιδευτική κοινότητα αυτά. Για άλλες μελέτες βεβαίως δεν προλαβαίνει το δμηνο που έθεσε ο κ. Πρόεδρος για να προλάβουμε να κάνουμε.

Τελειώνοντας για να μη σας κουράζω, νομίζω ότι είχε συζητηθεί παλαιότερα και νομίζω ότι είναι επίκαιρο πλέον να συζητηθεί κι εδώ για να προταθεί στη νέα ηγεσία του Υπουργείου, η δημιουργία ενός Εθνικού Κέντρου Επιμόρφωσης το οποίο να δίνει πραγματικά, όχι βεβαίωση, να δίνει ένα είδος ενδεικτικού το οποίο θ' αποτελεί και ένα έναυσμα και για τους δασκάλους της Πρωτοβάθμιας, αλλά και για τους Καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, να παρακολουθούν αυτά τα Κέντρα Επιμόρφωσης όπου υπάρχουν και τα χρήματα. Είναι μια επιλέξιμη δαπάνη που υπάρχει μέσα στο Δ' πακέτο, στο ΕΣΠΑ για να γίνει αυτό το Εθνικό Κέντρο Επιμόρφωσης και να παρακολουθήσουν στη διάρκεια του χρόνου οι λειτουργοί της εκπαίδευσης. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο κ. Πανάρετος έχει το λόγο.

I. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Θέσατε ένα πολύ σημαντικό, κατά τη γνώμη μου, θέμα: Την συμμετοχή μας στο πρόγραμμα PISA, και όχι μόνο με την έννοια της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων.

Πιστεύω ότι εδώ κ. Πρόεδρε υπάρχει ένα άλλο σημαντικό θέμα: Συμμετέχουμε σε μια διαδικασία με την οποία κάποιιοι δεν συμφωνούν, αλλά δεν κάνουμε καμία προσπάθεια ως χώρα, να βελτιώσουμε την απόδοσή μας.

Δηλαδή όταν το πρόβλημά μας είναι απλώς εάν θα δημοσιοποιήσουμε τ' αποτελέσματα και όχι όπως κάνουν πολλές χώρες, θα το ξέρετε κι εσείς πολύ καλύτερα στο Κέντρο Έρευνας διαχρονικά –το θέτω το θέμα διαχρονικά- να δούμε την συμμετοχή ως μια διαδικασία εντοπισμού αδυναμιών και βελτίωσης και να πούμε: «Είναι μια αξιολόγηση, στην οποία συμμετέχουμε εθελοντικά, πληρώνουμε γι' αυτήν και επομένως πρέπει να προσπαθήσουμε να βελτιωθούμε». Αλλιώς, αν διαφωνούμε επί της ουσίας να φύγουμε και να μην πληρώνουμε άδικα. Αλλά όχι να είμαστε διαρκώς στις τελευταίες θέσεις και να μην κάνουμε τίποτα.

M. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ: Στη Φυσική π.χ. είναι περίπου 80 οι χώρες οι οποίες συμμετέχουν, η Ελλάδα βγήκε 37^η. Αλλά υπάρχουν και άλλα προβλήματα γι' αυτή τη θέση, δεν την αξίζει η Ελλάδα αυτή τη θέση, είναι πολύ καλύτερα. Η Φιλανδία είναι πρώτη και δεύτερη είναι η Κορέα. Θα σας πω όμως κάτι άλλο. Στην αποτίμηση των λαθών των μαθητών, αυτό που θέλαμε να κάνουμε παρακάτω είναι η γεωγραφική τοποθέτηση των διαφόρων ποσοστώσεων κι εκεί θα δείτε ότι σε γενικές γραμμές -και προλαβαίνω αυτό το αποτέλεσμα του Προγράμματος- είναι ότι τα αστικά κέντρα είναι το πρόβλημα. Στην Περιφέρεια δεν είναι. Σας αναφέρω επίσης ένα προσωπικό παράδειγμα: το Μουσείο Παλαιοντολογίας και Γεωλογίας που είμαι Διευθυντής έκανε ένα διαγωνισμό πανελλαδικό, ποιο σχολείο θα κάνει την καλύτερη εργασία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση. Αυτά που πήραν τα 5 πρώτα βραβεία είναι από την Περιφέρεια. Γιατί υπάρχει το προσωπικό και οι Καθηγητές είναι αυτοί οι οποίοι δουλεύουν με την ψυχή τους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Το θέμα του ΠΙΖΑ είναι ένα μεγάλο θέμα, όμως δεν συνδέεται άμεσα με το τι επίπεδο εκπαίδευσης έχουμε; Δηλαδή πώς να το συζητήσετε καθαυτό; Αν ανεβάσεις την ποιότητα στην εκπαίδευση, θα έχεις καλύτερα αποτελέσματα.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Όχι κ. Πρόεδρε, με συγχωρείτε, επιμένω: Συνδέεται με την πολιτική της χώρας, αυτό είναι θέμα πολιτικής. Γι' αυτό αναρωτήθηκα προηγουμένως, αν έχουμε συγκεκριμένη πολιτική. Εγώ πιστεύω ότι πρέπει να έχουμε συγκεκριμένη πολιτική.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πολιτική αλλά ως προς τη δομή και την ποιότητα και την απόδοση της εκπαίδευσης.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Ναι, αλλά συμμετέχουμε προσπαθώντας να βελτιώσουμε την εκπαίδευσή μας παίρνοντας ως κριτήριο τη συμμετοχή μας εκεί, ή αυτή την αγνοούμε και λέμε ότι όποια είναι η θέση μας, 27, 37 ή οποιαδήποτε άλλη αυτή είναι αλλά εμείς έχουμε μια άλλη άποψη για το πώς πρέπει να είναι η εκπαίδευση; Αυτό είναι το ερώτημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτά ίσως πάνε μαζί, μια καλή ποιότητα στην εκπαίδευση νομίζω θα έχει κι άλλα αποτελέσματα σ' αυτές τις εξετάσεις του ΠΙΖΑ. Νομίζω, δεν ξέρω. Ας μην μπούμε όμως σε πάρα πολλά τώρα και ξεστράτισουμε, να κρατήσουμε ότι το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας στο παρελθόν, ήδη προτού αναλάβετε, έχει κάνει σημαντικές έρευνες με αντικείμενο αυτό που είπα, ότι πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας. Έρευνες χρηματοδοτημένες, έρευνες ευρείες, τις οποίες πρέπει να τις δούμε.

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Κύριε Πρόεδρε δεν θα έπαιρνα το λόγο σεβόμενος το χρόνο, αλλά επειδή τέθηκαν κάποια θέματα τα οποία άπτονται της επιμόρφωσης υπό την μορφή κατά την οποία αυτή τη στιγμή διεξάγεται στην Ελλάδα, ενδεχομένως δεν είναι ευρέως γνωστό ότι ήδη υπάρχει Οργανισμός, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με την επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι συνολικός αυτός; Δηλαδή όλες οι μορφές επιμόρφωσης υπάγονται σ' αυτόν;

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Πρόκειται για ένα όργανο το οποίο είναι πρόσφατο, είναι του 2003 η ίδρυσή του. Έκτοτε διάφορες πολιτικές συγκυρίες δεν του επέτρεψαν ενδεχομένως να έχει το ρόλο ο οποίος του αρμόζει. Ο Οργανισμός αυτός χρηματοδοτήθηκε αδρά από την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως το μόνο εργαλείο επιμόρφωσης αυτή τη στιγμή στη χώρα μας και φυσικά θεωρείται ότι θα είναι κι ο τελικός δικαιούχος μέσα στο ΕΣΠΑ για όλα τα θέματα επιμόρφωσης.

Αυτό διότι ακούστηκε ότι ενδεχομένως θα υπάρχει ένα πρόβλημα ή μια σκέψη δημιουργίας ακόμη άλλου ενός Εθνικού Κέντρου Επιμόρφωσης. Δηλαδή αν είναι να είναι εθνικό, όπως ο Οργανισμός λέγεται ΟΕΠΕΚ, θα μπορούσε να είναι ΕΟΕΠΕΚ, Εθνικός Οργανισμός Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών, εν πάση περιπτώσει, για το τυπικό του θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Με συγχωρείτε που διακόπτω. Κάθε μορφή επιμόρφωσης που γίνεται σε οποιοδήποτε επίπεδο, δεν λέω τις ιδιωτικές προσπάθειες, οργανώνεται από το δικό σας φορέα;

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Όχι, παρ' όλο που θεσμικά ο ρόλος είναι ακριβώς αυτός, είναι η οργάνωση και ο συντονισμός της επιμόρφωσης.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Η αλήθεια είναι ότι υπάρχουν αλληλοεπικαλυπτόμενες αρμοδιότητες, π.χ. υπάρχει Τμήμα Επιμόρφωσης και Αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, όπως υπάρχει και ο ΟΕΠΕΚ. Φυσικά ο νομοθέτης έχει θέσει υπό την εποπτεία του ΟΕΠΕΚ τους άλλους φορείς, αλλά τώρα ας μη προχωρήσουμε στην ουσία, δεν υπήρξε ουσιαστική συνεργασία.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Κύριε Πρόεδρε θέλω να πω κάτι σ' αυτό, συγγνώμη που διακόπτω. Το θέμα αυτό, επειδή είναι ιδιαίτερα σημαντικό πρέπει να πω, το θέσαμε στη νέα πολιτική ηγεσία και ο κ. Σπηλιωτόπουλος δεσμεύτηκε ότι εφ' όσον ο ΟΕΠΕΚ μπορεί ν' αναλάβει συνολικά το έργο της επιμόρφωσης θα του ανατεθεί.

Θέλω να τονίσω το εξής: ότι εκεί που έχουν λόγο οι εκπαιδευτικές Ομοσπονδίες και οι τρεις, ΔΟΕ, ΟΛΜΕ και ΟΙΕΛΕ και συμμετέχουν με εκπροσώπους, δηλαδή εκεί, που υποτίθεται ότι το όργανο αυτό είναι συντονιστικό για όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα που γίνονται, έτσι ώστε να γνωρίζει κάποιος τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται επίσης, να μην αλληλοεπικαλύπτονται. Ο θεσμικός ρόλος του οργάνου αυτού είναι να πιστοποιεί επιμορφωτικούς φορείς, να συντονίζει την επιμόρφωση, πράγμα που δεν έχει γίνει και πρέπει να ξέρετε, για να μιλούμε καθαρά, ότι και την εισαγωγική επιμόρφωση που είχε πριν 3 χρόνια, την πήρε στην πορεία το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ζητήσαμε από την πολιτική ηγεσία ως ΔΟΕ να επανέλθει στον Οργανισμό και να εκδοθούν τα Προεδρικά Διατάγματα. Θεωρώ δε αδιανόητο να μην αναλάβει σε εθνικό επίπεδο ο Οργανισμός αυτός, στον οποίο συμμετέχουν οι εκπαιδευτικοί με εκπροσώπους τους, την επιμόρφωσή τους. Εκεί που μπορούμε να έχουμε λόγο. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο μπορεί να είναι υλοποιητής Προγραμμάτων, να έχει τα Τμήματά του, αλλά το συντονιστικό ρόλο πρέπει να τον παίξει ο Οργανισμός ο οποίος συστήθηκε με νόμο και με τη σύμφωνη γνώμη των εκπαιδευτικών Οργανώσεων γι' αυτό το θέμα.

Το έχουμε ζητήσει από τον Υπουργό Παιδείας κι εδώ πρέπει να ξέρετε ότι υπάρχει μια διαμάχη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με τον ΟΕΠΕΚ διαχρονική γι' αυτό το θέμα και το λέω και στον καινούργιο Πρόεδρο να μην το συνεχίσουμε αυτό, αλλά δεν μπορεί ο ΟΕΠΕΚ κ. Πρόεδρε να υποκατασταθεί από κανένα άλλο όργανο. Αν θέλουμε πραγματικά να παίξει το ρόλο που μπορεί να παίξει στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι μια χρήσιμη διασάφηση που μας δίδετε.

Κ. ΣΟΥΤΣΑΣ: Να ολοκληρώσω, ήδη ο κ. Μπράτης είπε αυτά τα οποία θα έλεγα εγώ στη συνέχεια. Διότι έχω την τύχη από πλευράς Οργανισμού να έχω τις τρεις μεγάλες Ομοσπονδίες μέσα, συναποφασίζουσες και συνλειτουργούσες, κατά συνέπεια η κριτική της όποιας ενέργειας είναι εκ των έσω. Αυτό είναι πολύ βασικό στοιχείο, πρώτον για τη δημοκρατική λειτουργία

του ΟΕΠΕΚ και δεύτερον για να αφουγκραστεί και πιστεύω ότι αφουγκράζεται, όλες τις ανάγκες και τις αγωνίες των εκπαιδευτικών, οι οποίες μεταφέρονται δια μέσω των ατόμων των εκπροσώπων στο φορέα αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό είναι μεγάλο θέμα, μπορούμε να το συζητήσουμε. Μήπως το αφήσουμε προς στιγμήν, για να μην συζητάμε επ' ευκαιρία όλα. Εκτός αν θέλετε μια σύντομη παρατήρηση.

Κ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, η επιμόρφωση είναι ένα εξαιρετικά μεγάλο θέμα και η χώρα, ως χώρα, οφείλει να έχει ένα επιτελικό όργανο που θα εποπτεύει την επιμόρφωση. Αν αυτό θα λέγεται ΟΕΠΕΚ ή ΕΟΕΠΕΚ ή ΕΟΜΜΕΧ ή όπως αλλιώς και αν σε αυτό το όργανο θα συμμετέχει ο Μπράτης, ο Παπαντωνόπουλος και ο Σούτσας, ή ο Μπαμπινιώτης, ο Κουρουτός και ο Παϊζης, αυτό δεν ενδιαφέρει. Πρέπει όμως να υπάρχει ένα όργανο το οποίο θα έχει το συντονισμό της επιμορφωτικής δράσης σε όλη τη χώρα. Άκουσα προηγούμενα που κάνατε μια διάκριση, όχι του ιδιωτικού τομέα. Εγώ λέω και του ιδιωτικού τομέα, γιατί πολύ ενδιαφέροντα πράγματα για την επιμόρφωση γίνονται εκεί και γίνονται πολλαπλώς. Θέλω να πω ότι τα ίδια παράγονται από άλλους και αυτό είναι μια σπατάλη δυναμικού, χρημάτων κι άλλων πολλών, ενώ θα μπορούσε να αρχειοθετηθεί ό,τι γίνεται, να συγκριθεί αυτό που γίνεται με αυτό που μπορεί να γίνει καλύτερα και να υπάρξει ένας σχεδιασμός επιμορφωτικής πολιτικής, ο οποίος ούτε λεφτά πολλά να ξοδεύει, γιατί τώρα ξοδεύει πάρα πολλά.

Με αυτή την αμφιθυμία του κράτους, τον ενεργοποιώ δεν τον ενεργοποιώ, τον διαλύω όχι δεν τον διαλύω, τον αφήνω εκεί μόνο με το Διοικητικό του Συμβούλιο. Γιατί; Γιατί στο μυαλό μου έχω πολιτικές σκοπιμότητες, ή γιατί δε θέλω τον Μπράτη, θέλω τον τάδε και περιμένω να βγει ο τάδε στο θεσμικό ρόλο, για να τον ενεργοποιήσω τότε. Όλα αυτά είναι κουτοπονηριές και υστεροβουλίες, οι οποίες δεν βοηθούν. Εάν κάποτε πρέπει να αποκτήσουμε σύστημα, πρέπει να αποκτήσουμε θεσμούς. Επειδή ο κ. Δερμιτζάκης είπε προηγούμενα και το άκουσα με πολύ μεγάλη προσοχή, ότι πολλά από αυτά που έχει κάνει το ΚΕΕ λιμνάζουν μεταξύ του ΚΕΕ και του Υπουργείου και δεν τα ξέρει η εκπαιδευτική κοινότητα, πρέπει να σας πω ότι και από τον ΟΕΠΕΚ το ίδιο συμβαίνει. Ο ΟΕΠΕΚ έχει πάρει στα χέρια του 23 μελέτες επιμορφωτικών αναγκών. Ποιος τις γνωρίζει αυτές; Θα μιλήσουμε σε λίγο για επιμόρφωση. Με ποια δεδομένα θα μιλήσουμε; Διαισθητικά μόνο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Νομίζω ότι βγαίνει από όλους μας, αναδεικνύεται δηλαδή, κάτι που ούτως ή άλλως και έχει γραφεί και είναι στη συνείδηση των εκπαιδευτικών από τα πρώτα θέματα, ότι αν μιλάμε για αναμόρφωση αν μιλάμε για ποιότητα, αν μιλάμε για οτιδήποτε, ένα κομμάτι της είναι η επιμόρφωση. Αλλιώς μιλάμε στον αέρα. Επομένως θα είναι ένα από τα θέματα που θα συζητήσουμε και θα το συζητήσουμε σε όλη του την έκταση. Εκεί δεν θα είναι για Λύκειο κλπ κι ως έχει γραφεί έτσι. Ευχαριστώ.

Μ. ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ: Αυτό που εννοώ λέγοντας Εθνικό Κέντρο Επιμόρφωσης, το εννοώ και το επανέλαβα και το τονίζω, υπό την έννοια ότι θα παίρνει όχι μια απλή βεβαίωση, ότι θα παίρνουν ένα χαρτί, μια πιστοποίηση, η οποία θα τους δίνει και δυνατότητες επαγγελματικής ανεξίτητης. Αν θα δείτε τους δασκάλους και τους καθηγητές Μέσης Εκπαίδευσης πώς ζητούν να μπουν

στα μεταπτυχιακά προγράμματα των Πανεπιστημίων και το πώς το επιζητούν, θα δείτε ότι κι αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. συνάδελφε. Κύριε Πρόεδρε θέλετε το λόγο;

M. ΚΟΥΡΟΥΤΟΣ: Πράγματι είναι λίγο δύσκολο να αποποιηθώ τον έναν μου ρόλο ως Πρόεδρος της Ομοσπονδίας, της ΟΙΕΛΕ και εκπαιδευτικός και να μιλήσω εκ μέρους της κοινωνίας και των εργαζομένων, της ΓΣΕΕ. Θα προσπαθήσω να το κάνω γιατί είναι απαραίτητος μοχλός στην όλη ιστορία.

Κύριε Πρόεδρε άκουσα το φίλο Δημήτρη Μπράτη να μιλάει για δημόσια διαβούλευση και είναι απαραίτητο στοιχείο για να προχωρήσει ο διάλογος. Τα πάντα στη δημοσιότητα.

Δεύτερο στοιχείο. Ο διάλογος είναι διάλογος της κοινωνίας και όχι μόνο των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί έχουν τον πρώτο ρόλο, αλλά και η κοινωνία, οι χρήστες δηλαδή στην ύπαρξη δημόσιας δωρεάν παιδείας, πρέπει να έχουν άποψη και λόγο.

Τρίτον. Καλοί οι δείκτες της Πίζας, αλλά οι δείκτες της κοινωνίας, τους οποίους θα σας καταθέσουμε σύντομα, είναι ό,τι καλύτερο και η κοινωνία σήμερα βοά. Πράγματι για το Λύκειο σήμερα, η τσέπη είναι ανοιχτή του εργαζόμενου, του μισθοσυντήρητου και κάθε Έλληνα, αυτού που έχει, δικαίωμα να τα δίνει να τα σκορπάει, αλλά αυτού που δεν έχει, ιδίως μέσα σε μια κρίση που ζούμε σήμερα οικονομική, είναι θα έλεγα πολυτέλεια να την ανοίξει για ένα λεπτό. Όμως να ξέρετε και θα συμφωνήσω απόλυτα με τον Πρόεδρο της ΔΟΕ, ότι εξίσου μεγάλη ανάγκη υπάρχει σήμερα, είναι βασικό εργαλείο, μορφωτικό εργαλείο και εργαλείο για την πρόοδο στην εργασία, η ξένη γλώσσα. Απαραίτητη προϋπόθεση λοιπόν είναι να στοχεύσουμε στην πιστοποίησή της μέσα από το Δημοτικό και το Γυμνάσιο σε μια ξένη γλώσσα. Σήμερα, όπως είναι ασύδοτοι οι εργοδότες ξένων γλωσσών, με όλη τη σημασία της λέξεως, με απελευθερωμένα τα διδάκτρα, ο εργαζόμενος πληρώνει μεγάλο μέρος του μισθού του για να μάθει το παιδί του μια ξένη γλώσσα που δεν μαθαίνει μέσα στο σχολείο.

Άρα η έκκληση που κάνω, για να μην σας κουράσω, είναι να δούμε το Λύκειο, αλλά ήδη με την 1^η συνεδρίαση μπαίνοντας στο θέμα της επιμόρφωσης, ανοίξατε την επιμόρφωση σε όλες τις βαθμίδες. Θερμή παράκληση, επειδή είναι και επιθυμία της ΓΣΕΕ να συζητήσουμε για τις άλλες βαθμίδες, να βάλουμε την προτεραιότητα, αλλά ταυτόχρονα η πρόταση που κατέβασε η ΟΙΕΛΕ και η ΔΟΕ, να μπει σε ενέργεια.

Να τονίσω κλείνοντας, ότι σύντομα, σε λίγες μέρες, θα σας καλέσουμε, ελπίζω να έρθετε και σε εμάς στη ΓΣΕΕ, που θα παρουσιάσουμε την επί πενταετία έρευνα για την πρόσβαση στην ανωτάτη εκπαίδευση, τις εκπαιδευτικές ανισότητες στις Περιφέρειες. Είναι συγκλονιστικά στοιχεία, που πραγματικά θα μας προβληματίσουν να συζητήσουμε γενικότερα για την εκπαίδευση, για την ανάπτυξη στην Ελλάδα, που πρέπει να είναι στέρεα και να ξεκινάει από την εκπαίδευση.

Κλείνοντας, κάνω έκκληση να ανοίξουμε μέσα σε αυτή την Επιτροπή, όπως ήδη ανοίξατε και για τις άλλες βαθμίδες. Θεωρώντας ότι, όπως το έθιξα προηγούμενα, η πιστοποίηση δεν είναι μόνο για την επιμόρφωση. Σήμερα λείπει η αρχή πιστοποίησης και αξιολόγησης, είναι δυο έννοιες ξεκομμένες από την κοινωνία, είναι έλλειμμα θεσμών η πιστοποίηση και η αξιολόγηση των πάντων, ιδίως σε ό,τι έχει να κάνει με την εκπαίδευση. Επομένως η

πιστοποίηση, που εμείς προτείνουμε πάντα να υπάρχει πιστοποίηση ως ανεξάρτητη Αρχή, Αρχή για πιστοποίηση και αξιολόγηση, είναι κάτι που θα μας απασχολεί συνέχεια. Η δια βίου δηλαδή πιστοποίηση όλης της εκπαίδευσης, τυπικής, άτυπης και μη τυπικής, πρέπει να οδεύει σε ένα στόχο συγκεκριμένο, σε μια ανεξάρτητη Αρχή πιστοποίησης και αξιολόγησης. Ελπίζω να γίνουν δεκτά τα αιτήματά μας, ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ είναι μια άλλη διάσταση, πολύ ενδιαφέρουσα, την οποία πρέπει να δούμε, σημειώνουμε. Το δε θέμα της ξένης γλώσσας, πραγματικά εάν θέλουμε να υπάρχει μια διέξοδος, και νομίζω ότι όταν μιλήσουμε για το Λύκειο όλα αυτά θα βγουν στη συζήτηση, δεν μπορούμε να μιλάμε χωρίς να αναφερόμαστε και στην καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας τουλάχιστον. Πάλι θα μας πάει στα προηγούμενα χρόνια, διότι δεν θα τη μάθει στο Λύκειο, πιο πριν θα ξεκινήσει. Αλλά είναι κι ένα θέμα το οποίο μπορούμε να συζητήσουμε, έστω και με έμφαση στο τι συμβαίνει στο Λύκειο και τι περιμένουμε με την αγορά εργασίας και τι πρέπει τελικά να δώσουμε. Το θέμα της πιστοποίησης θα το συζητήσουμε.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Είναι κι ένα σημείο βασικό της σύνδεσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, διότι ξεκινάει η ξένη γλώσσα στην Πρωτοβάθμια και σα να διακόπτεται και να ξεκινάει πάλι από την αρχή στη Δευτεροβάθμια. Είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο αυτό, το οποίο θα πρέπει να το δούμε. Ευχαριστώ.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Εκ μέρους του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων θέλω να πω ότι αυτή τη στιγμή έχουμε ένα πρόγραμμα 1.233 σχολείων σε όλη την Ελλάδα για την επόμενη πενταετία. Καλύπτουμε διάφορες ανάγκες οι οποίες εμφανίζονται και είμαστε υποχρεωμένοι εμείς εκ των πραγμάτων, με συνεννόηση πάντοτε με το Υπουργείο Παιδείας και με την καθοδήγησή του, να ακολουθούμε τη δυναμική που αναπτύσσεται στο χώρο της εκπαίδευσης και των αλλαγών που γίνονται, ώστε να καλύπτουμε αυτές γρήγορα και με αποτελεσματικότητα δηλαδή και στην καλύτερη ποιότητα. Αυτά θα έχουμε την ευκαιρία να τα πούμε παραπάνω. Εγώ θέλω να πω γενικότερα ότι η οποιαδήποτε πολιτική για την παιδεία, απευθύνεται σε όλους τους πολίτες και ωφελεί όλους τους πολίτες. Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε σε καμία στιγμή. Επίσης θα έπρεπε ως μπούσουλα για μας, για οποιαδήποτε αλλαγή είτε αφορά το Λύκειο, γιατί θα έχουμε κι άλλες συνεδριάσεις που θα αφορούν ίσως το Γυμνάσιο ή το Δημοτικό, θα πρέπει πάντοτε να έχουμε στο μυαλό μας, το τι θέλουμε να πετύχουμε, δηλαδή ποιον θα ωφελήσουμε με αυτή την αλλαγή, αν την κάνουμε. Το άτομο – πολίτη και φυσικά θα ωφελήσουμε και την κοινωνία. Εννοώ σε όλες τις πτυχές του πολίτη, όσον αφορά τον πολίτη και την κοινωνία, όσον αφορά τη λειτουργικότητα και το μέλλον της.

Για να πάμε στα σημερινά όμως. Πριν ξεκινήσουμε να βλέπουμε ένα - ένα από αυτά τα θέματα που έχουμε βάλει κατά προτεραιότητα, θα έλεγα ότι οπωσδήποτε πρέπει να μην πηγαίνουμε αποσπασματικά και να μιλάμε για την επιμόρφωση, για το ένα και για το άλλο, ή για τις ξένες γλώσσες, γιατί τελικά χανόμαστε. Καλό είναι να ασχοληθούμε με ένα - ένα από αυτά τα θέματα: αξιολόγηση-επίδοση μαθητών. Να δούμε πού είμαστε, τι έχουμε και εδώ για το Λύκειο συγκεκριμένα και τι μπορούμε να αλλάξουμε και πώς μπορεί να αλλάξει αυτό. Ένα – ένα να τα πιάσουμε, διότι γενικότερα θα

λέγαμε αυτή τη στιγμή για το τι έχουμε, ότι είναι πάρα πολλά αυτά που έχουμε. Ας πούμε πολύ σημαντικό είναι να έχουμε την άποψη που έχει να κάνει με τη συμπεριφορά και τη λειτουργία του εκπαιδευτικού στο σχολείο. Την άποψη λοιπόν των εκπαιδευτικών των χρηστών των μαθητών που τους αφορά, που λειτουργούν, που έχουν άποψη, που έχουν και συγκεκριμένη συμπεριφορά σήμερα. Τα βιβλία που έχουμε. Αυτά έχουμε. Με αυτά θα λειτουργήσουμε. Πότε θα λειτουργήσουμε; Αυτά έχουμε αυτή τη στιγμή. Την επιμόρφωση. Αυτή έχουμε. Τον εκπαιδευτικό, είναι σε ορισμένο επίπεδο, έχει κάποια χαρακτηριστικά ο εκπαιδευτικός μας. Θα τον αλλάξουμε; Πώς θα τον αλλάξουμε; Πότε θα τον αλλάξουμε και πού θα φτάσουμε; Τα αναλυτικά προγράμματα. Το ίδιο πάλι και πάει λέγοντας. Δεν θέλω να επεκταθώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επειδή είστε ειδικός σε αυτό το θέμα.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Εκπαιδευτικός είμαι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, αλλά εν πάση περιπτώσει έχετε την πληροφορία. Τα σχολεία διπλής βάρδια πόσα είναι τώρα;

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Σε όλη την Ελλάδα είναι πάρα πολλά. Στην Αττική που είχαμε το μεγαλύτερο πρόβλημα, στην Αθήνα συγκεκριμένα, έχουμε πάει σε μονοψήφιο αριθμό. Τον αριθμό δεν έχω ακριβώς, μπορώ να σας τον φέρω σε επόμενη συνεδρίαση. Πάντως αυτή τη στιγμή λειτουργούν 15.000 σχολεία και μπορούμε να τα κατηγοριοποιήσουμε αν θέλετε, αλλά δεν είμαι αυτή τη στιγμή πρόχειρος, γιατί σήμερα είναι μια γενικότερη συνεδρίαση, η οποία έχει μια άλλη χροιά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα το χρειαστούμε αυτό, γιατί μιλώντας για το σχολικό χρόνο πρέπει να ξέρουμε αυτά τα στοιχεία.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λέτε πάντως ότι είναι μικρός αριθμός, σχετικά.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Ναι – ναι βεβαίως. Σε ποσοστό είναι μονοψήφιο. Αν το ήξερα αυτή τη στιγμή θα σας το έδινα ακριβώς. Θα σας δώσω ακριβή αριθμό και μάλιστα τι είδους σχολείο είναι. Θέλετε να είμαι ακριβής, ή να λέω γενικότητες;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να φέρετε ένα πίνακα στο Συμβούλιο να ξέρουμε το τι ακριβώς έχουμε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Πάντως για να καταλάβετε κ. Πρόεδρε διαχρονικά τι συμβαίνει, σκεφτείτε ότι υποτίθεται ότι πέρασαν δυο Κυβερνήσεις που λένε επιλογή τους είναι το Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο. Υποτίθεται ότι είναι μια άποψη αυτή συνολική. Ούτε ένα διδακτήριο, ακόμη και σήμερα που μιλάμε, δεν χτίζεται με αυτές τις προδιαγραφές: να έχει μια αίθουσα για να τρώνε τα παιδιά.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Όχι δεν έχετε δίκιο.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Απόλυτα. Δείξτε μου ένα πανελλαδικά. Τώρα, σας προκαλώ.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Θα σας δώσω εγώ στοιχεία πάρα πολλά.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Ούτε ένα σχολείο τέτοιο.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Θα σας δώσω στοιχεία πόσα Ολοήμερα έχουν γίνει μέχρι σήμερα την τελευταία πενταετία.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όχι σχολεία, λέω να έχει τις προδιαγραφές για Ολοήμερο. Δηλαδή να έχει το απλό: αίθουσα για φαγητό. Επιμένετε ότι υπάρχει; Μισό λεπτό, είναι σημαντικό, εμείς το ψάχνουμε. Υπάρχει σχολείο που να έχει αίθουσα για φαγητό;

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Θα σας δώσω τα σχολεία που έχουν τελειώσει, τα σχολεία που σχεδιάζονται αυτή τη στιγμή, για Ολοήμερα. Δεν λέω για άλλο πράγμα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Σχεδιάζονται. Αυτό λέω.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Όχι τις μελέτες που είναι έτοιμες, αυτά που χτίζονται και αυτά που έχουν τελειώσει.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Χτισμένο έστω ένα υπάρχει;

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Αυτή τη στιγμή δεν μπορώ να σας πω ακριβώς, αλλά στην επόμενη συνεδρίαση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα μας φέρετε τα στοιχεία αυτά, βλέπετε ότι έχουν ένα ενδιαφέρον για όλους.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Εναρκτήρια είναι σήμερα. Για χαιρετισμό υποτίθεται ήρθαμε, γι' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Βεβαίως. Δεν σας ελέγχουμε.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Και στα θέματα που έχετε βάλει μέσα, δεν είναι κάτι τέτοιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λοιπόν, θα συγκεντρώσετε αυτά τα στοιχεία, είναι ενδιαφέροντα να ξέρουμε τι έχουμε από Ολοήμερα.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και αυτό που λέει ο Πρόεδρος της ΔΟΕ, εάν υπάρχει πρόβλεψη για όρους σίτισης εφ' εξής. Θα μας τα πείτε, να μην το πούμε τώρα. Ευχαριστώ. Παρακαλώ η κυρία Μπίστα.

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Ονομάζομαι Πολυξένη Μπίστα, είμαι διευθύντρια στο 1^ο Λύκειο Παπάγου και θα ήθελα να μιλήσουμε για το Λύκειο. Το Λύκειο έτσι όπως είναι η κατάσταση έχει πλήρως ατονήσει. Οι μαθητές και οι μαθήτριες δεν αγαπούν

το σχολείο και νομίζω ότι αυτό είναι το πιο σημαντικό. Μαθήματα επιλογής που είχαν ξεκινήσει με το Νόμο του '98-'99 έχουν πλήρως ατονήσει. Αγωνιζόμαστε να πείσουμε τους μαθητές να επιλέξουν «Ψυχολογία», «Αισθητική αγωγή». Θέλουν μόνον «Υπολογιστές», επειδή δεν εξετάζονται. Νομίζω ότι εκεί πονάει πάρα πολύ το θέμα. Κλείνουν τα σχολεία πλέον συστηματικά από το Νοέμβριο, γιατί τότε έχουμε τα διαγωνίσματα του 1^{ου} τετραμήνου. Οι συνάδελφοι που διδάσκουν Κοινωνιολογία, Φιλοσοφία, Θρησκευτικά, δεν μπορούν να κάνουν πλέον μάθημα. Νομίζω η αγωνία τους και η αγωνία η δική μου- είμαι από το 2002 διευθύντρια σε αυτό το σχολείο-, είναι εκεί: πώς να είμαστε αποτελεσματικοί. Να δούμε τι θα γίνει αρχικά με το Λύκειο και βεβαίως με τις άλλες βαθμίδες.

Αλλά το Λύκειο αυτή τη στιγμή σε γενικές γραμμές δεν λειτουργεί, δεν λειτουργεί ούτε με τα προγράμματα σπουδών που είχαν γίνει το 1998 – 1999. Έχουν συρρικνωθεί τα πάντα. Ούτε η «Κριτική σκέψη» που υπήρχε στα προγράμματα σπουδών τότε υπάρχει, διότι όλοι ετοιμάζονται για τις γενικές εξετάσεις. Και όταν το σχολείο είναι σε κατάληψη, οι μαθητές που την στηρίζουν, το απόγευμα φεύγουν εκ περιτροπής για να πάνε στο φροντιστήριο. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι καίρια αυτά που μας λέτε και είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο δώσαμε αυτή την έμφαση στη βαθμίδα του Λυκείου. Διότι μας περιγράφετε πραγματικές καταστάσεις.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Ακριβώς κι εγώ έτσι θα έδινα ένα συγχωροχάρτι για το ότι ξεκινάμε από το Λύκειο, αν σκεφτούμε κυρίες και κύριοι όλοι μας, ότι με τον τύπο του ΛΟΤΤΟ τα παιδιά από το Λύκειο τοποθετούνται σε μια Σχολή και το μέλλον τους κρέμεται από τη σειρά που θα πετύχουν με τους βαθμούς τους, δηλαδή φτιάχνουμε αδιάφορους φοιτητές και μετά αδιάφορους επαγγελματίες. Οπότε πού θα είναι η ανάπτυξη της χώρας; Πού θα είναι η παραγωγή και η ευτυχία των ανθρώπων; Γι' αυτό έχουμε καταντήσει εδώ που είμαστε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Και εγώ. Κύριε συνάδελφε.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Μόνο μια ερώτηση. Είπατε ότι οι μαθητές ενδιαφέρονται μόνο για τους Υπολογιστές και είπατε «Γιατί δεν εξετάζονται». Το ερώτημά μου είναι: ενδιαφέρονται επειδή δεν εξετάζονται, ή ενδιαφέρονται γιατί τους αρέσουν οι υπολογιστές;

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Κύριε Πανάρετε, λυπάμαι που θα απαντήσω, αλλά θα απαντήσω καθαρά. Επειδή δεν εξετάζονται. Και μάλιστα επειδή στο Νόμο του Ενιαίου Λυκείου τότε, εάν έπαιρνε ένας μαθητής στη Β' Λυκείου τους Υπολογιστές, δεν μπορούσε στη Γ' Λυκείου. Ψάχνουμε τρόπο, γιατί υπάρχει κι ένα άλλο που λέει Πολυμέσα, για να διδαχτεί στη Γ' Λυκείου, για να πάρουν και στη Β'. Δεν θέλουν ούτε το «Σχέδιο» στη Β' ούτε την «Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία», αν είναι δυνατό και στις τρεις τάξεις, για να έχουν και το λένε τα παιδιά ανοιχτά, ένα μάθημα λιγότερο τον Ιούνιο. Δυστυχώς εγώ είχα εμπλακεί και τότε το '98-'99 ως πολλαπλασιάστρια, είναι και κάποιοι από εδώ συνάδελφοι που ήμασταν μαζί. Λυπάμαι, έχει διαστραφεί όλο το σύστημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Η εικόνα είναι αυτή που ακούμε και όσοι είμαστε κοντά στα σχολεία, και εσείς είστε, αυτά είναι περιγραφή πραγματικότητας. Απλώς σε κάποια σχολεία άλλα, είναι μικρότερο και λιγότερο έντονο το πρόβλημα. Αλλά στην πλειονότητα των σχολείων είναι αυτό το πρόβλημα, για να μην πω σε όλα. Ο Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Σ. ΓΚΛΑΒΑΣ: Μια πληροφορία μόνο να δώσω στους συναδέλφους. Οι μαθητές από τα 18 μαθήματα επιλογής που υπάρχουν, επιλέγουν μόνο τους «Υπολογιστές», για τους λόγους που είπε η συνάδελφος, και «Οικονομικά», επειδή το μάθημα είναι απαιτούμενο για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Δηλαδή αυτό που είπατε κ. Πρόεδρε κάποια στιγμή, για επιλογές, έχει ακυρωθεί και πρέπει να το μελετήσουμε, γιατί ακυρώθηκε στην πράξη.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Θα ήθελα να πω το εξής: είναι νομίζω πλήρως αποδεκτό ότι όταν ο μαθητής πλησιάζει στο να δώσει εξετάσεις για να μπει στο Πανεπιστήμιο, δεν ενδιαφέρεται παρά μόνο για τα μαθήματα τα οποία θα εξεταστεί σε πανελλαδικό επίπεδο. Αυτό είναι μια πραγματικότητα. Θα πρέπει να δούμε την πραγματικότητα που υπάρχει, να τη λαμβάνουμε πάντοτε υπόψη μας για να δούμε τι θέλουμε να θεραπεύσουμε και τι μπορούμε να θεραπεύσουμε. Ευχαριστώ.

Γ. ΤΖΙΜΑΣ: Είμαι ο Τζίμας Γιώργος, σύμβουλος της Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης της Β' Διεύθυνσης Αθηνών και στην Ανατολική Αττική στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση καλύπτω ένα ευρύτατο φάσμα. Θα ήθελα να ακουστεί και η φωνή της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Δεν θέλουμε να ξεχωρίσουμε, είναι κοινός τόπος όλων θεωρώ και της ΔΟΕ και της ΟΛΜΕ, της ΟΙΕΛΕ, είμαστε μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα. Δεν θέλουμε να ξεχωρίσουμε. Απλώς υπάρχουν ιδιαιτερότητες όσον αφορά τα προγράμματα, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Κάπου διαφοροποιούμαστε, αλλά επαναλαμβάνω για τέταρτη φορά, δεν θέλουμε να ξεχωρίσουμε. Έχουμε κι εμείς μαθητές στο Λύκειο, έχουμε κι εμείς μαθητές στα πρώην ΤΕΕ, τώρα θα τα λέμε Επαγγελματικά Γυμνάσια Ειδικής Αγωγής – Επαγγελματικά Λύκεια Ειδικής Αγωγής, θα πρέπει να δούμε την πορεία αυτών των παιδιών.

Και κάτι άλλο που πολύ σωστά ο Νόμος 3699/2008 βάζει, είναι το γεγονός ότι ενώ πριν μιλήσαμε για κεραμίδια, για βάσεις σπιτιού κλπ., ο Ν.3699 πολύ σωστά μιλά για πρώιμη παρέμβαση. Πριν ακόμη από το Νηπιαγωγείο. Το Υπουργείο Παιδείας μιλά από 4 ετών έως 6. Πρώιμη παρέμβαση θεωρώ ότι είναι από 0 και ανεβαίνουμε.

Δεν θέλω να σας κουράσω, απλώς να δούμε και τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης – Κατάρτισης, τα οποία είναι αδιαβάθμητα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και να θέσω ένα ερωτηματικό που ακόμη και χτες οι γονείς κλαίγοντας στο ΕΕΕΚ Ηρακλείου, που ήμουν χτες το απόγευμα, θέσαμε μετά το ΕΕΕΚ. Μετά από μια εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες, τι. Είναι επιτακτική η ανάγκη αυτά να τα δούμε και εκ των προτέρων θέματα ημερήσιας διαβίωσης αυτών των παιδιών και δευτερευόντως προστατευμένα Εργαστήρια για τα συγκεκριμένα αυτά παιδιά. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ, εφ' εξής δυο λόγια για να προχωρήσουμε σε μια πρώτη εξέταση και θα κλείσουμε για την επόμενη φορά. Παρακαλώ.

Χ. ΣΧΟΛΙΝΑΚΗ: Όντως δυο λόγια. Ονομάζομαι Χάρης Σχολινάκη, είμαι σχολική σύμβουλος φιλολόγων. Θεωρώντας δεδομένη την κατάσταση που περιέγραψε η συνάδελφός μου στη Δευτεροβάθμια και ιδιαίτερα στο Λύκειο, θα ήθελα, αν και ελέχθη, να επισημάνω κάτι που έχει να κάνει με τους συναδέλφους μας. Αισθάνομαι, είμαι σίγουρη γι' αυτό, ότι οι συνάδελφοί μας είναι κουρασμένοι, εξουθενωμένοι, αβοήθητοι. Θα πρέπει λοιπόν να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας αυτό το στοιχείο και μέσα από όλη αυτή τη συζήτηση να σκεφτούμε πώς θα δώσουμε κίνητρα στους συναδέλφους μας και θα τους εμπλέξουμε πάλι μέσα στην όλη διαδικασία με περισσότερο ενθουσιασμό και με περισσότερη όρεξη. Αυτά θα ήθελα να πω και σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ, έχετε δίκιο.

Ρ. ΜΠΑΡΔΑΝΗ: Θα είμαι πολύ σύντομη, απλώς κι εγώ να συμπληρώσω τον προβληματισμό. Ρένα Μπαρδάνη ονομάζομαι και εκπροσωπώ τον ΣΕΒ. Επειδή είναι ένας προβληματισμός ο οποίος δεν ακούστηκε και είναι λίγο διαφορετικός από όλους τους άλλους. Δεν θα ήθελα να ξεχαστεί, αλλά να συζητηθεί, να μπορούμε να αναπτύξουμε πάνω σε αυτό, το θέμα της σύνδεσης της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση, το οποίο είναι πάρα πολύ σημαντικό, είναι αναπτυξιακός μοχλός για τη χώρα για τους νέους μας, για την οικονομία και την κοινωνία ευρύτερα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι βασικό και το έθιξε ήδη ο εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ.

Μ. ΚΟΥΡΟΥΤΟΣ: Όχι με την αγορά εργασίας, σύνδεση με την εργασία και την απασχόληση.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Και εγώ σε αυτό το σημείο επιμένω ως εκπρόσωπος του ΛΑΟΣ, σύνδεση των πτυχίων με την αγορά εργασίας. Δηλαδή σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε, να φέρουμε ανάπτυξη, ώστε να καλύψουμε περισσότερες ειδικευμένες ειδικότητες πτυχιούχων. Όχι λοιπόν σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, αλλά τα πτυχία, οι πτυχιούχοι μας να έχουν σύνδεση με την αγορά εργασίας. Εμείς θα έχουμε περισσότερους πτυχιούχους και ειδικευμένους και θα πρέπει να κάνουμε παραγωγή, ώστε να καλύψουμε όλες τις ειδικές περιοχές της αγοράς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Ο κ. Κουρουτός κάνει μια διάκριση ανάμεσα στη σύνδεση με εργασία ή αγορά εργασίας;

Μ. ΚΟΥΡΟΥΤΟΣ: Στον κόσμο επικρατεί η άποψη και η Μπολόνια το έχει αναφέρει, πως κατανέμεται η πρόσβαση στην εργασία και την απασχόληση. Δηλαδή αν η παιδεία έχει πιο πολύ σχέση με την οικονομία ή με την κοινωνία. Θεωρώ ότι έχει με την κοινωνία και λιγότερο με την οικονομία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Προχωρούμε. Ας πάμε στο δεύτερο θέμα σας παρακαλώ. Λέω χρονοδιάγραμμα και μεθοδολογία, θα έπρεπε να το είχα βάλει σε εισαγωγικά. Επειδή δεν το ζήτησαν, δεν τους έδωσα το λόγο, αλλά επειδή έχουμε μιλήσει,

έχω και την ευθύνη της Βουλής των Εφήβων και ξέρω τις απόψεις τους, μήπως θα ήθελαν οι μαθητές να μιλήσουν γενικά για κάτι από αυτά που είπαμε, ή κάτι άλλο; Θέλετε; Το όνομά σας και το σχολείο σας, αν θέλετε.

N. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Λέγομαι Νικολέτα Δασκαλάκη και είμαι από το 10^ο Γενικό Λύκειο Περιστερίου. Δεν έχω ετοιμάσει κάτι να πω, απλά τις σκέψεις μου θέλω να σας μεταφέρω και νομίζω πως εκφράζω και τη γνώμη όλων των μαθητών. Αρχικά θα ήθελα να πω ότι εφόσον στόχος της παιδείας και επομένως του σχολείου, είναι η διαμόρφωση ολοκληρωμένης προσωπικότητας, γιατί να μην υπάρχουν μαθήματα που και να αναπτύσσουν τη δημιουργικότητα των μαθητών και ταυτόχρονα να συνδέονται με την κοινωνία και τα προβλήματά της. Σαν προτάσεις, σα μαθήματα που θα ήθελα εγώ να υπήρχαν και που νομίζω πως θα έκαναν και πιο ενδιαφέρον το σχολείο, θα ήταν μαθήματα που θα είχαν σχέση με τις τέχνες, με την αισθητική αγωγή, θεατρική αγωγή, μουσική, χορός.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επιπλέον μαθήματα.

N. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Ναι επιπλέον. Νομίζω πως θα είχαν μεγάλη απήχηση στα παιδιά. Άλλα μαθήματα όπως με τις «Πρώτες Βοήθειες» θεωρώ πολύ χρήσιμα τα μαθήματα που έχουν σχέση με την υγεία, ή μαθήματα όπως η «Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση» που θα απέτρεπαν πολλά προβλήματα, όπως είναι το AIDS.

Σε σχέση με την Τεχνολογία, τις Βιβλιοθήκες, που αναφέρεται ως θέμα, κατ' αρχήν να πω ότι δεν υπάρχουν Βιβλιοθήκες και εκεί που υπάρχουν τυπικά λειτουργούν. Δεν υπάρχει Βιβλιοθήκη, δεν τίθεται θέμα δηλαδή γι' αυτό. Θυμάμαι στο Γυμνάσιο που μας έλεγαν οι καθηγητές να φέρουμε εμείς βιβλία να γεμίσει η Βιβλιοθήκη, αντί να υπάρχουν τα βιβλία. Καλό θα ήταν για εμένα να συνδέονται τα μαθήματα με την τεχνολογία και άρα με τη σύγχρονη πραγματικότητα. Θα ήταν καλό να υπήρχαν αίθουσες που θα χρησιμοποιείται οπτικοακουστικό υλικό, για παράδειγμα στο μάθημα της «Ιστορίας» ή στο μάθημα της «Βιολογίας» να προβάλλονται slides που να μπορεί να γίνεται πιο κατανοητό το μάθημα και πιο ενδιαφέρον. Βέβαια προϋπόθεση γι' αυτό, επειδή ειπώθηκε, είναι η επιμόρφωση και η ενημέρωση των εκπαιδευτικών και αυτό μπορεί να γίνει είτε με σεμινάρια, αυτό εσείς το ξέρετε εγώ δεν ξέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λέτε κάποιες αλλαγές τις οποίες θα τις συζητούμε εδώ. Παίρνουμε μια γεύση τώρα περίπου.

N. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Να σας πω τις σκέψεις μου πως τις έχω διαμορφώσει εγώ. Είναι δεδομένο πλέον ότι το σύστημα εισαγωγικών εξετάσεων στηρίζεται στην αποστήθιση και στη βαθμοθηρία, δεν το συζητάμε αυτό. Δηλαδή νομίζω πως οι περισσότεροι μαθητές προτιμούν το βαθμό, παρά να πάρουν γνώσεις, αυτό είναι το ζητούμενο από τους περισσότερους μαθητές. Τους ενδιαφέρει περισσότερο τι βαθμό θα πάρουν, παρά τι γνώσεις θα πάρουν. Το μάθημα δηλαδή χάνει την ουσία του, καλλιεργείται ο ανταγωνισμός στο σχολείο και όχι ο συναγωνισμός όπως θα έπρεπε. Αυτό που είπα, ότι διαβάζουμε όχι για να μορφωθούμε γιατί πραγματικά το αγαπάμε, αλλά γιατί πρέπει, γιατί με αυτό τον τρόπο θα μπορούμε στο Πανεπιστήμιο.

Τώρα για τα σχολικά βιβλία θα ήθελα να πω ότι μερικά θα έπρεπε να είναι προσαρμοσμένα στην ηλικία μας, στις ανάγκες μας. Για παράδειγμα στο μάθημα της «Ιστορικής Γενικής» να πω ότι δεν υπάρχει πιο δυσνόητο από αυτό το βιβλίο και είναι πολύ δύσκολο να το παρακολουθήσουν όλοι οι μαθητές. Όπως η «Ιστορία» για παράδειγμα που είναι ένα μάθημα που χρειάζεται πηγές, δεν μπορούμε να το ξέρουμε σίγουρα, είναι κάτι από το παρελθόν. Θα μπορούσε η «Ιστορία» να έχει πηγές από όλες τις απόψεις και όχι μια πηγή, που να αναφέρει αυτή την άποψη και τελείωσε. Να υπάρχει μια ποικιλία στις πηγές, αυτό εννοώ και αντικειμενικότητα.

Κάτι άλλο που θα ήθελα να πω και νομίζω ότι είναι το ζητούμενο όλων των μαθητών, το είπα και πριν, είναι να απεγκλωβιστούν οι απολυτήριες εξετάσεις από τις πανελλαδικές εξετάσεις.

Να πω και κάτι άλλο, για την επιμόρφωση των καθηγητών και για την αξιολόγηση - επίδοση των μαθητών, είπε η κυρία πριν να γίνεται και αξιολόγηση της επίδοσης των καθηγητών. Αυτό είναι πολύ βασικό θεωρώ, γιατί υπάρχουν καθηγητές που έχουν γνώσεις, αλλά δεν έχουν μεταδοτικότητα. Αν δεν υπάρχει η μεταδοτικότητα πώς το παιδί θα μπορέσει να ενδιαφερθεί για το μάθημα και να παρακολουθήσει το μάθημα; Δεν ξέρω, ίσως θα έπρεπε κάποια κριτική Επιτροπή να υπάρξει, που να τους ελέγχει; Ίσως ένα ψυχολογικό τεστ; Δεν ξέρω τι να πω. Και γενικότερα να είναι ενημερωμένοι οι καθηγητές, να συνδέουν τη θεωρία με την πράξη, να μην μένουν μόνο στη θεωρία. Θα μπορούσε ίσως και γι' αυτό να γίνεται επίσκεψη σε σχολεία από πνευματικούς ανθρώπους, που θα μας λένε τις δικές τους απόψεις. Για παράδειγμα στο μάθημα της Λογοτεχνίας, εγώ είμαι θεωρητική Κατεύθυνση, θα μπορούσαμε να ακούσουμε τις απόψεις, να έχουμε υλικό, κάποια συνέντευξη του ποιητή ή του συγγραφέα του συγκεκριμένου κειμένου, που θα μας βοηθήσει περισσότερο να κατανοήσουμε το κείμενο και να μην μας φαίνεται ξένο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να διακόψουμε εδώ για ένα λόγο: γιατί θα τα συζητούμε αυτά, θα είναι το αντικείμενό μας.

Ν. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Το ξέρω, αλλά πήρα φόρα τώρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δώσατε μια γενική εικόνα και πήραμε μια γεύση για το πώς βλέπετε τα πράγματα. Αυτό θέλουμε αυτή τη στιγμή, θα επανέλθουμε γιατί θα μιλάμε γι' αυτά συνεχώς.

Ν. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Έχω και κάτι ακόμη.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Μου επιτρέπετε μια ερώτηση, γιατί πρόσεξα κάτι πολύ ενδιαφέρον. Η μαθήτριά έθεσε ένα πλέγμα, ένα ολόκληρο πλαίσιο ενδιαφερόντων των μαθητών. Η διευθύντρια του σχολείου προηγουμένως, έδωσε μια τελείως διαφορετική εικόνα και προφανώς αυτό δεν οφείλεται στο ότι είστε σε άλλο σχολείο εσείς και σε άλλο η μαθήτριά. Πού βρίσκεται η αλήθεια;

Π. ΜΠΙΣΤΑ: Κύριε Πανάρετε, συγγνώμη, εγώ έδωσα την εικόνα που εισπράττω γενικότερα και δεν εστιάζω στο σχολείο το δικό μου. Αυτά διαπιστώνω γενικά μιλώντας και με φίλους διευθυντές και βλέποντας όλη την

κατάσταση. Αυτά που έλεγε τώρα η μαθήτρια, είναι αυτά που γράφουν οι μαθητές όταν, για παράδειγμα, τους βάζεις έκθεση στη Β' Λυκείου «γράμμα στον Υπουργό Παιδείας». Αυτά θα ήθελαν. Αυτά θέλουν οι μαθητές, αλλά μέσα σε αυτό το πλαίσιο, έτσι όπως είναι διαμορφωμένο, δεν μπορούν να ανταποκριθούν.

N. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Να σας πω ότι εγώ συμφωνώ με την κυρία ότι οι περισσότεροι μαθητές θεωρούν το σχολείο καταναγκαστικό έργο, αγγαρεία. Αλλά εγώ απλώς θέτω τον προβληματισμό και περιμένω μια λύση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Λέτε τι θα έπρεπε ή θα περιμένατε να είναι.

N. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Ναι τι θα έπρεπε. Δεν λέω πώς είναι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών.

B. ΑΝΘΙΜΟΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε. Γι' αυτό έμεινα τελευταίος να ακούσω τις απόψεις των αρμοδίων εκπαιδευτικών και των Ομοσπονδιών και να διαμορφώσω μια άποψη για την κατάσταση της παιδείας, γιατί εγώ δεν είμαι στα εκπαιδευτικά πράγματα.

Από ό,τι άκουσα από τις συναδέλφισσες του Συμβουλίου, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στο Λύκειο και γενικά από τις Ομοσπονδίες, τα πράγματα είναι σε μια δύσκολη θέση για την παιδεία και πιστεύω ότι χρειάζονται άμεσες ενέργειες και άμεσα μέτρα, όπως τα προτεινόμενα εδώ τα οποία θα φέρουν σε σύντομο χρονικό διάστημα ένα αποτέλεσμα.

Ως προς την ημερήσια διάταξη βεβαίως υπάρχουν περιθώρια να μπουν κι άλλα θέματα, τα θέματα είναι αμέσου προτεραιότητας, εγώ θα μιλήσω από απόψεως συνδέσεως εκτελέσεως αυτών των προγραμμάτων με το οικονομικό θέμα, διότι όλα καταλήγουν δη δει χρημάτων. Βεβαίως η παιδεία είναι το άλφα και το ωμέγα της κοινωνίας και οποιοδήποτε κόστος οικονομικό, εφόσον αυτό πάει σε εκροές οι οποίες θα φέρουν την ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, βέβαια όχι σήμερα, αυτό γίνεται μελλοντικά, η υπόθεση είναι διαχρονικό θέμα. Άμεσα μέτρα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, τα οποία θα διορθώνονται ώστε να οδηγηθούμε σε συνεχή σταθερά και αυξανόμενα αποτελέσματα, τα οποία ωφελούν όλη την κοινωνία και όλους τους τομείς της οικονομικής ζωής. Ζούμε σε ένα άκρως ανταγωνιστικό διεθνές, ευρωπαϊκό και εσωτερικό περιβάλλον και η παιδεία είναι αυτή η οποία μπορεί να βγάλει πολλά πράγματα από αδιέξοδα. Αυτό που πάσχουμε. Από την πλευρά μου θα προσπαθήσω, στον τομέα που μπορώ, να συμβάλω προς την κατεύθυνση αυτή, να βοηθήσω ώστε η παιδεία να πάει μπροστά.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Μου επιτρέπετε μια ερώτηση κ. Πρόεδρε; Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών προφανώς είναι εδώ για να μας πει το κόστος των αλλαγών και να μας πει αν υπάρχουν χρήματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν τις ξέρει ακόμη τις αλλαγές.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όχι για να μας πει την άποψή του για την παιδεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τις αλλαγές δεν τις ξέρει ακόμη, μόλις του τις πούμε, θα μας πει το κόστος.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Να μας πει όμως γιατί μείωσε φέτος τις δαπάνες. Συγνώμη, να κάνω μια ερώτηση: γιατί μειώσατε τις δαπάνες για την παιδεία τη φετινή χρονιά.

Β. ΑΝΘΙΜΟΣ: Να ολοκληρώσω, δεν με αφήσατε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Συγνώμη.

Β. ΑΝΘΙΜΟΣ: Κάθε πρόγραμμα έχει ένα οικονομικό κόστος, δεν γίνεται εκτέλεση προγράμματος χωρίς να περάσουμε από το Ταμείο. Αυτό θέλω να συνδέσω, ότι οποιοδήποτε πρόγραμμα υιοθετηθεί, πρέπει να λάβει υπόψη την υπάρχουσα δημοσιονομική κατάσταση και το τι μπορεί να γίνει περαιτέρω. Διότι σήμερα ζούμε σε μια οικονομική κρίση, η οποία όντως είναι έτσι και οποιοδήποτε κονδύλι που θα διοχετευτεί στον ένα τομέα, θα πρέπει να κοπεί από τον άλλον. Δεν είναι εύκολο να αυξηθούν υπό τις παρούσες συνθήκες τα έσοδα, διότι περνάμε μια κρίση στην κατανάλωση. Κατά συνέπεια νομίζω ότι απαντώ στο συνάδελφο ότι βεβαίως θα γίνουν οι προσπάθειες να βρεθούν πόροι, διότι η παιδεία είναι μείζον θέμα, αλλά μην περιμένουμε και υπερβολές. Ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Να σας απευθύνω μια ερώτηση. Μιλάμε όλο για μείωση του ΑΕΠ για την παιδεία, εν τω μεταξύ το ξέρω πολύ καλά, διότι κατατέθηκε ερώτηση από βουλευτή του Κόμματός μου τον περασμένο μήνα, γιατί σε σχέση με το 2007, το 2008 έχουμε αύξηση του κονδυλίου για τις εισιτήριες εξετάσεις στην ανώτατη Εκπαίδευση, ήταν 20 εκ. και έγιναν 28. Δηλαδή σε σχέση με το 2007, το 2008 για τις εισιτήριες εξετάσεις το κονδύλι ανέβηκε είκοσι φορές παραπάνω. Γιατί αυτό το πράγμα;

Β. ΑΝΘΙΜΟΣ: Δεν είμαι σε θέση να απαντήσω αυτή τη στιγμή.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Είκοσι φορές μεγαλύτερο. Κατατέθηκε ερώτηση από το βουλευτή του Κόμματός μου.

Β. ΑΝΘΙΜΟΣ: Εντάξει θα απαντηθεί αυτό το ερώτημα από τους αρμόδιους Υπουργούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συνάδελφοι, εδώ οι εκπαιδευτικοί λένε ότι δεν πρέπει να ανταποκρίνεται αυτό.

Α. ΣΠΑΘΑΤΟΥ: Εγώ εννοώ το πολλαπλασιαστικό προς τα άνω, είναι 20 εκ. παραπάνω από το 2007. Το κόστος των εισιτηρίων εξετάσεων για το 2008, ήταν αυτό.

Β. ΑΝΘΙΜΟΣ: Υπερβολικό φαίνεται.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Για την τοποθέτηση του εκπροσώπου του Υπουργείου Οικονομικών, θέλω να πω, ότι ουσιαστικά ναρκοθετεί το διάλογο με την

τοποθέτησή του. Μας είπε δηλαδή ότι καλά συζητάτε εσείς εδώ, αλλά εμείς θα δούμε με βάση την υπάρχουσα πραγματικότητα, όπως τη λέει, αν αυτά όλα θα χρηματοδοτηθούν. Θεωρώ ότι δεν βοηθά καθόλου και ίσα - ίσα μας βάζει σε μια άλλη πραγματικότητα. Δηλαδή τότε τι συζητούμε εδώ; Άρα δηλαδή θα επιβεβαιωθούμε σε αυτό που λέγαμε...

B. ΑΝΘΙΜΟΣ: Δεν εννοώ αυτό κύριε συνάδελφε, αλλά αυτό είναι προαπαιτούμενο και δεν χρειάζεται να το πούμε. Αυτό νομίζω ότι προκύπτει.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Μην με διακόπτετε όμως, γιατί δεν θέλατε πριν να σας διακόψω.

B. ΑΝΘΙΜΟΣ: Βεβαίως.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Λέω ότι αν αυτή είναι η επίσημη τοποθέτηση, εμείς θα ξανασκεφτούμε την παραμονή μας εδώ. Το λέω γιατί δεν είναι δυνατό στην πρώτη συνεδρίαση ακόμη ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών να τοποθετείται έτσι.

B. ΑΝΘΙΜΟΣ: Αυτή είναι η προσωπική μου άποψη. Δεν είναι η άποψη του Υπουργείου.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Ναι αλλά εδώ δεν ήρθατε ως πρόσωπο.

B. ΑΝΘΙΜΟΣ: Εκφράζω την προσωπική μου άποψη, ότι πάντα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε σχεδιασμό και η δυνατότητα η οικονομική. Δεν είπα ότι αυτό είναι και η θέση και ότι δεν δίδεται τίποτε, με παρεξηγήσατε κ. συνάδελφε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αν έχετε την καλοσύνη, κλείνετε. Κοιτάξτε, αλίμονο εάν υπήρχε μια επίσημη διαβεβαίωση. Προφανώς ο εκπρόσωπος δεν εκφράζει την πολιτική του Υπουργείου, με την έννοια το τι θα κάνει το Υπουργείο σε συγκεκριμένες προτάσεις. Δεν ήρθε γι' αυτό το πράγμα, μας περιγράφει μια γενική κατάσταση. Ότι η κατάσταση είναι δύσκολη, το ξέρουμε όλοι και το ζούμε. Από την άλλη ότι δεν μπορούμε να κάνουμε αλλαγές σημαντικές, όπως αυτές που συζητάμε και θα συζητήσουμε, χωρίς να έχει το αντίστοιχο κόστος και τα αντίστοιχα χρήματα, είναι εξίσου αληθές. Αυτό που θα γίνει, θα είναι η κάθε Κυβέρνηση να επωμισθεί την ευθύνη, αν θέλει να εφαρμόσει αυτά που θα πούμε, να βρει και τα χρήματα, κλιμακώνοντας τις δαπάνες σε ένα λογικό χρόνο. Αλλά, νομίζω, να μην μπορούμε σε αυτά τα πράγματα τώρα.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε να κάνω μια διευκρίνιση ως προς αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Διευκρίνιση μόνο.

Π. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ: Σε ό,τι αφορά το θέμα του κόστους των εισιτηρίων εξετάσεων, των εισαγωγικών εξετάσεων, οι αμοιβές των εμπλεκόμενων βαθμολογητών, Προέδρων, βαθμολογικών κλπ., είναι σταθερές. Τελευταία φορά που άλλαξαν νομίζω ότι ήταν το 2006, αν δεν κάνω λάθος. Κατά συνέπεια δεν υπάρχει κάτι τέτοιο, δεν ξέρω αν υπάρχει κάτι άλλο. Φέτος

έχουν προβλεφθεί αλλαγές για τη βελτίωση της λειτουργίας των βαθμολογικών κέντρων, μεταξύ αυτών είναι να περιορισθεί ο αριθμός των μαθητών των φυσικώς αδυνάτων, που εξετάζονται από Επιτροπή, στο 5 αντί του 7 που ήταν το μέγιστο, να αυξηθεί ο αριθμός των βαθμολογικών κέντρων όπου θα εξετάζονται οι φυσικώς αδύνατοι μαθητές, να έχουμε όριο το 80 και άνω του 80 να δημιουργείται άλλο ειδικό εξεταστικό κέντρο, τα οποία ενδεχομένως θα αυξήσουν το κόστος προς όφελος των μαθητών και της γενικότερης λειτουργίας και που προφανώς θα είναι και αμελητέο. Σας είπα ότι αυτές είναι που θα εφαρμοστούν φέτος, δεν έχουν εφαρμοστεί.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όπως λέμε το να δοθούν και κάποια χρήματα παραπάνω σε εκπαιδευτικούς που κάνουν αυτή τη δουλειά, δεν είναι προς θάνατον.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Μια ερώτηση μόνο σε συνέχεια της ερώτησης προς τον εκπρόσωπο του ΟΣΚ: Μπορεί να μας δοθούν τα στοιχεία, αναφορικά με το πόσο στοιχίζουν συνολικά οι πανελλήνιες εξετάσεις στο κράτος; Και δεν αναφέρομαι στο κόστος της αμοιβής των εκπαιδευτικών, το οποίο αν θυμάμαι καλά πριν από μερικά χρόνια ήταν 22 δις δρχ., ίσως πριν από 7 χρόνια. Αναφέρομαι στο συνολικό κόστος: στους αστυνομικούς που εμπλέκονται, στον ΟΤΕ, σε οτιδήποτε. Έχει αυτή τη στιγμή κάποιος μια εικόνα του συνολικού αυτού κόστους;

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Επειδή μου δώσατε το λόγο, για ακούστε λίγο. Μόνο Ολοήμερα σχολεία, με μια πρόχειρη επαφή που έκανα, σας απαριθμώ κύριοι: 6^ο Νηπιαγωγείο Πειραιά, 3^ο Νηπιαγωγείο Αλίμου, 8^ο Δημοτικό Καλλιθέας, 6^ο και 10^ο Δημοτικό Αγίου Δημητρίου, Δημοτικό Αγίας Μαρίνας Κορωπίου και την επόμενη φορά θα σας τα φέρω όλα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Με συγχωρείτε, δεν ρώτησα αυτό. Μα δεν συνεννοούμαστε επειδή δεν το ξέρετε το θέμα. Το Ολοήμερο σχολείο για να μπορέσει να λειτουργήσει θέλει...

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Μελέτη και προδιαγραφές Ολοήμερου. Αυτό λέω.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Αφήστε τη μελέτη, ακούστε με λίγο. Εγώ γυρίζω όλη την Ελλάδα, τώρα έρχομαι από τη Μακεδονία, στην Αθήνα πέστε μου ένα σχολείο, ένα. Αριθμός πχ 13^ο Πειραιά, ή 12^ο Αθήνας, που να έχει αίθουσα για φαγητό.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Σας είπα.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όνομα σχολείου.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Αγαπητέ συνάδελφε αυτά που σας είπα είναι με μελέτες...

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Έχουν αίθουσα για φαγητό; Έχουν αίθουσα εστίασης;

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Βεβαίως.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Σας διαψεύδω κατηγορηματικά. Δεν υπάρχει ούτε ένα, που να έχει χτιστεί. Ούτε ένα.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Να το κλείσουμε εδώ.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Όχι να μην το κλείσουμε. Σας διαψεύδω κατηγορηματικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σας παρακαλώ.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Σας λέω, δεν ξέρετε το θέμα. Μην το συνεχίζετε.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Όχι, επαναλαμβάνω είναι με μελέτες που έχει κάνει ο ΟΣΚ.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Μελέτες μπορεί να είναι, αλλά λέω πραγματικότητα δεν υπάρχει.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Σας παρακαλώ, μα τι κατασκευάσαμε; Χωρίς μελέτες;

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Επικαλούμαι τον περιφερειακό Διευθυντή. Αν έχει ένα σχολείο, που να είναι χτισμένο, με αίθουσα για φαγητό, ένα σχολείο καινούργιο.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Εντάξει εδώ δεν ήρθαμε να τσακωθούμε, συγγνώμη κ. Πρόεδρε. Δεν ήρθαμε εδώ να διαφωνήσουμε, αλλά να συμφωνήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Παρακαλώ.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Τελιώνοντας κ. Πρόεδρε, επειδή προεκλήθην, δεν το περίμενα σήμερα ότι θα θέλατε τέτοια στοιχεία αναλυτικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Γι' αυτό είπαμε μην το θίγεται τώρα, δεν χρειάζεται.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Το '04 για τη διπλοβάρδια σε όλη την επικράτεια ήταν 6% και τώρα είναι 2,1%, το '08. Τα μισθωμένα ήταν 6,9% και παραμένουν 6,9%. Στην Αττική το '04 ήταν 8,3% και το '08 είναι 2,5%. Τα μισθωμένα στην Αττική το '04 ήταν 6,8% και τώρα είναι 6,4%, δεν έχει μεγάλη διαφορά. Στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης το '04 ήταν 18%...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι σας παρακαλώ, διότι δεν λύνεται κανένα πρόβλημα με αυτό τον τρόπο.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Εγώ θα σας φέρω λοιπόν την επόμενη φορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δώστε μας τα στοιχεία.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Αυτά τα ποσοστά βγήκαν από τους καταλόγους, αλλά δεν τα είχα μαζί μου. Αυτό είναι όλο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ωραία. Κάποια στιγμή δώστε μας την επόμενη φορά να τα έχουμε.

Θ. ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ: Αλλά δεν θέλω να αμφισβητούμε την πραγματικότητα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι δεν αμφισβητούμε.

Δ. ΜΠΡΑΤΗΣ: Να βοηθήσω σε κάτι. Κατ' αρχήν να σας πω κάτι άλλο, θέλω να σας προσκαλέσω στην Ομοσπονδία μας για να συζητήσουμε, και προφορικά και γραπτά θα σας προσκαλέσουμε, ιδιαίτερα για τα θέματα του Δημοτικού και του Νηπιαγωγείου και να πω ότι η διάσταση που εγώ έθεσα, δεν είχε να κάνει με την αντιπαράθεση των στοιχείων, απλά θα ήθελα να πω με τη φιλοσοφία που διαχρονικά διέπει την πολιτεία, όπως εκφράζεται, ότι ενώ λέει ότι είναι επιλογή της ένα σχολείο ολόκληρης λειτουργίας, εντούτοις ακόμη και στα νέα διδακτήρια που κάνει, δεν τα κάνει με προδιαγραφές, ώστε να ανταποκρίνονται σε αυτές τις ανάγκες. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στο πρώτο που λέτε, για την πρόσκληση, το είπα ήδη, θα ανταποκριθώ όπου υπάρχουν προσκλήσεις με το σκεπτικό ότι εδώ είστε ένα δυο άτομα και είναι καλό να έχει κανείς μια συζήτηση με ολόκληρη τη διοίκηση και επίσης τους συνεργάτες σας, τους ερευνητές και όλους όσους έχετε. Το άλλο, ας το κλείσουμε και αν ήταν 5 σχολεία δεν μας λύνουν το θέμα. Εδώ δεν μιλάμε για τέτοια νούμερα.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Κύριε Πρόεδρε ένα πράγμα θέλαμε: πόσα είναι τα σχολεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα μας τα δώσει. Παρακαλώ την ΟΙΕΛΕ.

Ν. ΠΑΪΖΗΣ: Νομίζω ότι είναι αδύνατο, τουλάχιστον από τη δική μου τη μεριά, να μετάσχω σε μια συζήτηση που θα πρέπει να διατρέξει όλα αυτά τα θέματα, περνώντας από τη διαδικασία που μπορεί να αφορά τις αντιπαραθέσεις των Κομμάτων, των Ομοσπονδιών κλπ.

Νομίζω ότι από τη δική μας τη μεριά θέσαμε το πρόβλημα εκεί που είναι και θα ήθελα να παρακαλέσω πάρα πολύ να βοηθήσουμε όλοι μαζί το Προεδρείο στη διάταξη της πορείας της συζήτησης που κάνει, ώστε να είμαστε εντός του θέματος και αυτός που έχει καλυφθεί από κάποιο προηγούμενο δεν χρειάζεται να το επαναλάβει. Αυτό θα ήθελα να παρακαλέσω ότι θα πρέπει να ισχύει και από την πλευρά του κράτους, μιλώντας στο ρόλο του ως κοινωνικού εταίρου, άσχετα αν εκπροσωπείται από 7, από 8, ή από 9 Διευθυντές Οργανισμών και φορέων. Νομίζω ότι τα στοιχεία είναι το πιο σημαντικό που λείπει. Θα τα διαβάσουμε κι εμείς και θα έχουμε μια συγκεκριμένη άποψη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ κ. συνάδελφε, με διευκολύνετε με την παρέμβασή σας. Ήθελα σε αυτή την πρώτη συνεδρία να είναι και συζήτηση και γνωριμία, γι' αυτό, παρά μια μεγάλη πείρα που έχω σε αυτές τις διευθύνσεις συζητήσεων, ήμουν πολύ υποχωρητικός, για να ακουστούν περισσότερες απόψεις. Ήδη σας παρακαλώ, επειδή έχει περάσει η ώρα και δεν θέλω να μείνουμε πάρα πολύ, θα παρακαλέσω να κάνουμε το εξής, αν συμφωνείτε: να κάνω μία σύντομη αναφορά, απλώς για να ευαισθητοποιήσω τα μέλη του Συμβουλίου, περίπου από πού πιστεύω ότι μπορούμε, θα πρέπει να ξεκινήσουμε να συζητάμε. Εν τω μεταξύ άλλα θέματα τα οποία θα προκύψουν

θα τα προσθέσουμε και θα αφήσω για τις 27 Μαρτίου να μιλήσουμε περισσότερο γι' αυτά τα θέματα.

Δεύτερον, για το χρονοδιάγραμμα και τη μεθοδολογία. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι αυτά τα έχουμε πει ήδη. Ο ρόλος της Γραμματείας του ΣΠΔΕ: προβλέπεται μέσα στο νόμο Γραμματεία του οργάνου αυτού, που είναι ο Πρόεδρος, είναι ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Παιδείας, είναι ο Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, επίσης ο Πρόεδρος του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και έχει ανά ένα εκπρόσωπο της ΟΛΜΕ της ΔΟΕ και της ΟΙΕΛΕ. Αυτή είναι η Γραμματεία της οποίας σκοπός είναι, και μπαίνω εδώ στα μεθοδολογικά, να επισημάνουμε κάποια θέματα που πρέπει να τα μελετήσουμε. Αυτά πρέπει να τα δώσουμε σε ομάδες εργασίας, να μας τα δουλέψουν, να μαζέψουν τα στοιχεία, να κάνουν μια εισήγηση πιο εμπειριστατωμένη, πιο επεξεργασμένη. Αυτή η εισήγηση, εάν χρειάζεται συμπλήρωση θα περνάει από τη Γραμματεία αυτήν, τη μικρή δηλαδή, για να έρθει στη Γενική Συνέλευση όσο γίνεται πιο πλήρης και να κάνουμε μια συζήτηση με εισήγηση, με στοιχεία, όσο γίνεται καλύτερη συζήτηση. Αυτό ως προς τον τρόπο εργασίας.

Για το ρόλο της Γραμματείας είπα. Συγκρότηση ομάδων εργασίας, οίκοθεν εννοείται με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και ειδικούς ερευνητές που υπάρχουν και στους συνδικαλιστικούς φορείς και σε άλλους χώρους, αυτούς θα πρέπει να επιστρατεύουμε κατά περίπτωση, για να παίρνουμε τα στοιχεία που μας χρειάζονται. Βεβαίως η συνεργασία με τους πανεπιστημιακούς ή με τους ανθρώπους των ΤΕΙ είναι αυτονόητη με το Προεδρείο και τους ανθρώπους που υπάρχουν εδώ. Το κοστολόγησε το αναφέρω μεθοδολογικά, ό,τι κι αν πούμε θα φτάσουμε εκεί, για να μιλάμε και να έχουμε συγκεκριμένα πράγματα.

Τώρα, στα θέματα που είπαμε για την αναμόρφωση και το σύστημα επιλογής των υποψηφίων για τα ΑΕΙ, θα ήθελα απλώς να προϊδεάσω. Κατ' αρχήν, κύριοι συνάδελφοι, είναι σαφές σε όλους μας ότι υπάρχει μια στενή αλληλεξάρτηση του Λυκείου με την πρόσβαση, δηλαδή συζητώντας το ένα θέμα σου βγαίνει το άλλο και τανάπαλιν.

Αυτά τα οποία, ως ερωτηματικά τα θέτω, θα πρέπει να συζητήσουμε και να μας απασχολήσουν, είναι:

Πρώτον. Η απελευθέρωση του Λυκείου από τις εξετάσεις, από το σύστημα επιλογής. Θέλουμε να υπάρχει πλήρης αποδέσμευση του Λυκείου και να έχει μια αυτονομία ως βαθμίδα σε σχέση με το σύστημα εισαγωγής στα Πανεπιστήμια, ή θέλουμε να έχει σχέση, εννοώ εξεταστική, όπως είναι τώρα, ή όπως υπάρχει πρόταση και από το ΕΣΥΠ και από άλλο χώρο, νομίζω του ΠΑΣΟΚ, να υπάρχει μια εξέταση στο τέλος του Λυκείου; Να προλάβω, γι' αυτό το τελευταίο δεν είμαι σίγουρος, για τα άλλα όμως υπάρχουν τέτοιες προτάσεις. Δηλαδή υπάρχουν σκέψεις – προτάσεις, που συνδέουν τις όποιες εξετάσεις χρειάζεται να γίνουν με το Λύκειο, με την τελευταία τάξη του Λυκείου. Αυτό είναι και το ισχύον περίπου σύστημα και θα πρέπει να το δούμε, δηλαδή να το συζητήσουμε αν αυτό θέλουμε. Εάν θέλουμε να είναι εκτός Λυκείου, θα πρέπει να το συζητήσουμε και αυτό, γιατί είναι πάρα πολύ σημαντικό θέμα.

Μιλώντας, πάλι λέω ότι το ένα συνδέεται με το άλλο, πάλι για τις εξετάσεις και στην εισαγωγή γενικά και στην πρόσβαση, θα μετράει η επίδοση του Λυκείου ή όχι; Αυτό, είναι ένα καίριο. Γιατί αν θέλουμε να αναβαθμίσουμε το Λύκειο και να αρχίσουν οι μαθητές να το πάρουν στα σοβαρά, να το

μετράνε, να προσέρχονται, να έχει μια μεγαλύτερη βαρύτητα η δουλειά του δασκάλου, νομίζω ότι είναι κάτι το οποίο ισχύει σε πολλές χώρες και είναι κάτι το οποίο πρέπει να μας απασχολήσει. Πώς δηλαδή μπορούμε και αν πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη την επίδοση του μαθητή στο Λύκειο και αμέσως επόμενο βέβαια ερώτημα, που είναι σαφές σε όλους, είναι πώς αυτό μπορεί να έχει μια αντικειμενική υπόσταση. Διότι το πρώτο που θα σου πουν όταν λες αυτά τα πράγματα, είναι: ναι, θα πιεστεί ο διδάσκων, δεν λέω θα χαριστεί ή θα δωροδοκηθεί, σε μικρές κοινωνίες να δώσει βαθμούς, αφού από αυτό εξαρτάται σε ένα βαθμό το μέλλον του παιδιού. Από την άλλη στα περισσότερα συστήματα και η εικόνα του μαθητή αποτυπώνεται μέσα από όλη την επίδοσή του στο Λύκειο και εν πάση περιπτώσει, αυτά θα τα συζητήσουμε ξαναλέω, δεν προλαμβάνω τίποτε, αν υπάρχει άλλος τρόπος με τον οποίο μπορούμε να αναβαθμίσουμε το Λύκειο και το ρόλο του δασκάλου και όλα αυτά χωρίς να χρειάζεται να λάβουμε υπόψη την επίδοση, ας το κάνουμε. Αν πρέπει να λάβουμε την επίδοση, πρέπει να το κοιτάξουμε σοβαρά να αφορά και στις τρεις τάξεις του Λυκείου και να δούμε με ποιον αντικειμενικό τρόπο. Θα είναι τα περιφερειακά τεστ, τα οποία πρέπει να γίνουν και τα οποία κατοχυρώνουν τα πράγματα; Είναι μια λύση, γνωστή. Όλα αυτά λοιπόν πρέπει να μας απασχολήσουν.

Τώρα το κύριο. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι νομίζω ότι στη συνείδηση όλων μας είναι πώς θα βάλουμε το παιδί στο Πανεπιστήμιο. Και το λέει ένας πανεπιστημιακός. Το κύριο είναι πώς θα κάνουμε το Λύκειο να είναι μια πραγματική μορφωτική βαθμίδα για τα παιδιά των 15 με 18, που είναι κρίσιμη ηλικία ως προς την προσληπτικότητα, την ανάπτυξη μυαλού, την κριτική ικανότητα, τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Σε όλα. Εκεί είναι που πρέπει να βάλουμε το μυαλό μας να σκεφτούμε και την πείρα μας και τη δουλειά μας και τις γνώσεις μας. Να δούμε πώς μπορούμε να σχεδιάσουμε ένα Λύκειο που πραγματικά θα προσελκύει το μαθητή, θα δίνει ένα ρόλο στο δάσκαλο επιμορφούμενο.

Εγώ σπεύδω να πω ότι πιστεύω ότι οι καθηγητές που διδάσκουν στη Μέση Εκπαίδευση, από τη μόρφωσή τους έχουν δύναμη τις ικανότητες να τα κάνουν αυτά τα πράγματα. Εάν τους λείπουν συγκεκριμένες γνώσεις, τι θα κάνουν με την εκπαιδευτική τεχνολογία και με το πώς θα χειριστώ κάποια θέματα στη Βιβλιοθήκη, ή αυτό, ή εκείνο, αυτά μπορούμε να τα αναπληρώσουμε με ταχύρρυθμες επιμορφώσεις.

Επομένως, εγώ θεωρώ κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι το κύριο θέμα μας είναι η πραγματική, ριζική όμως αναμόρφωση του Λυκείου ως προς τη σχέση διδασκαλίας, διδάσκοντος και διδασκόμενου. Εάν θα μείνουμε στο μοντέλο του διδάσκοντος, του μαθητή που ακούει παθητικά και που διαβάζει και που μαθαίνει παπαγαλία ένα κομμάτι. Δεν εισηγούμαι να καταργηθεί το συμβατικό μάθημα και ούτε πρέπει να λάβουμε υπόψη μας σχολεία τα οποία είναι προωθημένα σε αυτό το χώρο, ιδίως στο χώρο της ιδιωτικής εκπαίδευσης, διότι έχουν μια παράδοση, διότι είναι με ένα άλλο τρόπο οργανωμένα. Εδώ μιλάμε για τη δημόσια εκπαίδευση, μιλάμε για πραγματικότητες. Στην πραγματικότητα λοιπόν τέτοια πράγματα δεν υπάρχουν. Έχουμε ένα δάσκαλο που διδάσκει κι ένα μαθητή που διαβάζει παπαγαλία και αποδίδει με ένα παθητικό τρόπο στις περισσότερες περιπτώσεις. Αν είναι κι ένας δάσκαλος που κινείται διαφορετικά, δεν ξέρω αν τον αφήνουν κιάλας να κινηθεί διαφορετικά.

Ως προς το περιεχόμενο. Να καθίσουμε να σκεφτούμε πού θα είναι οι αλλαγές. Κοιτάξτε, αναλυτικό πρόγραμμα δεν πρόκειται να καθίσουμε εδώ να κάνουμε, αυτά είναι δουλειά του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, στο οποίο όμως θα πρέπει να δώσουμε εμείς κατευθύνσεις για το τι θέλουμε. Θέλουμε μορφωτικούς στόχους γενικούς, όχι όμως αόριστους και γενικολογίες, αλλά και να δώσουμε μια ελευθερία στο δάσκαλο να διδάξει επιτυγχάνοντας αυτούς τους στόχους; Ξαναλέω: όχι γενικότητες και αοριστολογίες, να μην ξέρει και ο άλλος τι θα κάνει. Από πλευράς επομένως περιεχομένου, θέλει μια μεγάλη συζήτηση. Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε ή να δημιουργήσουμε βιβλιοθήκες. Είπε η μαθήτρια προηγουμένως «για ποιες βιβλιοθήκες μιλάμε;» και βεβαίως θα το έλεγαν όλοι αυτό. Ναι, αλλά τι θα πούμε; Θα μείνουμε και θα πούμε «ναι, δεν υπάρχουν και να μην γίνουν ποτέ»; Ή «δεν υπάρχουν υπολογιστές και να μην υπάρξουν ποτέ».

Εμείς νομίζω ότι με μια αίσθηση πραγματικότητας και με ένα, να το πω όραμα, πρέπει να δούμε τι χρειάζεται, να δούμε τι πρέπει να γίνει και να το οργανώσουμε και να βγει ως πρόταση ότι πρέπει να γίνει αυτό, εκείνο, εκείνο. Και θα κοστίζει αυτό, εκείνο, εκείνο. Εάν μείνουμε ότι «ναι, δεν υπάρχουν βιβλιοθηκονόμοι και βιβλιοθήκες» και πόσοι υπολογιστές είναι στα σχολεία κλπ., αυτός ο ρεαλισμός ο φοβερός, αν τον δεχτούμε δηλαδή ως πραγματικότητα και δεν θελήσουμε να τον ανατρέψουμε, σημαίνει ότι θα πρέπει να πούμε «άσε τα πράγματα όπως είναι και δεν κάνουμε τίποτε».

Πιστεύω ότι στη συνείδηση όλων μας είναι ακριβώς να υπάρξει αυτή η ανατροπή και για να υπάρξει πρέπει να είμαστε πολύ τολμηροί στις προτάσεις μας. Χωρίς να εφευρίσκουμε εμείς. Αυτά όλα λειτουργούν σε άλλες χώρες του κόσμου. Ούτε εγώ ούτε εσείς τα βρίσκουμε για πρώτη φορά. Λειτουργούν ήδη. Το θέμα είναι πώς μπορούμε να τα φέρουμε και να τα αξιοποιήσουμε σε αυτή τη χώρα. Έτσι θα έρθει και ο μαθητής στο σχολείο πίσω, όταν μπορεί να έχει την αίσθηση ότι δουλεύει με άλλους συμμαθητές του και μπορεί και χρησιμοποιεί κάποια βιβλία και την τεχνολογία της εκπαίδευσης και βρίσκει την πληροφορία και την επεξεργάζεται και τη συνθέτει και την παρουσιάζει. Τι θα πει κριτική σκέψη; Αυτά δεν είναι η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης; Τι είναι, μεταφυσική η κριτική σκέψη; Και εμείς οι δάσκαλοι λέμε: δημιουργική ικανότητα. Πώς θα αναπτυχθεί η δημιουργική ικανότητα; Με την κατάσταση στην οποία είμαστε σήμερα;

Και κάτι ακόμη. Δεν εννοώ πλήρη ανατροπή και να μην υπάρχει ο συμβατικός τρόπος, δηλαδή ότι ο δάσκαλος καταργείται με τον τρόπο που διδάσκει, τελείως δεν υπάρχει, υπάρχει μόνο η ομάδα κλπ., για να είμαστε ρεαλιστές. Απλώς θέλω να πω ότι παράλληλα προς το συμβατικό τρόπο, θα πρέπει σε μεγάλη έκταση να υπάρχουν κι αυτές οι ανανεώσεις, που θα έδιναν ένα άλλο πρόσωπο και ενδιαφέρον και συμμετοχή στην παιδεία. Αυτά πολλοί από εσάς τα ξέρουν πολύ καλύτερα από εμένα και είμαι έτοιμος και να ακούσω και να τα πούμε και να τα φέρουμε στην επιφάνεια. Οι ομάδες εργασίας που θα κάνουμε μπορεί να μας τα δώσουν σχεδιασμένα και με συγκεκριμένες προτάσεις και εκεί είναι που θέλουμε και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τους ερευνητές που έχουν δουλέψει με διάφορους χώρους και βεβαίως το Υπουργείο Παιδείας και όλους τους φορείς και τα Πανεπιστήμια.

Βέβαια μέσα σε αυτά που λέμε πάει και η ζώνη πολιτισμού που έχω κουραστεί να το λέω ότι πρέπει να υπάρχει στα σχολεία. Το είπατε δεσποινίς με ένα διαφορετικό τρόπο. Μια ζώνη πολιτισμού. Δεν μπορείς να έχεις αυτά τα παιδιά εκεί συνέχεια με το γνωσιακό στοιχείο, όλο γνώσεις και όλο

πληροφορίες. Άστο να δουλέψει λίγο με θέατρο, λίγο με λογοτεχνία, λίγο με κινηματογράφο, λίγο με ζωγραφική. Αυτά βέβαια σε φέρνουν σε άλλο θέμα: σε φέρνουν στο σχολικό χρόνο. Τι σχολικό χρόνο έχουμε; Χωράνε στο πρόγραμμα το οποίο έχουμε σήμερα; Γι' αυτό πήγα να ρωτήσω τι γίνεται με τα Ολοήμερα κλπ. Έχεις τις αίθουσες; Μπορείς να το κάνεις; Πώς θα το κάνεις; Βεβαίως αμέσως θα προσλάβεις τους εκπαιδευτικούς. Νάτο το κόστος πώς έρχεται. Θα χρειαστούν περισσότεροι άνθρωποι στο Ολοήμερο σχολείο. Ήδη έχουμε ένα πλήθος ανθρώπων που ενίοτε υποαπασχολούνται, δεν αξιοποιούνται, να το πω έτσι, με την Ενισχυτική Διδασκαλία. Αυτοί οι άνθρωποι θα μπορούσαν να προσφέρουν πολύτιμες υπηρεσίες. Είναι νέοι άνθρωποι με όρεξη να δουλέψουν μέσα σε ένα πρόγραμμα διευρυμένο.

Το σχολικό βιβλίο. Εγώ δεν δίνω τόσο μεγάλη σημασία, στο μυαλό μου, και νομίζω ότι συμφωνούμε οι περισσότεροι, είναι το εναλλακτικό βιβλίο, δηλαδή η δυνατότητα να εγκριθούν περισσότερα βιβλία, από αυτά να υπάρχει το δωρεάν βιβλίο, και να μπορούν και ο δάσκαλος και οι μαθητές, να διαλέξουν σε ένα ευρύτερο φάσμα. Θα είναι τρία; Θα είναι τέσσερα; Πώς θα γίνει; Τα τεχνικά, ας μας τα βρουν και ας μας τα πουν. Δεν είναι ασύλληπτα, αλλά το θέμα είναι να ξεγαντζωθούμε από το ένα βιβλίο, που είμαστε *homines unius libri* από το Δημοτικό μέχρι και το Πανεπιστήμιο. Και στο Πανεπιστήμιο κάνουμε το ίδιο με το ένα σύγγραμμα.

Για την επιμόρφωση το είπαμε ήδη και δεν χρειάζεται να μείνω περισσότερο. Ως προς το σύστημα επιλογής, πάω αμέσως στο επόμενο, απλώς προϊδεασμό κάνω όπως είπα, αφού ξεκαθαρίσουμε τις προϋποθέσεις με ή χωρίς εξετάσεις, λέω και νομίζω ότι στη συνείδηση όλων μας είναι, ότι κάποτε πρέπει να φτάσουμε κι εμείς, ως χώρα, στην άμεση πρόσβαση. Τελείωσες το Λύκειο με την επίδοση που έχεις και την εικόνα που έχεις ως μαθητής, μπαίνεις στο Πανεπιστήμιο. Για να γίνει αυτό, πρέπει να ελαττωθεί ο αριθμός των ανθρώπων που πάνε στο Πανεπιστήμιο, αφ' ενός ένας τρόπος, ο άλλος είναι να αποκτήσει πλήρη αξιοπιστία το Λύκειο, δηλαδή η αξιολόγηση της επίδοσης στο Λύκειο. Εάν έχουμε πλήρη αξιοπιστία, τότε δεν χρειάζεται τίποτε άλλο. Ανάλογα με το τι είναι η επίδοσή σου μπαίνεις στο Πανεπιστήμιο. Γιατί δεν έχουμε βάλει όλες αυτές τις ασφαλιστικές δικλείδες; Γιατί δεν εμπιστευόμαστε το δάσκαλο, δεν εμπιστευόμαστε το σχολείο, δεν εμπιστευόμαστε το σύστημα, δεν εμπιστευόμαστε τίποτε. Άρα θέλουμε ασφαλιστικές δικλείδες. Αντικειμενικότητα. Άρα πάμε σε εξετάσεις. Άρα το ένα φέρνει το άλλο.

Και τώρα, μεταξύ μας επειδή είμαστε και εκπαιδευτικοί οι περισσότεροι, ξέρουμε ότι αυτά τα συστήματα μπορεί να είναι αντικειμενικά, γιατί δεν χωράνε πολλά πράγματα, αλλά αξιόπιστα δεν είναι. Όλοι έχουμε μαθητές που έχουν μείνει έξω από το Πανεπιστήμιο, καλά μυαλά, γιατί δεν ήταν καλοί στην απομνημόνευση και έχασαν 3 βαθμούς. Τελείωσε. Όλα αυτά είναι πραγματικότητες που τα ξέρουμε όλοι, είτε είμαστε εκπαιδευτικοί, είτε δεν είμαστε, γιατί έχουμε παιδιά στην οικογένειά μας και τα ξέρουμε. Αυτό πρέπει να το δούμε. Μπορεί να είναι ο στόχος αυτός της άμεσης πρόσβασης, η πραγματικότητα είναι ότι εν τω μεταξύ άλλα συστήματα πρέπει να υπάρξουν. Εκτός, κι αυτό να το δούμε, Τμήματα με μικρή ζήτηση, μήπως μπορούσαν να έχουν από τώρα άμεση πρόσβαση. Δηλαδή ένα ΤΕΙ Γεωργικών Εφαρμογών στα Γιάννενα, που ούτως ή άλλως δεν έχει, αντί να συζητάμε αν θα έχει βάση 10 ή αν έχει 5, ή αν έχει 8 ή 9, με βάση την εικόνα που έχεις από την επίδοσή του στο Λύκειο, θα μπορούσε να πάρει, χωρίς

άλλο κριτήριο, φοιτητές από το Λύκειο απ' ευθείας. Είναι μια πρόταση την οποία οι Πρυτάνεις την είχαμε κάνει και παλαιότερα και νομίζω ότι κάπου μπορεί να λειτουργήσει. Κάπου. Πρέπει να το δει κανείς, μήπως πάει κανένας και δηλώνει εκεί, απλώς για να λέγεται φοιτητής. Αν δηλώσει, δεν θα πρέπει να δώσει εξετάσεις και να έχει άλλη δυνατότητα. Και μπορεί να ζωντανέψει τη ζωή μιας περιοχής πράγματι και τα χρειαζόμαστε κιόλας. Αλλά αυτό, είναι κάτι άλλο.

Κάτι ακόμη. Τα συστήματα. Τώρα είμαστε σε αυτό το χώρο, αλλά ποια είναι τα συστήματα. Το ένα σύστημα είναι μέσα στο Λύκειο όπου δίνεις τις εξετάσεις σου στην τελευταία τάξη, πριν ήταν στις δυο τάξεις, έγινε στη μία. Υπάρχουν και σκέψεις να είναι οι εξετάσεις μέσα στο Λύκειο, υπάρχουν σκέψεις, αφού τελειώσεις το Λύκειο, να έχεις μια εξέταση. Υπάρχουν άλλες απόψεις. Το μεταλυκειακό. Τελειώσεις το Λύκειο, πας και κάνεις ένα χρόνο μια εκπαίδευση και τελειώνοντας εκεί και εφόσον πετύχεις, είναι το γαλλικό περίπου σύστημα, μπαίνεις στο Πανεπιστήμιο. Τι σημαίνει αυτό; Ένα χρόνο ακόμη σπουδών. Είναι καλό παιδευτικά; Είναι καλό, διότι αν διαλέξεις ποιοι διδάσκουν σε αυτό και είναι υψηλού επιπέδου οι διδάσκοντες, τότε μπορείς να έχεις ένα ανεβασμένο επίπεδο και για το Πανεπιστήμιο. Αυτό όμως πρέπει να έχουμε συνείδηση ότι αποτελεί κόστος. Κόστος σε χρόνο, κόστος σε χρήματα και κάποια συστήματα επιλογής που δεν τα έχουμε.

Προ-παιδευτικό στο Πανεπιστήμιο, κατ' ευθείαν στο Πανεπιστήμιο να μπουν, με αύξηση των υποδομών και του προσωπικού, στο τέλος της χρονιάς να δίνουν εξετάσεις και αν δεν πετυχαίνουν, να φεύγουν. Υπάρχει κι αυτό το σύστημα, αλλά στην Ελλάδα είναι πάρα πολύ δύσκολο να γίνει αυτό πράγμα, θέλει τεράστια έξοδα και κυρίως δεν είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε την αποτυχία. Θα πεις σε χιλιάδες ανθρώπους που τους έβαλες στο Πανεπιστήμιο «τώρα απέτυχες στις εξετάσεις και φύγε»; Δηλαδή μέχρι τώρα ήσουν φοιτητής, αύριο δεν είσαι φοιτητής; Μόνο αυτοί που δεν έχουν ζήσει στα Πανεπιστήμια μπορούν να σκέφτονται έτσι. Εμείς που ζούμε καθημερινά, δεν μπορείς να το πεις αυτό, από τις απόψεις που έχουν δημιουργηθεί στην ελληνική κοινωνία και μια νοοτροπία.

Επομένως, αυτά τα συστήματα όλα έχουν συν, πλην, άλλοτε ανεβάζουν το σύστημα, εκπαιδεύουν καλύτερα, άλλοτε διευκολύνουν.

Ένα άλλο σύστημα επίσης που είναι κοντά στο Αγγλικό είναι ο εθνικός εξεταστικός φορέας. Εκεί λοιπόν τελειώνεις το Λύκειο και πας και δίνεις όποτε είσαι έτοιμος εξετάσεις, μπορείς να δίνεις εξετάσεις και τρεις φορές, θέλει μια μελέτη το θέμα και όταν εσύ είσαι έτοιμος, δίνεις την εξέτασή σου, μαζεύεις τους βαθμούς που θέλεις και μ' αυτούς μπαίνεις στο Πανεπιστήμιο. Τι πλεονέκτημα έχει αυτό το σύστημα: ότι αποεθνικοποιεί το σύστημα. Ξέρετε ότι οι εξετάσεις αποτελούν εθνικό γεγονός και συνάμα ντροπή για τα παιδιά που δεν θα μπουν, μεγάλο πρόβλημα κοινωνικό στους γονείς που το παιδί τους δεν μπήκε και αρχίζουν τι: οι διέξοδοι. Ποιες είναι οι διέξοδοι; Αν μεν έχει χρήματα η οικογένεια, να πάει στην Αγγλία, αν δεν έχει χρήματα, να πάει στη Βουλγαρία ή στη Ρουμανία και σε κάποιες περιπτώσεις να πάει και σ' ένα μαγαζί που είναι αυτά τα ΚΕΣ, τα Κέντρα Ελευθέρων Σπουδών, που έχουν δικαιοχρήση με τα Πανεπιστήμια και σου δίνουν ένα δίπλωμα χωρίς να είναι ποτέ πανεπιστημιακές σπουδές. Αυτά όλα είναι στρεβλώσεις οι οποίες μπορούν ν' αποφευχθούν. Σ' ένα σύστημα τέτοιο που δίνει μια ανάσα στα παιδιά, να δώσει μια, δυο, τρεις φορές, ανάλογα με τους δικούς του ρυθμούς, μαζεύει τους βαθμούς του και μπαίνει και στο Πανεπιστήμιο.

Και ποιος είναι ο ρόλος του Πανεπιστημίου; Δεν θα έχει κανένα ρόλο το Πανεπιστήμιο στην επιλογή των φοιτητών του; Πρώτον, στον προσδιορισμό της ύλης, θα μπορούσαμε να συνεννοηθούμε τι θα ήθελαν τα Πανεπιστήμια, να δώσουμε, όταν κάνουμε την ύλη, εμείς και τους μορφωτικούς στόχους. Οι Πανεπιστημιακοί μας λένε, ιδίως των θετικών επιστημών μέσα στο Πανεπιστήμιο, ότι τους δίνετε πάρα πολλά και τους είναι άχρηστα. Δώστε τους λιγότερα και καλύτερα. Αυτό πρέπει να το λάβουμε υπ' όψιν μας, γιατί εμείς εδώ, στην εκπαίδευση, προσπαθούμε ο καθένας στον κλάδο του να δώσει όσο γίνεται περισσότερα και εξειδικευμένα. Μήπως αυτό είναι λάθος και πρέπει να τα δούμε αυτά τα πράγματα; Να ένας ρόλος των Πανεπιστημιακών.

Δεύτερον. Εάν ίσχυε αυτός ο εθνικός εξεταστικός φορέας, ο οποίος θ' απετελείτο από εκπαιδευτικούς και από Πανεπιστημιακούς και θα είχε μια τράπεζα θεμάτων, με θέματα ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής, άρα να έχεις αντικειμενικότητα και έξυπνο σύστημα που να διαλέγεις όχι αυτόν που έχει μάθει απ' έξω μια σελίδα και την λέει απ' έξω, αλλά αυτόν που μπορεί να ξεχωρίσει σε τρεις δυνατότητες ποια είναι η σωστή, βάζοντας το μυαλό του και την κρίση του και όχι τη μνήμη του. Κάπου και τη μνήμη του, αλλά κυρίως την κρίση του. Μ' αυτό το σύστημα που μπορεί μέσα να υπηρετηθεί από εκπαιδευτικούς εξειδικευμένους, ή εξειδικευθησομένους και Πανεπιστημιακούς, μπορείς να έχεις έναν φορέα ο οποίος μπορεί να βοηθά απλώς και στα περιφερειακά τεστ. Όχι να στα δίνει έτοιμα, αλλά να συνεργάζεται με την περιφέρεια για να φτιάξουν αυτές τις εξετάσεις. Και πάντοτε με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αυτό είναι ένα άλλο σύστημα.

Ανέφερα μερικά συστήματα, ενδεχομένως υπάρχουν και άλλα. Πρέπει λοιπόν να τα μελετήσουμε, να δούμε τι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, με ποια στοιχεία θετικά, με ποια στοιχεία αρνητικά. Εμείς εδώ δεν έχουμε κανένα συμφέρον να υποστηρίξουμε αυτό ή εκείνο το σύστημα. Πρέπει να κάνουμε μια έντιμη περιγραφή των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων. Και τελικά δεν θα είμαστε και αυτοί που θα πάρουν την απόφαση. Την απόφαση θα την πάρει η πολιτική ηγεσία της κυβερνήσεως που θα υπάρχει, όταν θα ληφθούν αυτές οι αποφάσεις.

Πάντως, πραγματικά το λέω ότι η Επιτροπή αυτή δεν δουλεύει με μια προοπτική ότι συγκροτούμε πρόταση για όποιον είναι τώρα στην πολιτική ηγεσία, τον τάδε Υπουργό, την τάδε κυβέρνηση. Θα έχουμε πετύχει εάν καταθέσουμε μια πρόταση η οποία θα είναι, λέω κοινωνικά, ηθικά, παιδευτικά πάνω απ' όλα, δεσμευτική. Όποιος την πάρει δηλαδή στα χέρια να την χρησιμοποιήσει και να έχει όφελος αντί για πολιτικό κόστος. Όποιος κι αν είναι. Ξαναλέω λοιπόν ότι αυτά είναι που πρέπει να μας απασχολήσουν ως προς το Λύκειο και το εξεταστικό σύστημα, που, αν μελετηθούν οι διάφορες πλευρές τους, νομίζω ότι έχουμε την ικανότητα και τη δυνατότητα να τα περιγράψουμε, να τα συστηματοποιήσουμε σε έναν ικανοποιητικό βαθμό χωρίς να φτάσουμε σε λεπτομέρειες οι οποίες δεν είναι αυτής της Επιτροπής και ως προς την εφαρμογή, εάν μιλάμε για ένα εξεταστικό σύστημα που μπορούσαμε να προτείνουμε θα μπορούσε μετά από 3 χρόνια, ν' αρχίσει από Α' Λυκείου να λειτουργεί.

Αλλά η αναμόρφωση του Λυκείου, εάν είναι έτσι όπως τη λέμε, δεν είναι υπόθεση τριών χρόνων. Πρέπει να είναι τουλάχιστον πέντε χρόνων. Δηλαδή ένα χρόνο να το σχεδιάσεις, ένα χρόνο κάπου να το εφαρμόσεις και μετά να λειτουργήσει στις τρεις τάξεις του Λυκείου. Τώρα οι πολιτικοί, φίλοι

μας, δεν σκέφτονται μακροπρόθεσμα. Θα ήθελαν κάτι ν' αρχίσει αύριο να λειτουργεί. Όμως αυτά τα θέματα δεν μπορούν να λειτουργήσουν αύριο. Κι εκεί είναι που χρειάζεται να πείσουμε ότι αυτό είναι ένα σύστημα καλό, όμως θέλεις 5 χρόνια για να ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός του Λυκείου και θέλεις 3 χρόνια για τις εξετάσεις. Νομίζω ότι πρέπει να τα πούμε αυτά τα πράγματα, όσο και όπως τα πιστεύουμε, με εντιμότητα, με ειλικρίνεια, δεν έχουμε εμείς σκοπιμότητες, κανένας από εμάς δεν έχει να κερδίσει τίποτε. Να τα πούμε, να τα περιγράψουμε και να βάλουμε τη γνώση μας και το μυαλό μας και την πείρα που έχουμε, να φτιάξουμε κάτι και ξαναλέω, δεν θα πάμε με μια πρόταση. Ήδη ανέφερα 4-5 προτάσεις. Να τις περιγράψουμε όλες; Εάν υπάρξει μια σύγκλιση να μείνουμε από τις τέσσερις-πέντε προτάσεις στις δύο, ας πάμε στις δύο. Αλλά δεν έχω καθόλου στο μυαλό μου και στη διάθεσή μου να βρούμε έναν τρόπο να χειραγωγήσουμε τη συζήτηση ώστε να πάμε με μια πρόταση. Όχι, να πάμε μ' εναλλακτικές προτάσεις ώστε ν' ακουστούν και να καταγραφούν και όλες οι απόψεις και να αισθάνεται κανένας ελεύθερα ότι είπτε την άποψή του.

Τώρα το τι θ' αποφασίσει η πολιτική ηγεσία δεν είναι δικό μας θέμα. Αλλά θα είμαστε τουλάχιστον με τη συνειδήσή μας εντάξει ότι είπαμε αυτά που έπρεπε να πούμε.

Λοιπόν αγαπητοί, κάπως έτσι βλέπω ότι μπορούν να πάνε τα πράγματα και ν' αρχίσουμε τη συζήτηση, ν' αποφασίσουμε εμείς στην επόμενη συνάντηση κάποια σημεία τα οποία θεωρούμε σημαντικά, να τ' αναθέσουμε να τα επεξεργαστούν ομάδες και πλέον να συζητήσουμε πολύ συγκεκριμένα. Και τελειώνοντας αυτά ή παράλληλα, μπορούμε να σκεφτούμε και τις άλλες βαθμίδες οι οποίες έχουν άλλα προβλήματα.

N. ΠΑΪΖΗΣ: Η δυσκολία που θα υπάρξει είναι ότι πιθανότατα, τουλάχιστον για μένα, ψάχνοντάς το για πάνω από 8 χρόνια, δεν μιλάμε για ένα από πέντε συστήματα. Και γι' αυτό μίλησα για στρατηγικό σχεδιασμό. Πιθανότατα πάμε σε μικτή παρέμβαση, δηλαδή ακριβώς για ν' αποφύγετε τ' αρνητικά ενός συστήματος και ν' αυξήσετε τα θετικά κάποιου άλλου, θ' ακολουθηθούν τρία διαφορετικά συστήματα.

Το ένα θα στηρίζει την αξιοπιστία του Λυκείου και αυτό σημαίνει την πιστοποιημένη γνώση που βγαίνει μέσα στο Λύκειο. Το δεύτερο, θα πρέπει να στελεχώνει περιφερειακές δομές, οι οποίες αυτή τη στιγμή, είτε δεν έχουν επικοινωνηθεί σωστά ώστε να γνωρίζουν και έχουν την δυνατότητα να λειτουργήσουν ως Τμήματα και το τρίτο, ν' απαντά στις υψηλόβαθμες Σχολές μεγάλης ζήτησης, όπως έχουμε συνηθίσει να τις λέμε. Αυτό όμως απαιτεί μια άλλη διαδικασία από το να ταμπουρωθεί ο καθένας και κάτω από ένα σύστημα, γιατί μετά δεν θα μπορέσουμε να κάνουμε τη σύνθεση.

Νομίζω λοιπόν ότι αν μας βοηθήσετε ν' απομονώσουμε τα επιμέρους στοιχεία έτσι όπως τα είπατε στην αρχή, ζητώ αξιόπιστο Λύκειο το οποίο να πιστοποιεί τη γνώση, ζητώ στις Σχολές μεγάλης ζήτησης να έχω ένα σύστημα το οποίο να μην επιβαρύνει το Λύκειο, αλλά ταυτόχρονα να μπορεί σε συνεργασία με τα Πανεπιστήμια να μας δίνει μια λύση και ζητώ είτε να κλείσει ένα Τμήμα όταν πραγματικά δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της εργασίας και της προσφοράς, είτε να επικοινωνήσει καλύτερα με κάποια κίνητρα και κάποια κριτήρια τους αποφοίτους του, τότε πιθανότατα θα μπορέσουμε να συνθέσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κάπως έτσι το εννοούσα, εκτός από το τελευταίο που είπατε. Κάπως έτσι το εννοούσα.

Ν. ΠΑΪΖΗΣ: Νομίζω ότι είναι ο μόνος τρόπος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχετε ζητήσει τον λόγο κ. συνάδελφε.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Θέσατε πάρα πολλά θέματα και είναι πολύ δύσκολο να αναφερθεί κανείς αναλυτικά σε αυτά. Έχω όμως την υποχρέωση να τοποθετηθώ γιατί εκφράζω το μεγαλύτερο αυτή τη στιγμή κόμμα της χώρας - και χρειάζεται να πω μερικά πράγματα.

Θέλω να πω το εξής: Πρακτικά, νομίζω ότι πέρα από τις επιμέρους προσεγγίσεις τις οποίες θέσατε ως ενδεχόμενα, είναι απαραίτητο γι' αυτό εδώ το Συμβούλιο να έχει μια πολύ καλή τεκμηρίωση. Δηλαδή δεν φτάνει να τεκμηριωθούν οι απόψεις για την Α ενδεχομένως πρόταση που έχει διατυπωθεί ή την Β πρόταση, αλλά μια γενικότερη τεκμηρίωση για το τι εκφράζει η κάθε μία από τις συγκεκριμένες προτάσεις.

Να το πω διαφορετικά: Δεν είμαστε μόνοι μας στον κόσμο. Όπως είπατε κι εσείς προηγουμένως, υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις σε διαφορετικές χώρες. Ποια είναι η λογική και γιατί η Αγγλία έχει την συγκεκριμένη διαδικασία που έχει; Σε τι αποσκοπεί η Αγγλία; Η Γαλλία έχει μια διαφορετική πρακτική. Έχει άλλο στόχο το εκπαιδευτικό της σύστημα. Η Αμερική έχει μια τρίτη προσέγγιση. Έχει άλλον στόχο.

Εμείς, σωστά νομίζω είπατε στην αρχή, ότι θα πρέπει να καθορίσουμε πρώτα τον στόχο. Θα έλεγα λοιπόν ότι στις όποιες Επιτροπές διαμορφωθούν, είναι καλό για τα διάφορα συστήματα -και όχι μόνο αυτά στα οποία αναφερθήκατε- να τεκμηριωθεί ο τρόπος με τον οποίο λειτουργούν και οι στόχοι τους οποίους επιδιώκουν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Συμφωνούμε και το εννοούσα, απλώς δίνω διευκρινίσεις. Προτού βάλουμε να ψάξουμε και να τεκμηριώσουμε, πρέπει να ξέρουμε τι θέλουμε. Αφού ξέρουμε τι θέλουμε, προς τα πού θα θέλαμε να ψάξουμε, μετά θα γίνει όλη αυτή η δουλειά που λέτε.

Ι. ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ: Ωραία. Θέλω επίσης να θέσω ως προβληματισμό δύο ή τρεις προσεγγίσεις που αποκλίνουν λίγο από τη μέχρι σήμερα πρακτική.

Θέσατε εσείς προηγουμένως το ενδεχόμενο κάποια πανεπιστημιακά Τμήματα να παίρνουν φοιτητές με διαφορετικό τρόπο. Αυτό κατά τη γνώμη μου είναι μέρος ενός ευρύτερου θέματος προς συζήτηση, δηλαδή το να σταματήσουμε την ομοιομορφία. Εγώ δεν αντιλαμβάνομαι γιατί θα πρέπει όλα τα πανεπιστημιακά Τμήματα να έχουν τους ίδιους κανόνες με τους οποίους παίρνουν φοιτητές.

Για παράδειγμα λέω το εξής: Το θέμα μας δεν θα έπρεπε να είναι αν το Τμήμα Χ στην Καλαμάτα έχει βάση το 10 ή το 7 ή το 6. Το θέμα μας είναι εάν η πολιτεία έχει την διάθεση να έρθει σε μια συμφωνία με το Τμήμα αυτό, ή με το Πανεπιστήμιο αυτό και να πει «εσείς πάρτε με όποιον τρόπο θέλετε, με βάση το 10, το 15, το 7 ή το 3 αλλά στο τέλος εγώ, σε συνεργασία με σας και με βάση την αρχική προγραμματική μας συμφωνία, θ' αξιολογήσω το αποτέλεσμα». Εάν εσείς έχετε προσφέρει στη χώρα μια προστεθείσα αξία με βάση την εκπαίδευση που παρέχετε, δηλαδή έχετε πάρει κάποιον που μπήκε

με 5 και τον βγάζετε έναν ικανό επιστήμονα στο Χ αντικείμενο, τότε έχετε πετύχει. Πιστεύω ότι πρέπει αυτές οι ομοιόμορφες λογικές (πχ βάση το 10 και τελείωσε, το οποίο 10 όπως ξέρετε πολύ καλά μπορεί τη μία να είναι 10 και την άλλη να είναι 7, να είναι 3 ή να είναι 20, ανάλογα με την δυσκολία των θεμάτων) να σταματήσουν.

N. ΠΑΪΖΗΣ: Να συμπληρώσω κάτι ως διασάφηση, ότι μιλώντας για τα Πανεπιστήμια θα μπορούσαν αυτά να καθορίζουν σ' ένα βαθμό τις απαιτήσεις τους και να υπάρχουν Τμήματα τα οποία θέλουν να έχουν μια κοινωνική προσφορά και να πάρουν και φοιτητές υποψηφίους με χαμηλότερη επίδοση και τη φιλοδοξία να τους ανεβάσουν, που πρέπει να στηριχθούν και πολύ αυτά, και άλλα τα οποία θέλουν π.χ. δύο «Άριστα» και δυο «Λίαν Καλώς» και άλλα που θέλουν «Λίαν Καλώς» ή «Καλώς». Δηλαδή μπορούν και πρέπει να υπάρξει αυτή η διαφοροποίηση των Πανεπιστημιακών Τμημάτων.

Το άλλο θέμα που θέλω να θέσω, που επίσης είναι ένα θέμα ευρύτερης προσέγγισης, είναι το εξής: αναφέρθηκε εδώ μέσα πολλές φορές να βάλουμε ένα μάθημα αυτό, να βάλουμε ένα μάθημα εκείνο. Έχει αποδειχθεί ότι αυτό έχει αποτύχει. Είμαστε διατεθειμένοι να συζητήσουμε μια προσέγγιση στο εκπαιδευτικό σύστημα όπου τα διαφορετικά θέματα εμπλέκονται στη διδασκαλία όχι ως αυτοτελή θέματα. Να πω ένα παράδειγμα: το ΠΑΣΟΚ αυτή τη στιγμή προτείνει πράσινη ανάπτυξη. Να μη γίνει ένα μάθημα ακόμα η πράσινη ανάπτυξη, αλλά η λογική της πράσινης ανάπτυξης να διαχέεται σε όλη τη λογική της εκπαίδευσης.

Εγώ δεν έχω πρόβλημα να θίξω ουσιαστικά θέματα, ξέρετε ότι θα πρέπει να υπάρξει μια συνεννόηση και με τους εκπαιδευτικούς, υπηρετούντες και μη, οι οποίοι θεωρούν ότι, να πω για το αντικείμενό μου τη Στατιστική, να κάνουμε καινούργιο μάθημα Στατιστική και να διορίζονται στη Στατιστική, όπως διορίσαμε τους Πληροφορικούς, διορίσαμε τους Οικονομολόγους, τους διορίσαμε όλους. Αυτό είναι μια διαφορετική προσέγγιση.

Η άλλη διαφοροποίηση είναι βλέποντας στη λογική της μη ομοιομορφίας, να πω ένα παράδειγμα: στην Αγγλία το Imperial College αποφάσισε να ξεφύγει από τη λογική που είπατε προηγουμένως. Θα έχει τις δικές του εξετάσεις. Είμαστε διατεθειμένοι να συζητήσουμε τέτοια ενδεχόμενα; Το Imperial College αποφάσισε ότι από το 2010 δεν θα χρησιμοποιεί καθόλου το σύστημα που είπατε προηγουμένως, των A-levels, αλλά θα έχει ένα δικό του σύστημα εξετάσεων. Το Imperial College δεν είναι ένα τυχαίο Ίδρυμα και την απόφαση αυτή που πήρε, την πήρε με βάση μια σειρά από δεδομένα τα οποία έχει διαθέσιμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε, να μην μπούμε εμείς στο θέμα τι θα κάνουν τα Πανεπιστήμια.

N. ΠΑΪΖΗΣ: Δεν είπα αυτό, είπα αν είμαστε διατεθειμένοι να προβληματιστούμε σ' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να προβληματιστούμε ναι, αλλά όπως νομίζω ότι τα Πανεπιστήμια δεν θα έπρεπε να μπου να μας πουν πώς θα διαμορφώσουμε το Λύκειο, έτσι κι εμείς μην μπούμε να πούμε στα Πανεπιστήμια αν θα λειτουργήσουν έτσι ή αλλιώς γιατί θα το χάσουμε το θέμα ούτως ή άλλως.

Ν. ΠΑΪΖΗΣ: Δεν με καταλάβατε, επιμένω, εγώ δεν είπα αυτό το πράγμα. Εάν ένα Πανεπιστήμιο θέλει κάτι τέτοιο, εμείς ως Συμβούλιο εδώ, είμαστε διατεθειμένοι να συζητήσουμε και τις προσεγγίσεις, ή θα μείνουμε στη λογική η οποία έχει πολλούς οπαδούς και το σέβομαι αυτό, της ομοιόμορφης διαδικασίας και αυτή είναι για μια σειρά από λόγους; Δε θέλω να μου απαντήσετε, θέτω έναν προβληματισμό, για να μη σας καθυστερώ.

Μια ακόμα διάσταση να βάλω: είμαστε διατεθειμένοι να συζητήσουμε πάλι στη λογική της απόκλισης από την ομοιομορφία, την επιβράβευση των εκπαιδευτικών που με κάποιον τρόπο προκύπτει ότι κάνουν καλά τη δουλειά τους; Όλοι μας έχουμε τους ίδιους μισθούς. Ο Πανεπιστημιακός αυτή τη στιγμή έχει έναν τρόπο, έχει τον τρόπο ότι έχει μια αναγνώριση διεθνώς, αν είναι καλός, μισθό δεν παίρνει παραπάνω, αλλά ξέρει ότι θα πουν «αυτός είναι καλός». Ο εκπαιδευτικός της Πρωτοβάθμιας, της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης έχει τέτοιες προσδοκίες; Έχει κάτι ν' αποβλέπει όταν προσπαθεί να είναι καλύτερος; Πάλι ερώτημα θέτω.

Εγώ μιλάω για αρχές, δεν μιλάω για λεπτομέρειες. Αν οι λύσεις ήταν προφανείς, φαντάζομαι ότι πολλοί θα τις είχαν ήδη διαμορφώσει. Θέτω μια σειρά προβληματισμών οι οποίοι, αναρωτιέμαι, ούτε καν λέω ότι αυτοί πρέπει ν' αποτελέσουν προβληματισμούς, αναρωτιέμαι εάν θα έπρεπε να είναι μέσα στο πλαίσιο των προβληματισμών οι οποίοι θα τεθούν στο Εθνικό Συμβούλιο. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κύριε συνάδελφε ευχαριστώ, κάποια από αυτά τα θέματα έχουν κατά καιρούς συζητηθεί, έχουν πολλές πλευρές όπως ξέρετε, πώς έχεις τα πριμ των εκπαιδευτικών και ποιον επιβραβεύεις και πώς τον διακρίνεις, σημαίνει οπωσδήποτε αξιολόγηση και αξιολόγηση αξιόπιστη για να μπορείς να τα κάνεις αυτά. Μπορεί να είναι απόψεις που μπορούν να διατυπωθούν, αλλά νομίζω ότι δεν μπορεί να είναι η ουσία της δουλειάς μας εδώ εξ ανάγκης. Γι' αυτό θα έλεγα να μην το συζητήσουμε αυτό. Θα μου δώστε την δυνατότητα σας παρακαλώ, έχει φτάσει 4 η ώρα κι εγώ έχω κάθε διάθεση να σας απελευθερώσω και ν' απελευθερώσω εαυτόν. Και νομίζω ότι αυτό είναι το καλύτερο κίνητρο.

Θα ήθελα το εξής: επειδή δεν έχουμε κάνει και κάποια πρόβλεψη για να προσφέρουμε κάτι, δεν είναι εδώ ο τόπος κατάλληλος, θα παρακαλούσα να μείνουμε μ' αυτές τις σκέψεις με τις οποίες πάνω κάτω είδαμε πού μπορούμε κατ' αρχήν να περιστραφούμε, επαναλαμβάνω ότι είναι ανοιχτά θέματα που μπορούν να προστεθούν και ήδη το κάνατε, άρα δεν έχουν αποκλεισθεί αυτά, αλλά ας πάνε μετά από αυτή τη συζήτηση. Θα μπορέσουμε την επόμενη φορά, στις 27 Μαρτίου, θα σας ειδοποιήσουμε, το πιθανότερο είναι ότι η συνάντησή μας θα είναι σ' αυτό το χώρο των Γενικών Αρχείων του Κράτους, που έχουν έναν ωραίο χώρο εκεί να δουλέψουμε. Λέμε λοιπόν για τις 27 Μαρτίου, 10 η ώρα στα Γενικά Αρχεία και θα συνεχίσουμε τη συζήτηση σ' αυτή την ημερήσια διάταξη, διαμορφώνοντας σημεία στα οποία θα θέλουμε εμείς να δώσουμε μια συνέχεια και να τ' αναθέσουμε να τύχουν επεξεργασίας. Αν συμφωνείτε, σας ευχαριστώ πάρα πολύ όλους.

Η συνεδρίαση λήγει στις 4.00 το απόγευμα της Τετάρτης 11 Μαρτίου 2009.

Η αρμόδια
υπάλληλος του ΕΣΥΠ

Ο Πρόεδρος του ΣΠΔΕ

Αγγελική Σουφλή

Καθηγητής Γεώργιος Μπαμπινιώτης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Υπόμνημα με τις θέσεις της ΔΟΕ που κατέθεσε ο κ. Μπράτης

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15α - 105 57 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. : 010 32 36 547 - 010 32 45 375 - 010 32 21 316 - 010 32 32 582
FAX : 010 32 31 977 - 010 33 12 760 - 010 32 38 981
<http://www.doe.gr> — e-mail: secretariat@doe.gr

Αρ. Πρωτ: 1831

Αθήνα 29/1/2009

Προς:

Τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας
κ. Άρη Σπηλιωτόπουλο
Τον Υφυπουργό Παιδείας
κ. Ανδρέα Λυκουρέντζο
Τον Υφυπουργό Παιδείας
κ. Σπύρο Ταλιαδούρο

**Κύριε Υπουργέ,
Κύριοι Υφυπουργοί,**

Το ΔΣ της ΔΟΕ, με αφορμή τη συνάντησή μας, που θα γίνει την Τρίτη 3 Φλεβάρη 2009, σας αποστέλλει τα αιτήματα του κλάδου, όπως αυτά καταγράφονται στις αποφάσεις της Ομοσπονδίας, αιτήματα που έχουν κατατεθεί και στην προηγούμενη πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΠΘ και, δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν έχουν επιλυθεί.

**Κύριε Υπουργέ,
Κύριοι Υφυπουργοί,**

Ζούμε σε μια πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από :

Την παρατεταμένη πολιτική λιτότητας, την αποδόμηση της Δημόσιας Εκπαίδευσης με τη σταθερή και βίαιη πολιτική της υποχρηματοδότησης, την προώθηση της επιχειρηματικής παιδείας σε όλες τις βαθμίδες, τη συντηρητική επίθεση στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης, την απαξίωση της 2χρονης προσχολικής Αγωγής και την απουσία δεκάδων χιλιάδων προνηπίων από το Δημόσιο Νηπιαγωγείο, την προσπάθεια να επιβληθούν

λογικές αξιολόγησης – χειραγώγησης και κατηγοριοποίησης των σχολείων, τη διεύρυνση των ελαστικών σχέσεων εργασίας, τις ιδιωτικοποιήσεις, την επέκταση των αντιασφαλιστικών μέτρων και την ένταση του αυταρχισμού σε όλα τα επίπεδα της ζωής μας.

Πιστεύουμε, πραγματικά, ότι τα πολλά και οξυμμένα προβλήματα της Δημόσιας Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών που την υπηρετούν, αντιμετωπίζονται:

- Με μια πολιτική που στο επίκεντρό της έχει την υπεράσπιση, διεύρυνση και κατοχύρωση της Δημόσιας Παιδείας, έναντι των επιχειρηματιών και ιδιωτικών συμφερόντων,
- Με μια πολιτική που ικανοποιεί τα αιτήματα των εκπαιδευτικών και της κοινωνίας και δεν αντιπαρατίθεται σε αυτά με τις δυνάμεις καταστολής και την απαξίωσή τους, γεγονότα που ζήσαμε στην απεργία του 2006 αλλά και πρόσφατα, από το Δεκέμβριο του 2008 και μετά,
- Με μια πολιτική που θεωρεί τα αιτήματα της κοινωνίας και τους αγώνες της, τις αγωνίες και τις ανάγκες της, ως προτάσεις που πρέπει να ικανοποιηθούν, χωρίς να καταφεύγει σε προσχηματικούς διαλόγους και προειλημμένες αποφάσεις.

Αποτελεί κοινή πεποίθηση ότι, καμιά αλλαγή στην εκπαίδευση δεν μπορεί να προχωρήσει, εάν δεν έχει ως φυσικούς συμμάχους και αποδέκτες τους εκπαιδευτικούς.

Η άμεση επίλυση των προβλημάτων έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κλάδο μας και θα συμβάλλει αποφασιστικά στην διεύρυνση της δημοκρατίας και των κοινωνικών λειτουργιών της Δημόσιας εκπαίδευσης.

Σας καλούμε να προχωρήσετε στα αναγκαία μέτρα για την επίλυσή τους.

Αυξήσεις στους μισθούς των εκπαιδευτικών – επιμόρφωση

α. Οικονομική Αναβάθμιση

Γνωρίζετε, ασφαλώς, κύριοι Υπουργοί, ότι το αίτημά μας για οικονομική αναβάθμιση, έτσι ώστε ο εκπαιδευτικός να ζει με αξιοπρέπεια από το μισθό του και μόνο, ήταν και είναι από τους βασικούς άξονες στις κινητοποιήσεις και τις διεκδικήσεις μας.

Ζητούμε έμπρακτη αναγνώριση της προσφοράς και του ρόλου μας.

Τα βασικά οικονομικά αιτήματά μας είναι :

- Οι καθαρές αποδοχές νεοδιόριστου εκπαιδευτικού, να διαμορφωθούν στα 1.400€.
- Να χορηγηθεί άμεσα και αναδρομικά, από το 2002, το επίδομα των 176€ για το οποίο υπάρχει αμετάκλητη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης.
- Ενσωμάτωση όλων των επιδομάτων στο βασικό μισθό.
- Καμία σύνδεση «μισθού – απόδοσης».
- Γνήσιες Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας.
- Αφορολόγητο ίσο με το μισθό του πρωτοδιόριστου.

β. Επιμόρφωση

- Ουσιαστική επιμόρφωση με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα με βάση τις μορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και του Δημόσιου Σχολείου

Υπεράσπιση της Δημόσιας Δωρεάν Εκπαίδευσης

Διεκδικούμε:

- Χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στο 5% του Α.Ε.Π. ή στο 15% του Γ.Κ.Π.

Το αίτημα για αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο ύψος του 5% επί του Α.Ε.Π. ή στο 15% του Γ.Κ.Π., ως πρώτο βήμα προσέγγισης του Ευρωπαϊκού Μέσου Όρου, ιεραρχείται ως πρώτο στις διεκδικήσεις μας. Κι αυτό γιατί πιστεύουμε ότι οι δαπάνες που διατίθενται από τον

προϋπολογισμό για την Παιδεία έχουν άμεση σχέση με την ποιότητά της. Χωρίς τα απαραίτητα κονδύλια δεν μπορούν να ικανοποιηθούν μια σειρά από αιτήματα που συντελούν στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης

- Άμεσο διπλασιασμό των χρηματοδοτήσεων των σχολείων για τις λειτουργικές τους ανάγκες και για τη διαμόρφωση των υποδομών τους
- Ενιαίο 12χρονο δημόσιο δωρεάν σχολείο - δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή. Ενιαία Δημόσια Δωρεάν Εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες χωρίς αποκλεισμούς. Άμεση κάλυψη όλων των κενών με μαζικούς διορισμούς.
- Αύξηση της οργανικότητας των σχολείων με βάση τους 20 μαθητές ανά τμήμα και 15 στο νηπιαγωγείο.
- Όχι στην ιδιωτικοποίηση και την εμπορευματοποίηση της εκπαίδευσης. Κατάργηση των ΣΔΙΤ. Όχι στην εισβολή των επιχειρήσεων, των χορηγών και των εταιρειών στο σχολείο.
- Κατάργηση του άρθρου 32 στο Νόμο 3577/2007. Κανένα Νηπιαγωγείο στους Δήμους και στους Ιδιώτες Μαζικοί διορισμοί νηπιαγωγών, για να καλυφθούν οι ανάγκες για τη 2χρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή. **Διορισμοί 2500 επιπλέον μόνιμων νηπιαγωγών τώρα, και άμεση ίδρυση 1000 νέων Δημόσιων Νηπιαγωγείων.**Κανένα νήπιο 4-6 ετών εκτός του δημόσιου νηπιαγωγείου. Όχι στην ιδιωτικοποίηση. Όχι στην αποκέντρωση και συγκεκριμένα στην υπαγωγή νηπιαγωγείων, σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών λειτουργιών στους Δήμους που προωθούνται και με τα νέα σχέδια του Υπουργείου Εσωτερικών και της Κυβέρνησης.
- Κατάργηση του νόμου πλαισίου για τα ΑΕΙ. Όχι στην αναγνώριση των Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών.
- Να σταματήσουν άμεσα όλα τα σεμινάρια ειδίκευσης 400 ωρών που ιδιωτικοποιούν την Ειδική Αγωγή.

Ασφαλιστικά – Συνταξιοδοτικά

Διεκδικούμε:

- Κατάργηση όλων των αντιασφαλιστικών νόμων όλων των κυβερνήσεων από το 1990 μέχρι σήμερα. (Σιούφα, Ρέππα, Πετραλιά).
- Ακύρωση όλων των αντιασφαλιστικών μέτρων που προωθεί η κυβέρνηση. Ενιαία δημόσια καθολική κοινωνική ασφάλιση.
- Πλήρη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για όλους.
- Πλήρη σύνταξη στα 30 χρόνια εργασίας (30/30) στο 80% του καταληκτικού μισθού.
- Κατάργηση της διάταξης για εξαγορά της στρατιωτικής θητείας.
- Δικαίωμα παραίτησης κατά τη διάρκεια της χρονιάς.
- Ενιαία ασφαλιστικά δικαιώματα για όλους, χωρίς διαχωρισμούς σε νέους - παλιούς ασφαλισμένους.
- Όχι στη διάθεση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων στο χρηματιστήριο. Επιστροφή όλων των κλεμμένων αποθεματικών στα ασφαλιστικά ταμεία. Εγγύηση του κράτους για τα αποθεματικά των ταμείων. Εργατικός έλεγχος και άσκηση βέτο των εργαζομένων στη λειτουργία των ταμείων.
- Όχι στην εισφοροαπαλλαγή-εισφοροδιαφυγή των εργοδοτών.

Διασφάλιση των εργασιακών σχέσεων

Διεκδικούμε:

- Κατάργηση της ωρομισθίας. Να συσταθούν νέες οργανικές θέσεις για κάθε αναγκαίο εκπαιδευτικό έργο στα σχολεία και να καλυφθούν με μαζικούς μόνιμους διορισμούς.
- Να μειωθεί το διδακτικό ωράριο στα επίπεδα της δευτεροβάθμιας.

- Άμεση απόσυρση της εγκυκλίου της 20ης Ιουλίου 2007, που αυξάνει το ωράριο και καταστρατηγεί τα εργασιακά δικαιώματα των Νηπιαγωγών. Θεσμοθέτηση διδακτικού ωραρίου Νηπιαγωγών στα πλαίσια ενιαίου ωραρίου των εκπαιδευτικών της Γενικής εκπαίδευσης.
- Ο κλάδος διεκδικεί ενιαίο εκπαιδευτικό ωράριο. Το ωράριο των εκπαιδευτικών καθορίζεται ενιαία για όλους με βάση τα χρόνια υπηρεσίας και όχι από τον τύπο του σχολείου στο οποίο υπηρετεί ο εκπαιδευτικός.

Διεκδικούμε επίσης :

- Συνεχές και μη ελαστικό ωράριο των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- Εκπαιδευτικός που συμπληρώνει τουλάχιστον 18 ώρες εβδομαδιαίως στο ίδιο σχολείο να μη μετακινείται για συμπλήρωση του ωραρίου σε άλλο σχολείο. Τις υπόλοιπες ώρες μέχρι την πλήρη συμπλήρωση του υποχρεωτικού του ωραρίου να τις διαθέτει για την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων στο ίδιο σχολείο.
- Ο χρόνος επίβλεψης κατά τη διάρκεια του φαγητού των μαθητών στα πιλοτικά ολοήμερα σχολεία θεωρείται ως χρόνος διδακτικού ωραρίου. Αυτονόητο είναι ότι το μέτρο αυτό πρέπει να επεκταθεί και στα σχολεία που λειτουργούν με ολοήμερα τμήματα.
- Αποζημίωση των oligοθεσιτών συναδέλφων μας για τις περισσότερες ώρες που εργάζονται.
- Θέσπιση και στα ολοήμερα δημοτικά σχολεία γραμματειακής υποστήριξης.

Παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στο σχολείο.

Διεκδικούμε:

- Ενίσχυση του ρόλου του συλλόγου διδασκόντων.
- Κατάργηση του καθηκοντολογίου.

- Κατάργηση της Υπουργικής Απόφασης για την υποχρεωτική εφαρμογή της Ευέλικτης Ζώνης.
- Όχι στην αξιολόγηση - χειραγώγηση.
- Όχι στην αξιολόγηση - κατηγοριοποίηση των σχολείων.
- Κατάργηση του θεσμικού πλαισίου της αξιολόγησης - χειραγώγησης.
- Αναλυτικά προγράμματα και βιβλία που να προωθούν την ολόπλευρη γνώση, την κριτική σκέψη και να υπηρετούν τις μορφωτικές ανάγκες όλων των μαθητών ενάντια στην εντατικοποίηση και την αύξηση της ύλης, στον κατακερματισμό της γνώσης, την αποθέωση της πληροφορίας, την ένταση της απόρριψης και της ταξικότητας και το αντιδραστικό ιδεολογικό περιεχόμενο. Ενάντια στους εξατομικευμένους φακέλους που κατατάσσουν, κατηγοριοποιούν και απορρίπτουν τους μαθητές μας, ενάντια στην επαναφορά των εξετάσεων σε Ε' και Στ' Δημοτικού.
- Διδακτική στήριξη στους αλλόγλωσσους μαθητές μας.

Μεταθέσεις - Αποσπάσεις

Διεκδικούμε:

- **Μεταθέσεις:** Να τεθεί σε ισχύ νέο Προεδρικό Διάταγμα για τις μεταθέσεις και να γίνει αναμοριοδότηση των σχολικών μονάδων, σύμφωνα με τις απόψεις που θα καταθέσει το εκπαιδευτικό κίνημα.
- **Αποσπάσεις:** Να αντικειμενικοποιηθεί και να μοριοδοτηθεί το σύστημα αποσπάσεων με έμφαση στους κοινωνικούς λόγους και στους λόγους υγείας. Οι αποσπάσεις των εκπαιδευτικών σε οποιαδήποτε υπηρεσία να γίνονται από τα Υπηρεσιακά Συμβούλια των Εκπαιδευτικών.
- **Στα πενταμελή Υπηρεσιακά Συμβούλια** ο κλάδος (ΚΥΣΠΕ - ΑΠΥΣΠΕ- ΠΥΣΠΕ) των εκπαιδευτικών να εκπροσωπείται από τρία αιρετά μέλη.

Ενισχυτική διδασκαλία.

Ο θεσμός της ενισχυτικής διδασκαλίας δεν εφαρμόζεται ουσιαστικά στο δημοτικό σχολείο παρά μόνο ευκαιριακά όταν υπάρχουν κενές ώρες εκπαιδευτικών προς κάλυψη του υποχρεωτικού τους ωραρίου.

Διεκδικούμε:

Διορισμό ενός επιπλέον δασκάλου στα πολυθεσία σχολεία, ο οποίος θα αναλάβει τη συστηματική εφαρμογή της ενισχυτικής διδασκαλίας και θα καλύπτει και τις ολιγοήμερες άδειες του διδακτικού προσωπικού.

Υγιεινή - Ασφάλεια

Διεκδικούμε:

1. Να γίνει λεπτομερής έλεγχος όλων των διδακτηρίων και να εκδοθούν πιστοποιητικά περί τήρησης των όρων υγιεινής και ασφάλειας.
2. Να υπάρχει υπεύθυνος σχολίατρος για όλα τα σχολεία, ο οποίος θα τα επισκέπτεται τουλάχιστον μια φορά το μήνα.
3. Να υπάρχουν φύλακες σε όλα τα σχολεία της χώρας.

Κύριε Υπουργέ,

Κύριοι Υφυπουργοί

Καταθέτουμε, για άλλη μια φορά, γραπτά τις προτάσεις μας για τα σημαντικότερα ζητήματα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Αναμένουμε τις δικές σας συγκεκριμένες απαντήσεις στα θέματα που θέσαμε.

Για το Δ.Σ. της Δ.Ο.Ε.

Ο Πρόεδρος

Ο Γενικός Γραμματέας

Μπράτης Δημήτρης

Μαντάς Κομνηνός

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Υπόμνημα με τις προτεραιότητες της ΟΙΕΛΕ για το διάλογο για την παιδεία που κατέθεσε ο κ. Παπαντωνόπουλος

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.)

Αρθ. Ιδρ. Απόφασης Πρωτοδικείου Αθηνών 20376/58

Χαλκοκονδύλη 13, 104-32, Αθήνα

Τηλ: 210 5238148, 210-5230819

Fax: 210-5230819

e-mail: oiELE@otenet.gr

website: www.oiELE.gr

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ Ο.Ι.Ε.Λ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ

Αυτονόητη παραδοχή στην έναρξη των εργασιών του διαλόγου για την Παιδεία δεν μπορεί να είναι άλλη παρά ο συστημικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης, κάθε μορφής και κάθε βαθμίδας, που επιτάσσει οι παρεμβάσεις σε αυτήν να σχεδιάζονται, να πραγματοποιούνται και να αξιολογούνται ως προς τα αποτελέσματά τους πάνω στο σύστημα καθαυτό και όχι απλώς στα επιμέρους του συστήματος, όπου συνήθως εστιάζουν, προκειμένου να θεραπεύσουν εσωτερικές αντιφάσεις ή να ικανοποιήσουν επιμέρους κοινωνικές διεκδικήσεις. **Το εκπαιδευτικό σύστημα αποβλέπει στην εξέλιξη και ποιοτική βελτίωση της κοινωνίας συνολικά.**

Για έναν εθνικό διάλογο που ξεκινάει από αυτή την παραδοχή είναι απαραίτητο να διατυπωθούν οι προτεραιότητες που θα διαμορφώσουν τη θεματική του. Τέτοιες θεωρούμε ότι πρέπει να είναι:

1. Βελτίωση της ποιότητας της τυπικής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες (προσχολική – πρωτοβάθμια - δευτεροβάθμια)

1.1. Υλικοτεχνική υποδομή.

1.2. Επιμόρφωση εκπαιδευτικού προσωπικού.

1.3. Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών.

1.3.1. Δόμηση αναλυτικού προγράμματος με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων και όχι μόνο γνώσεων.

1.3.2. Νέα αντίληψη για τη συγγραφή, χρήση και αξιολόγηση των σχολικών εγχειριδίων, εκπαιδευτικών τεχνολογιών και εκπαιδευτικού υλικού.

- 1.3.3. Διεύρυνση ωραρίου λειτουργίας σχολείων με ενσωμάτωση μαθημάτων που τώρα διδάσκονται στο ολοήμερο σχολείο (ξένη γλώσσα, Η/Υ), αφού πρώτα γίνει εκτίμηση του χρόνου που απαιτείται για προετοιμασία των μαθητών /τριών στο σπίτι, σε σχέση και με τις ψυχοκοινωνικές τους ανάγκες.
- 1.3.4. Μεγαλύτερη έμφαση στην εργαστηριακή υποστήριξη των μαθημάτων, στη διαθεματικότητα και στην ανάπτυξη μεθόδων project με αξιοποίηση ηλεκτρονικών θεματικών βάσεων δεδομένων.
- 1.3.5. Ενσωμάτωση στο αναλυτικό πρόγραμμα της τυπικής εκπαίδευσης θετικά αξιολογημένων πειραματικών εφαρμογών.
- 1.3.6. Επανάδρυση και εκπαιδευτική χρήση του και δικτύου των ηλεκτρονικών και συμβατικών σχολικών βιβλιοθηκών.
- 1.3.7. Διαμόρφωση πλαισίου αναγωγής των ιστορικών - πολιτισμικών ερεθισμάτων από το τοπικό – εμπειρικό επίπεδο στο παγκόσμιο.
- 1.4. **Ενιαίος σχεδιασμός των προγραμμάτων σπουδών ανά βαθμίδα ώστε να επιτυγχάνεται η ιεράρχηση στόχων, η συνέχεια και η ενιαία αξιολόγηση, προοπτικά και αναδρομικά.**
- 1.5. **Αναδιοργάνωση της δομής και της διοίκησης της εκπαίδευσης από το πυραμιδοειδές στο αλληλο-διαδραστικό σχήμα.**
  - 1.5.1. Περιορισμός της μεγάλης κινητικότητας των εκπαιδευτικών εν γένει.
  - 1.5.2. Έγκαιρη τοποθέτηση εκπαιδευτικού προσωπικού στα σχολεία και έγκαιρη ανάθεση διδακτικών καθηκόντων.
  - 1.5.3. Διορισμοί μονίμων εκπαιδευτικών και περιορισμός των αναπληρωτών και ωρομισθίων.
- 1.6. **Μείωση του ορίου μαθητών ανά τμήμα.**
- 1.7. **Αύξηση των αποδοχών των εκπαιδευτικών.**
2. **Επαναπροσδιορισμός του ρόλου της δευτεροβάθμιας γενικής και τεχνικής εκπαίδευσης ως προς την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**
  - 2.1 Ένταξη της Λυκειακής Βαθμίδας και της ΤΕΕ στην υποχρεωτική εκπαίδευση.
  - 2.2 Αποδέσμευση του Λυκείου από το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
  - 2.3 Επανακαθορισμός του συστήματος πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με δεδομένη την ποιοτική αναβάθμιση της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης.
3. **Εκσυγχρονισμός και ποιοτική βελτίωση των πανεπιστημιακών σπουδών (Αποτελεσματικότερη διασύνδεσή τους με την απασχόληση, η οποία δεν θα πρέπει να αποβεί σε βάρος του ανθρωπιστικού και παιδευτικού χαρακτήρα τους)**

4. Επιτελικός σχεδιασμός των προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης (Να ανταποκρίνονται στις ανάγκες επαγγελματικής, αλλά και προσωπικής-πολιτιστικής, ανάπτυξης με τρόπο ουσιαστικό)
5. Σχεδιασμός με ενιαία μεθοδολογία και στόχευση των δράσεων που διαπερνούν κατακόρυφα όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, προκειμένου να μπορούν να εξασφαλίζουν τη συνέχεια και τη συνοχή (Συστημική προσέγγιση της εκπαίδευσης)
6. Σχεδιασμός και θεσμοθέτηση μέτρων για την τεκμηρίωση και διαρκή ανατροφοδότηση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Η Παιδεία είναι και πρέπει να παραμείνει δημόσιο αγαθό παρεχόμενο υπό τον έλεγχο και με την εγγύηση του κράτους, προς όφελος της κοινωνίας. Η παιδεία επομένως έχει καθολικό χαρακτήρα και πρέπει να παρέχεται δωρεάν και με ισότητα ευκαιριών σε όλες τις μορφές της και προς όλους, χωρίς αποκλεισμούς.

Ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα που επιδιώκει την ποιότητα είναι ακριβό και η ελληνική κοινωνία πληρώνει ήδη πανάκριβα το ισχύον εκπαιδευτικό σύστημα με τα περιφερικά της παραπαιδείας του. Ωστόσο θα συνενάψει στο λελογισμένο κόστος του εξορθολογισμού και εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, με μια ξεκάθαρη πολιτική πρόταση αλλαγής, αρκεί το κράτος να πείσει για την πρόθεσή του να επενδύσει σοβαρά στο ανθρώπινο δυναμικό και στην υλικοτεχνική υποδομή της εκπαίδευσης, αναγορεύοντάς την στον σημαντικότερο παράγοντα για την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, θεμελιώνοντας σε σταθερές βάσεις την κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη της χώρας.